ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

ቁጥር
Ref. No 06/ጸሚ61/1/203
ቀን
Date 13/5/2016

በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህ/ተ/ም ለግብርና ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ጽ/ቤት

ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት

ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር

አዲስ አባባ

ጉዳዩ፡- **የግማሽ ዓመት የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት መላክን ይመለከታል፤**

ከላይ በርዕሱ ለመግለፅ እንደተሞከረው የሚኒስቴር መ/ቤታችንና የተጠሪ ተቋማት የተጠቃለለ የ2016 ዓ.ም የግማሽ ዓመት 115 ገፅ ሪፖርት ከዚህ ሸኚ ደብዳቤ ጋር አያይዘን የላክን ሲሆን ሶፍት ኮፒውን በኢሜል አድራሻችሁ የምንልክ መሆናችንን እንገልጻለን።

ከሠላምታ ጋር

ግርማ አመንቴ (ዶ/ር)
ሚኒስትር

ገልባጭ

- ለሚኒስትሩ ጽ/ቤት
  ግብርና ሚ/ር
  አዲስ አበባ

+251 116 411969/71 info@moa.gov.et www.moa.gov.et
ቦሌ ክፍለ ከተማ ወረዳ 06 ጉርድ ሾላ፣ 62347 አዲስ አበባ ኢትዮጵያ
Bole Sub City, Woreda 06, Gurd Shola; Addis Ababa, Ethiopia
ከማምረት በላይ | Beyond Production

ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

የግብርና ሚኒስቴር የ2016 በጀት ዓመት

የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት

ጥር 2016 ዓ.ም

አዲስ አበባ፣

ይዘት

ድርሞ /Executive Summary/ 1

1. መግቢያ 11

2. ገበያ ተኮር የሰብል ምርትና ምርታማነት ማሳደግ 12

2.1. ሰብል ልማት 12

2.2. የጥጥ ልማት 15

2.3. የአነስተኛ ይዞታ የሆርቲካልቸር ልማት 15

2.4. የቡና ሻይና ቅመማ ቅመም ልማት 17

2.5. የእጽዋት ጥበቃ አገልግሎት ማስፋፋት 22

2.6. የእርሻ እና ሆርቲካልቸር ኤክስቴንሽን አገልግሎት ማጠናከር 24

3. ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት ማሳደግ 28

3.1. የአነስተኛ ይዞታ የእንስሳትና ዓሳ ምርት 28

3.2. የእንስሳት እና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን 30

3.3. መኖ ልማት 31

3.4. እንስሳትና ዓሳ ሀብት ዝርያ ማሻሻል 32

3.5. የእንስሳትና ዓሳ ጤና አገልግሎት 33

3.6. የእንስሳትና የእንስሳት መኖ ምርምርና ቴክኖሎጂ አገልግሎት 34

4. ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም 35

4.1. ተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ጥበቃና አጠቃቀም አፈፃፀም 35

4.2. የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ተግባራት 36

4.3. የአፈር ሀብት ልማት ተግባራት አፈፃፀም 37

4.4. የአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት ተግባራት አፈፃፀም 40

4.5. የአፈርና ውሃ አያያዝ ምርምርና ቴክኖሎጂ አገልግሎት 41

4.6. ደን ልማት 42

4.7. ብዝሀ ሕይወት 43

5. የግብርና ኢንቨስትመንትና ግብርና ግብይት 44

5.1. የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት ስራዎች 44

5.2. በግብዓት አቅርቦት እና ስርጭት የተከናወኑ ዋና ዋና ስራዎች 47

5.3. የሜካናይዜሽን አገልግሎት ስራዎች 49

5.4. የከተማ ግብርና ስራዎች 51

Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

5.5. ህብረት ስራ ማህበራት 52
6. የግብርና ቁጥጥር ስራዎች 54
7. ግብርና ትራንስፎርሜሽን 58
8. ተቋማዊ የማስፈጸም አቅም፣ የሀብት አጠቃቀም እና የአገልግሎት አሰጣጥ አሰራር ማጎልበት 62
8.1. የዕቅድ ዝግጅት፣ የክትትልና ግምገማ እና የስታቲስቲክስ መረጃ አስተዳደር አሰራር ማሻሻል 62
8.2. የሰው ሀብት ልማት እና አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ማሻሻል 62
8.3. የፋይናንስና ንብረት አስተዳደር አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል 63
8.4. የኢንፎርሜሽን፣ኮሙኒኬሽን እና ቴክኖሎጂ አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል 63
8.5. የአጋርነት እና የህዝብ ግንኙነት አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል 63
8.6. ለተጠሪ ተቋማት እና ለክልሎች የሚደረገውን ድጋፍና ክትትል ማሻሻል 64
8.7. የስነ ምግባርና ፀረ-ሙስና የክትትል ሥራዎችን ማሻሻል 64
8.8. የሴቶችና ማሕበራዊ ተሳታፊነት እና ተጠቃሚነትን ማሻሻል 65
8.9. የበጎ አድራጎት እና የማህበረሰብ አገልግሎት ሥራዎችን ማሻሻል 65
9. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች 66
9.1. ምግብና ስርዓተ ምግብ 66
9.2. ምግብ ዋስትና 69
9.3. የአየር ንብረት ለውጥ 71
9.4. የሴቶችና ማኅበራዊ ጉዳዮች 74
10. የበጀት አጠቃቀም 78
11. ለክልሎች የተሰጠ አቅም ግንባታ 80
12. በግማሽ ዓመቱ ያጋጠሙ ተግዳሮቶች፣ የተወሰዱ እና በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገቡ መፍትሄዎች 85
13. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች 89
14. ማጠቃለያ 90
15. የግብርና ሴክተር የ2016 የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የአፈፃፀም ሪፖርት 92

ደርሞ /Executive Summary/

ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርትና ምርታማነትን በማረጋገጥ እንደሀገር የተጣለውን የምግብና ስነምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ፣ የኤክስፖርትን ምርትን የማሳደግ እንዲሁም የውጭ ምርትን በሀገር ውስጥ የመተካት ግብ ለማሳካት በ2015/16 ግማሽ ዓመት በርካታ እንቅስቃሴ ተደርጓል።

በዚሁ መሰረት በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት በሰብል ልማትን በተመለከተ በአነስተኛ አርሶ አደሮች፣ 23,828.43 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 23,815.50 ሺህ ሄ/ር (99.8%) ማልማት ተችሏል። ከዚህም ውስጥ 497,767.53 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 341,954.62 ሺህ ኩ/ል (69%) ሺህ ምርት ተመርቷል። ከዚህም ውስጥ የበልግ ምርት ከተሰበሰበበት 2,680.15 ሺህ ሄ/ር ውስጥ 63,710.35 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 60,438.54 (95%) ሺህ ኩ/ል ምርት ተመርቷል።

በመኸር በአነስተኛ አርሶ አደሮች 17,390 ሺህ ሄ/ር በማልማት 513,355.95 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 17,548.70 ሺህ ሄ/ር (100^{+}%) በዘር ተሸፍኗል። በዘር ከተሸፈነው ማሳ ውስጥ በግማሽ ዓመቱ 15,708.89 ሺህ ሄ/ር መሬት (89.5%) ተሰብስቧል። ከተሰበሰበው ውስጥ 9,034.89 ሺህ ሄ/ር ማሳ (57.5%) ሰብል በመውቃት 269,668.02 ሺህ ኩ/ል ምርት ተገኝቷል። በሰፋፊ እርሻ በመኸር ሰብል 1,036.87 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 761 ሺህ ሄ/ር መሬት በዘር ተሸፍኗል። ከዚህም 23,372.42 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ እስካሁን ከተወቃው 12,055.83 ሺህ ኩ/ል ምርት (51%) ማምረት ተችሏል። የመኸር በአነስተኛ አርሶ አደሮች እና በሰፋፊ እርሻ ተሰብስቦ ከተወቃው ሰብል 281,516.08 ሺህ ኩ/ል (65%) ምርት ተመርቷል። ከዚህም በሩዝ ሰብል 1.14 ሚ/ን ሄ/ር በመሸፈን 50.71 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለመሰብሰብ ታቅዶ 1.01 (88.6%) ሚ/ን ሄ/ር በዘር የተሸፍኗል። በግማሽ ዓመት ከ0.99 ሚ/ን ሄ/ር ማሳ ላይ ተስብስቦ ከተወቃው ሰብል 30.38 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ተሰብስቧል። የምርት ማሰባሰብ ተግባሩ ገና ያልተጠናቀቀ በመሆኑ እና በመሰበሰብ ላይ ስለሆነ አጠቃላይ የምርት አሰባሰብ አፈፃፀም በቀጣይ ሩብ ዓመት ተጠቃሎ የሚቀርብ ይሆናል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በሌላ በኩል ገበያ ተኮር ሰብል በኩታ ገጠም ልማት ለማስፋፋት በተደረገው ጥረት በግማሽ ዓመቱ 7,033.12 ሺ.ህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 8,657.16 ሺ.ህ ሄ/ር (100+%) መሬት በተመረጡ ሰብሎች መሸፈን ተችሏል።

በመኸር የስንዴ ልማት 3.66 ሚ/ን ሄ/ር መሬት በማረስ 134.16 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለመሰብሰብ ታቅዶ በግማሽ ዓመት 3.61 ሚ/ን ሄ/ር (98.6%) መሬት በዘር ተሸፍኗል። በግማሽ ዓመት 2.9 ሚ/ን ሄ/ር መሬት የተሰበሰበ ሲሆን ከተወቃው ሰብል ውስጥ 63.1 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ተሰብስቧል። እንዲሁም በበጋ መስኖ ስንዴ በምርት ዘመኑ 3,000 ሺ.ህ ሄ/ር መሬት በማልማት 117,302.70 ሺ.ህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ከተያዘው እቅድ በግማሽ ዓመቱ 2,700 ሺ.ህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 2,825.65 ሺ.ህ ሄ/ር (100+%) መሬት በዘር ተሸፍኗል።

የጥጥ ልማትን በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን በመኸር በአነስተኛ አርሶ አደሮች 21.01 ሺ.ህ ሄ/ር እና በሰፋፊ እርሻ 55.73 ሺ.ህ ሄ/ር እንዲሁም በመስኖ በአነስተኛ አርሶ አደር እና በሰፋፊ እርሻ በድምሩ 7.3 ሺ.ህ ሄ/ር የተሸፍኗል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በመኸር በአነስተኛ አርሶ አደር 340.2 ሺ.ህ ኩ/ል እና በሰፋፊ እርሻ 1,007.1 ሺ.ህ ኩ/ል እንዲሁም በመስኖ በአነስተኛ አርሶ አደር እና በሰፋፊ እርሻ 194.6 ሺ.ህ ኩ/ል የጥሬ ጥጥ ምርት መሰብሰብ ተችሏል። በዚህም 2,122 የእርሻ ልማት ድርጅቶች እና 25,602 አነስተኛ አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል። በአጠቃላይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ልማት 105 ሺ.ህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ በ84.04 ሺ.ህ ሄ/ር መሬት (80%) ላይ ማልማት ተችሏል። ከዚህም 1,965 ሺ.ህ ኩ/ል የጥጥ ምርት ለማምረት ታቅዶ 1,541.9 ሺ.ህ ኩ/ል (78%) ምርት መሰብሰብ ተችሏል።

የሆርቲካልቸር ልማትን በተመለከተ በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ልማት በአጠቃላይ (የበልግ፣የመኸር እና የመስኖ) 1,743.83 ሺ.ህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 1,905.25 ሺ.ህ ሄ/ር (100+%) ማልማት ተችሏል። ከዚህም 155,009.7 ሺ.ህ ኩ/ል የሆርቲካልቸር ምርት ለማምረት ታቅዶ 199,091.68 ሺ.ህ ኩ/ል (100+%) መሰብሰብ ተችሏል። ከዚህም የበልግ ምርት ማሰባሰብን በተመለከተ 403.33 ሺ.ህ ሄ/ር ለመሰብሰብ ከታቀደው 411.19 ሺ.ህ ሄ/ር ተሰብስቧል። ከዚህም ውስጥ 60,102.70 ኩ/ል (99%) ምርት ማግኘት ተችሏል። በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የሆርቲካልቸር ሰብል ልማት 719.06 ሺ.ህ ሄ/ር ታቅዶ 949.18 ሺ.ህ ሄ/ር (100+%) መሸፈን ተችሏል። ከዚህም ውስጥ

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ዘርፍ አስፈጻሚ

122,253.94 ሺ.ህ ኩ/ል (100+%) ማምረት ተችሏል። በአነስተኛ አርሶ አደርና ሰፋፊ እርሻ በሆርቲካልቸር ሰብል የመስኖ ልማት 610.54 ሺ.ህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 533.98 ሺ.ህ ሄ/ር (87%) በዘር እንዲሸፈን ተደርጓል።

የቡና ልማትን በተመለከተ ምርት የሚሰጠውን 1,113.96 ሺ.ህ ሄ/ር በመሸፈን እና የምርታማነት ማሻሻያ ሥራዎችን በማከናወን 8,970 ሺ.ህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ በዋና ዋና ቡና አብቃይ ክልሎች ላይ በተከናወነው የቅድመ ምርት ትመና መሰረት ከ1,109.30 ሺ.ህ ሄ/ር (100%) ላይ 8,331.34 ሺ.ህ ኩ/ል ምርት (93%) እንደሚገኝ ተተምኗል። ሻይ እና ቅመማ ቅመምን ጨምሮ በአጠቃላይ እስከ ግማሽ አመቱ 1,563.43 ሺ.ህ ሄ/ር በማልማት 13,267.08 ሺ.ህ ኩ/ል ቡና፣ ሻይ እና ቅመማቅመም ምርት ለማግኘት ታቅዶ በመሬት 1,593.79 ሺ.ህ ሄ/ር (100+%) የተከናወነ ሲሆን በምርት 16,218.59 ሺ.ህ ኩ/ል (100+%) መፈጸም ተችሏል።

የዕፅዋት ጥበቃን በተመለከተ በግማሽ ዓመቱ በ92,508 ሄ/ር ላይ የበረሃ አንበጣ አሰሳና መከላከል ስራ ለመስራት ታቅዶ በ17 ዞኖች 45 ወረዳዎች በ305,808 ሄ/ር ላይ የአሰሳ ስራ ተሰርቶ በ25,154 ሄ/ር ላይ የተከሰተ ሲሆን በ732 ሄ/ር ላይ በባህላዊ መንገድ በማደሪያ ቦታ ላይ በመጨፍጨፍ፣ በ538 ሄ/ር ላይ በመርጫ መሳሪያ፣ እንዲሁም በ180 ሄ/ር ላይ በአውሮፕላን ርጭት፣ በድምሩ በ1,450 ሄ/ር ላይ የመከላከል ሥራ ተከናውኗል። በሌላ በኩል በመኸር ከሚለማው 2,428,919 ሄ/ር የስንዴ ማሳ ላይ አሰሳ ተካሂዶ በ1,035,023 ሄ/ር ላይ የስንዴ ዋግ ተከስቶ የነበረ ሲሆን በ1,007,117 ሄ/ር ላይ 1,538,633 ሊ/ር ፀረ-ፈንገስ በመጠቀም የመከላከል ስራ ተሰርቷል። በግማሽ ዓመቱ የዕፅዋት በሽታን አስመልክቶ በ59,504 ሄ/ር ላይ የአሰሳና መከላከል ሥራ ለማከናወን ታቅዶ በ 102,978 ሄ/ር ላይ የተከናወነ ሲሆን፣ በተጨማሪም በነፍሳት ተባይ በ14,002 ሄ/ር ላይ የአሰሳና የመከላከል ስራ ለማከናወን ታቅዶ በ44,439 ሄ/ር ላይ ተከናውኗል።

የእርሻና ሆርቲካልቸር ኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽነትን በማሳፋፋት አርሶ/አርብቶ አደሩ አዳዲስ ቴክኖሎጂና አሰራሮች እንዲጠቀም በማድረግ ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ ሰፊ ስራ እየተከናወነ ይገኛል። አሁን የተደረሰበትን የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽነት ቁጥር አርሶ/ አርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር በድምሩ 12,975,000 ለማድረስ ታቅዶ በድምሩ 13,266,000 (100+%) ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል። የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚዎች ቁጥር አባወራ 5,551,000፣ እማወራ 2,494,000፣ በድምሩ 8,045,000

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ለማድረስ ታቅዶ አባወራ 4,646,000 እማወራ 1,756,000፣ በድምሩ 6,402,000 ተጠቃሚዎች በመፈጸም የዕቅዱን 79.5% ማድረስ ተችሏል።

ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግም በርካታ ተግባራት ታቅደው ሲተገበሩ ቆይተዋል። ከዚህም አኳያ የወተት ምርት (ከላም፣ ከግመል እና ከፍየል) በዓመቱ 9,873 ሚ/ን ሊ/ር ለማምረት እቅድ ተይዞ በትግበራ ላይ የሚገኝ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 5,924 ሚ/ን ሊ/ር ወተት ለማምረት ታቅዶ 5,817 ሚ/ን ሊ/ር ወተት የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙም 98% ነው። በተመሳሳይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 298.7 ሺ.ህ ቶን ሥጋ ለማምረት ታቅዶ 413.92 ሺ.ህ ቶን የሥጋ ምርት ለማግኘት የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙ ከዕቅዱ በላይ ነው። እንዲሁም 3,150 ሚ/ን እንቁላል ለማምረት ታቅዶ 2,634 ሚ/ን እንቁላል የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱ 84% መሆኑን ያሳያል። በተጨማሪም 62.16 ሺ.ህ ቶን የዓሳ ምርት ለማምረት ታቅዶ 60.20 ሺ.ህ ቶን የዓሳ ምርት የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 97% ሆኖ ተመዝግቧል።

በሌላ በኩል የማርና ሐር ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ በተያዘ እቅድ 103.76 ሺ.ህ ቶን የማር ምርት ለማምረት ታቅዶ 102 ሺ.ህ ቶን የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱ 98% ሆኖ ተመዝግቧል። የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን ተጠቃሚዎች ቁጥርን 3,002,400 ለማድረስ ታቅዶ 2,944,098 ማድረስ ተችሏል። ይህም 98% አፈጻጸም ያለው ከነዚህም ውስጥ 30.7% ሴቶች ናቸው። በመከታተልና በመደገፍ የተፈጠሩ ሞዴል አርሶ /አርብቶና ከፊል አርብቶ አደሮችን ቁጥርን 360,288 ለማድረስ ታቅዶ 349,477 (97%) ተከናውኗል። ከነዚህም ውስጥ 35% ሴቶች ናቸው።

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከሁሉም የእንስሳት መኖ ምንጮች (የተፈጥሮ ግጦሽ፣ የሰብል ተረፈ ምርት፣ በመስኖ የለማ መሬት፣ በጓሮ መኖ ልማት፣ በወል ግጦሽ መሬት የለማ መኖ፣ ወዘተ) 116.47 ሚ/ን ቶን ድርቆ መኖ ለማምረት ታቅዶ 108.878 ሚ/ን ቶን መኖ የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 93% ሆኗል። እንዲሁም በመስኖ ዉሃ በመጠቀም በ22,351 ሄ/ር ላይ የተሻሻለ መኖ ለማምረት ታቅዶ በ20,013 ሄ/ር (90%) ላይ የተሻሻለ መኖ ተመርቷል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ዘርፍ አስፈጻሚ

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዉስጥ 1.10 ሚ/ን ዶዝ አባለዘር ለማሰራጨት ታቅዶ 1.86 ሚ/ን (100+%) አባለዘር ማሰራጨት ተችሏል። በኢንስቲትዩቱና በክልሎች 0.29 ሚ/ን ሊ/ር ፈሳሽ ናይትሮጂን ለማምረት በእቅድ ተይዞ 0.22 ሚ/ን ሊ/ር (75%) ፈሳሽ ናይትሮጂን ተመርቷል። በመደበኛ በጀት ለተለያዩ የሀገራችን ክልሎችና ከተማ አስተዳደሮች 75 ሚ/ን ዶዝ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት ለማሰራጨት ታቅዶ 64.4 ሚ/ን ዶዝ (86%) የተለያዩ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት ተሰራጭቷል። የግሎሲና ፓሊዲፐስ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 316,023 የመከኑ የግሎሲና ፓሊዲፐስ ወንድ የቆላ ዝንቦች ለመልቀቅ ታቅዶ 155,636 ተለቋል።

ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀምን በተመለከተ የተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ጥበቃና አጠቃቀም ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም፣ የአፈር ሀብት ልማት፣ የአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት፣የደን ልማት እና ብዝሀ ሕይወት ተግባራት ዋናዋናዎቹ ናቸው።

በዚሁ መሰረት በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት 6.5 ቢ/ን ችግኞችን ለመትከል ታቅዶ 7.5 ቢ/ን (100+%) ችግኞች ተተክሏል። ዋና ዋና የተከላ መረጃዎችን በተመለከተ 42% የሚሆኑት የደን ችግኞች፣ 57% የሚሆኑት የጥምር ደን እርሻ፣ እንዲሁም 1% የሚሆኑት ለከተማ ውበት የተተከሉ ችግኞች ሲሆኑ ተከላዉም በ1.7 ሚ/ን ሄ/ር ላይ አርፏል።

የተያያዝነው አመት የአረንጓዴ አሻራ ዓመታዊ ዕቅድ 6.5 ቢ/ን ችግኞች ሲሆን ክልሎች ግን ከዚህ የላቀ ቁጥር በመያዝ 9 ቢ/ን ችግኞችን ለማፍላት እየተንቀሳቀሱ ይገኛሉ። በዚሁ መሰረት እስካሁን ድረስ 3.5 ቢ/ን ችግኞች ማፍላት ተችሏል። ለዚህም ተግባር ወደ 132 ሺ.ህ በላይ ነባርና አዳዲስ ችግኝ ጣቢያዎችን ማቋቋምና ወደ ሥራ ለማስገባት በተደረገው ክትትልና ድጋፍ መረጃ መሠረት በአጠቃላይ እስካሁን 76,192 ችግኝ ጣቢያዎች ወደ ስራ የገቡ መሆኑን ለማረጋገጥ ተችሏል። በግማሽ ዓመቱም ለ1,200 የማህበረሰብ ተፋሰሶች ዕቅድ ለማዘጋጀት ቃቅዶ ለ1,200 ተፋሰሶች (100%) ዕቅድ ተዘጋጅቷል። ከዚሁ ጋር ተያይዞ 1,000 ህጋዊ ሰውነት ያላቸው ማህበራትን ለማቋቋም ታቅዶ 983 (98%) ማህበራት ህጋዊ ሰውነት አግኝተው እንዲቋቋሙ ተደርጓል። በጥምር ደን እርሻ የተሸፈነ መሬት ስፋት በ1,400 ሺ.ህ ሄ/ር ለመሸፈን ታቅዶ 1010 ሺ.ህ ሄ/ር (72%) መሬት ተሸፍኗል።

በበጀት ዓመቱ ለ0.45 ሚ/ን ማሳዎች ልኬትና ምዝገባ ለማከናወን ታቅዶ ለ0.342 ሚ/ን (76.67%) ማሳዎች ተከናውኗል፡፡ ለ0.171 ሚ/ን ባለይዞታዎች (0.12 ሚ/ን አባወራና 0.051 እማወራዎችን) የሁለተኛ ደረጃ የይዞታ ማረጋጫ ሰርተፍኬት ለመስጠት ታቅዶ 0.349 ሚ/ን (100+%) ባለይዞታዎችን (0.244 ሚ/ን አባወራና 0.105 ሚ/ን እማወራዎችን) ባለይዞታዎች የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት ተሰጥቷቸዋል፡፡

የአፈር ሀብት ጤንነትና ለምነት ማሻሻያ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን በሚፈለገው ጊዜ፣ ቦታ፣ ዓይነትና መጠን ከማቅረብ አንፃር በበጀት ዓመቱ ለ30 ወረዳዎች የአፈር ዓይነት ጥናት ለማካሄድ የአፈር ናሙና መሰረታዊ ካርታ ለማዘጋጀት ታቅዶ በግማሽ ዓመቱ ዕቅድ ባይኖረዉም ለ30 ወረዳዎች ካርታ ተዘጋጅቷል፡፡ እንዲሁም የአፈር ንጥረ ነገር ይዘትን ለማሻሻል በግማሽ ዓመቱ 114.4 ሚ/ን ኩ/ል ኮምፖስት በማዘጋጀት 1.43 ሄ/ር የእርሻ መሬት ለማልማት ታቅዶ 155.11 ሚ/ን ኩ/ል በማዘጋጀት 0.9 ሚ/ን ሄ/ር (63%) መሬት ማልማት ተችሏል፡፡ አሲዳማ አፈርን 5.30 ሺህ ሄ/ር የመስኖ መሬት ዝግጁ ለማድረግ ታቅዶ 7.18 (100+%) ሺህ ሄ/ር የተከናወነ ሲሆን ተጠቃሚ አ/አደሮችን በቁጥር 14,170 ለማድረስ ታቅዶ 15,200 (100+%) አ/አደሮች ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል፡፡

ደን ልማትን በተመለከተ 19.2 ሚ/ን ሄ/ር ነባር የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ ደኖችን ለመጠበቅ፣ ለመንከባከብና በዘላቂነት ለመጠቀም የሚያስችል ስራ እንዲሰራ ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተፈፅሟል፡፡ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በ2.48 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ላይ የሚገኙ ነባር አሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓትን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ የተፈጥሮ ደኑ በዘላቂነት እንዲጠበቅና ተገቢውን ግልጋሎት እንዲሰጥ ለማድረግ ታቅዶ በ2.48 ሚ/ን ሄ/ር (100%) ደን ላይ ተግባራዊ ተደርጓል፡፡ የብዝሀ ሕይወት ሀብትንና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ያሉበትን ይዞታ በመለየት በዘቦታና ኢዘቦታ 168 ዝርያዎች 1,541 ናሙናዎችን እና 2,400 አባለዘር በቀሰም ለማንበር ታቅዶ 202 ዝርያዎች፣ 1,401 ናሙናዎች እና 2,400 አባለዘር በቀሰም ለማንበር ተችሏል፡፡

የግብርና ኢንቨስትመንት እና ግብዓትን በተመለከተ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት የሚውል 52.50 ሺህ ሄ/ር መሬት ለመለየት ታቅዶ 90.40 ሺህ ሄ/ር መሬት የተለየ ሲሆን መሬት ማስተላለፍን በተመለከተ 50.80 ሺህ ሄ/ር መሬት ለባለሃብቶች እንዲተላለፍ ታቅዶ 80.46 ሺህ ሄ/ር መሬት ለ41 እርሻ ኩባንያዎች እንዲተላለፍ ተደርጓል፡፡

ዜና ሀ/ወልዴ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

የኤክስፖርት ምርቶችን ለውጭ ገበያ በማቅረብ የውጭ ምንዛሬ ገቢን ለማሳደግ በተያዘው ዕቅድ መሰረት በሆርቲካልቸር በዓመቱ 351.03 ሺህ ቶን ምርት ለውጭ ገበያ ለማቅረብ ታቅዶ እየተሰራ ሲሆን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 170.45 ሺህ ቶን ምርት ለማቅረብ ከታቀደው ውስጥ 149.43 ሺህ ቶን (88%) የተከናወነ ሲሆን በገቢ 262.1 ሚ/ን ዶላር በማግኘት የእቅዱን 64.2% መፈጸም ተችሏል። ከእንስሳት ኤክስፖርት ምርቶች በ2016 የበጀት ዓመት 140.12 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 62.29 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 36.57 ሚ/ን ዶላር (59%) ተከናውኗል። በአጠቃላይ የግብርና ኤክስፖርት ምርቶች በ2016 የበጀት ዓመት 2,651.63 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1,337.07 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 875.375 ሚ/ን ዶላር (65.5%) ተከናውኗል።

የ2016/17 ምርት ዘመን ከክልሎች እቅዳቸውን እንዲያሳውቁ በተደረገው ክትትል 2.29 ሚ/ን ኩ/ል ያሳወቁ ሲሆን በፌደራል ደረጃ 2 ሚ/ን ኩ/ል የተመሰከረለት ምርጥ ዘር ቀርቦ 1.5 ሚ/ን ኩ/ል እንደሚሰራጭ በእቅድ ተይዞ ክትትል እየተደረገ ይገኛል። በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን ያደረ የተመሰከረለት ዘር አጠቃላይ 207,199.00 ኩ/ል የተበጠረ እና 49,307 ኩ/ል ያልተበጠረ ዘር መኖሩ ከክልሎቹ የቀረበው መረጃ ያሳያል።

ለ2016/17 ምርት ዘመን 2.3 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ ለማቅረብ በእቅድ የተያዘ ቢሆንም በተፈቀደልን የ930 ሚ/ን ዶላር እና 71.44 ቢ/ን ብር የ1.94 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ በመግዛት ለክልሎች ለማቅረብ እየተሰራ ሲሆን ከሚገዛው ማዳበርያ ውስጥ 8.2 ኩ/ል የዩሪያ አፈር ማዳበሪያ ሲሆን ቀሪው 11.19 ሚ/ን ኩ/ል የኤን ፒ ኤስ ዝርያ ነው። እስካሁን የ1,580,750 ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ ግዥ የተፈፀመ ሲሆን እስከዚህ ሪፖርት ጊዜ ድረስ (208,176.02 ሜ/ቶን ዩሪያ፣ እንዲሁም ኤንፒእስ ቦሮን 158,235.00 ሜ/ቶን እና ኤን ፒኤስ 68,000.00 ሜ/ቶን) በድምሩ 631,409.73 ሜ/ቶን (ከእቅዱ 32.55%) የአፈር ማዳበሪያ ጅቡቲ ወደብ ደርሷል (309,174.70 ሜ/ቶን ዩሪያ፣ እንዲሁም ኤንፒእስ ቦሮን 240,000 ሜ/ቶን እና ኤን ፒኤስ 82,235 ሜ/ቶን) ከዚህ በድምሩ 531,876.2 ሜ/ቶን (ጅቡቲ ከደረሰው 84.23%) ወደ ሃገር ውስጥ ተጓጉዟል።

በዚሁ መሰረት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1.20 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ ለማቅረብ ታቅዶ 1.37 ሚ/ን ሜ/ቶን ማቅረብ የተቻለ ሲሆን ለመሰራጨት ከታሰበው 0.91 ሚ/ን ሜ/ቶን ዕቅድ ውስጥም 0.03 ሚ/ሜ/ቶን አፈር ማዳበሪያ ተሰራጭቷል፡፡ በተመሳሳይም የኤን.ፒ. ኤስ ዝርያ 206,050 ሜ/ቶን የጫኑ ሶስት መርከቦች በቅርቡ ጅቡቲ ወደብ ይደርሳሉ፡፡

በአፈር ማዳበሪያ ግዥ ሄዳት ላይ የአሰራር ማሻሻያ በማድረግ እስካሁን በተገዛው ማዳበሪያ ለይ የ20 ቢ/ን ብር ዋጋ ቅናሽ የተገኘ ከመሆኑም ሌላ መንግስት ባለፉት ሶስት ተከታታይ አመታት፣ የአለምን ከፍተኛ የማዳበሪያ ዋጋ ጭማሬ እና የአርሶና ከፊል አርብቶ አደሮቻችንን የመግዛት አቅም ከግምት ውስጥ በማስገባት ለ2016/17 ምርት ዘመን 16 ቢ/ን ብር ድጎማ አድርጓል፡፡

በ2016/17 ምርት ዘመን ተገዝቶ ለማሰራጨት ከታቀደው 11.12 ሚ/ን ሊ/ር/ኪ/ግ የፀረ-ተባይ ኬሚካሎች ውስጥ በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት 4.45 ሚ/ን ሊ/ር/ኪ/ግ ለማሰራጨት ታቅዶ 4.71 ሚ/ን ሊ/ር/ኪ/ግ ማሰራጨት ተችሏል፡፡ የተሰራጨ የእንስሳትና ዓሣ ግብዓት አፈፃፀምን በተመለከተ የመኖ ዘር ዕቅድ ሺህ ቶን 0.41 አፈጻጸም 2.01 (100⁺%) ፣ የአንድ ቀን ጫጩት 28 ሚ/ን ቁጥር ታቅዶ 32.867 ሚ/ን (100⁺%) ፣ የዓሣ ጫጩት ዕቅድ ሚ/ን በቁጥር 2.54 ታቅዶ 2.86 (100⁺%) ተፈፅሟል፡፡ በ2016/17 ምርት ዘመን 110.879 ቢ/ን ብርና እና 1.634 ቢ/ን የአሜሪካን ዶላር ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የብድር ፍላጎት ጥያቄ በማቅረብ በመንፈቅ ዓመቱ 71.446 ቢ/ን ብር እና 930 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ማስፈቀድ ተችሏል፡፡ የእንስሳት ልማት እና የእንስሳት መኖ ማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂ አርሶ አደር ተጠቃሚ ለማድረግ በድምሩ 43,009.00 ታቅዶ 58,132.00 እንዲገቡ ድጋፍ ተደርጓል፡፡ የከተማ ግብርና ልማት በተመለከተ በሰብል ለማልማት በግማሽ ዓመት 33,550 ኩ/ል ለመሥራት ታቅዶ 32,730 ኩ/ል (97.6%) ማምረት ተችሏል፡፡

የከተማ ግብርና በተመለከተ አትክልት ምርት 38,370 ለማምረት ታቅዶ 35,871 (93.49%) ማምረት ተችሏል፡፡ የፍራፍሬ ምርት 9,710 ለማምረት ታቅዶ 9,460 (97.43%) በማምረት ተችሏል፡፡ የወተት ምርት 226 ሚ/ን ሊ/ር ለመሥራት ታቅዶ 241.5 ሚ/ን ሊ/ር (100⁺%) ማምረት ተችሏል፡፡ ከዳልጋ ከብት፣ ከበግና ፍየል እና የዶሮ ስጋ ምርት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 68.96 ሺህ ቶን ለማምረት ታቅዶ 156.56 ሺ. ቶን (100⁺%) መፈፀም ተችሏል፡፡

ዜና ሀብወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

የሜካናይዜሽን አቅርቦት በተመለከተ የመስኖ ፓምፖች፣ ሆዞች፣ እና የአፈር መሸርርና ጨዋማነት እንዳይከሰት የሚረዱ ውሃ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት እስከ 2015 የነበረው 238,411 ሲሆን በ2016 ወደ 572,187 ለማሳደግ የታቀደ ሲሆን በግማሽ አመቱ 166,888 ለማቅረብ ታቅዶ 99,331 (60%) ለአርሶ አደሩ እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል። የሰብል ድህረ ምርት የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ሽፋን ለማሳደግ የሰብል አጭዶ መውቂያ እና በነዳጅ/ኤሌክትሪክ ሞተር እና/ወይም በትራክተር ፒቲኦ የሚሰራ ሁለገብ መውቂያና መፈልፈያ አቅርቦት እስከ 2015 የነበረው 14,145 ሲሆን በ2016 ወደ 35,362 ለማሳደግ 10,609 ታቅዶ 373 ለአርሶ አደሩ እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል።

የኅብረት ሥራ ተግባራትን በተመለከተ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 813 አዳዲስ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት ታቅዶ በግማሽ ዓመቱ ከዕቅድ በላይ 1,700 መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ማደራጀት ተችሏል። አዳዲስና ነባር ኅብረት ሥራ ማህበራትን በማደራጀት በጠንካራ የካፒታል አቅም ለማቋቋም ብር 1.6 ቢ/ን ካፒታል ለማፍራት ታቅዶ የካፒታል አቅማቸዉን ወደ ብር 1.9 ቢ/ን (100+%) ማሳደግ ተችሏል።

የግብርና ቁጥጥር ስራዎችን በተመለከተ ተገምግመው የተመዘገቡ ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያዎች 120 ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያዎች ተገምግመው እንዲመዘገቡ ለማድረግ ታቅዶ 107 (87%) ማከናወን ተችሏል። ድንገተኛ ፍተሻ የተደረገባቸው የፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት 2 ጊዜ ለማከናወን ታቅዶ 1 ጊዜ (50%) የተከናውኗል። ወደ ውጭ የሚላኩ 254,942 ሜትሪክ ቶን የእጽዋት ምርቶች የጤናና የጥራት ምርመራ ተደርጎላቸው እንዲላኩ ለማድረግ ታቅዶ 127,471.41 ሜ/ክ ቶን (50%) ተከናወኗል። በበጀት ዓመቱ 200 የዘር ናሙናዎች በላቦራቶሪ የዘር ጥራት ፍተሻ እንደሚደረግባቸው በግማሽ ዓመቱ ዕቅድ ለ100 ናሙናዎች ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ 140 (100+%) የዘር ናሙናዎች ላይ ማከናወን ተችሏል።

ስጋና ተረፈ ስጋ ጤንነት ጥራትና ደህንነት ለ11,500 ቶን ለማረጋገጥ ታቅዶ የ8,337.00 (72%) ቶን በማረጋገጥ ወደ ውጭ መላክ ተችሏል። እንስሳት ላይ ቅድመ ዕርድ ምርመራ ለማድረግ 933,000 ታቅዶ 701,950.00 (75%) የእርድ እንስሳት ላይ ቅድመ ዕርድ ምርመራ ማድረግ ተችሏል። የቁም እንስሳት የኳራንቲን አገልግሎት ተሰጥቷቸው ወደ ውጭ እንዲላኩ ለማድረግ በቁጥር 62,500 ታቅዶ ለ57,668.00 (92%) የቁም እንስሳት

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

አገልግሎቱን አግኝተው እንዲወጡ ተደርጓል፡፡ የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ ለመስጠት 250 ታቅዶ 281.00 (100+%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በበጀት ዓመቱ ለ580 የእንስሳት መድሃኒት ኢንስፔክሽን ለማከናወን ከታቀደው ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ290 የእንስሳት መድሃኒት ለማከናወን ታቅዶ ለ238 (82%) ኢንስፔክሽን ተከናውኗል፡፡

የፋይናንስ አጠቃቀምን በሚመለከት በአጠቃላይ በግብርና ዘርፍ በመደበኛና በካፒታል ብር 19,214.10 ሚ/ን በዕቅድ ተይዞ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 9,311.77 ሚ/ን የታቀደ ሲሆን ብር 8,633.20 ሚ/ን (93%) ጥቅም ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡ በግብርና ዘርፍ በመደበኛ ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ብር 1,232.89 ሚ/ን ታቅዶ 1,806.23 ሚ/ን (100+%) ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን በካፒታል ብር 9,111.02 ሚ/ን ታቅዶ 8,564.34 ሚ/ን (94%) ተከናውኗል፡፡ በድምሩ መደበኛና ካፒታል ብር 10,343.91 ሚ/ን ታቅዶ 10,370.57 (100+%) ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ዘርፍ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

1. መግቢያ

የ2016 ዓመታዊ ዕቅድ የግብርናውን ዘርፍ ቁልፍ የውጤት መስኮችና ውጤቶችን ለማሳካት የሚያስችሉ የትግበራ መስኮችን መሰረት በማድረግና ግልፅ ዒላማዎችን በማስቀመጥ ለማሳካት የሚያስችሉ የማስፈጸሚያ ስልቶችን በማካተት እንዲዘጋጅ በማድረግና በዕቅዱ ላይ የሚመለከታቸው የፌደራልና የክልል ፈፃሚ አካላት ጋር የምክክር መድረኮችን በማዘጋጀት የጋራ መግባባት ላይ በመድረስ ወደ ትግበራ ተገብቷል፡፡ የዕቅድ ዝግጅቱ የ2015 አፈጻጸም፣ በ10 ዓመቱ የተቀመጡ ዒላማዎችን፣ የዘርፉን ቁልፍ የትግበራ መስኮችን መነሻ በማድረግ እንዲዘጋጅ የተደረገ ዕቅድ ነው፡፡

በዚህም መሰረት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የአፈፃፀም አመልካቾች ተዘጋጅቶ በበቂ ትንትና ተደግፎ እንዲቀርብ ተደርጓል፡፡ ሪፖርቱ የፊዚካል ስራዎች አፈፃፀም በዋና ዋና አመልካቾች እና በተለየ ትኩረት እየተከናወኑ የሚገኙ ሀገራዊ ፕሮግራሞችና ኢኒሼቲቮች አፈጻጸም፣ ፕሮግራም በጀት አፈፃፀም፣ የኦዲት ግኝት አፈፃፀም፣ የተቋማዊ ለውጥና አገልግሎት አሰጣጥ እና ለክልሎች የተሰጡ ድጋፎችን እንዲሁም በበጀት ዓመቱ የአፈጻጸም ግምገማ መድረክ ላይ የተቀመጡ አቅጣጫዎችን መነሻ ተደርጓል፡፡

በያዝነው በጀት ዓመት የግብርናውን ዘርፍ የእቅድ አስተቃቀድና የሪፖርት ሥርዓትን በምርት ዘመን ለማድረግ በማስፈለጉና በስምምነት ላይ በመደረሱ የእርሻና ሆርቲካልቸር እንዲሁም የአረንጓዴ አሻራ እቅድና ሪፖርትን በሁለት ምርት ዘመን ማለትም በ2015/16 እና በ2016/17 እንደ ምርቱ ባህሪይ ማቀናጀት በማስፈለጉ በዝግጅት ምዕራፍ ከክልሎች ጋር በተደረገው የአፈጻጸም ሪፖርትና የእቅድ ዝግጅት ግምገማ ላይ ማስተካከያ ማድረግ ተችሏል፡፡ በዚህም መሰረት በተስተካከለው እቅድ መሠረት የ2016 የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት አፈጻጸም ሪፖርት ተዘጋጅቶ ቀርቧል፡፡

2. ገበያ ተኮር የሰብል ምርትና ምርታማነት ማሳደግ

2.1. ሰብል ልማት

የአነስተኛ ይዞታ አዝዕርት ልማት

በሰብል ምርትና ምርታማነትን በማሳደግ ሀገራዊ የምግብና የኢንዱስትሪ ፍላጎትን የማርካትና የውጭ ምርቶችን አቅርቦት በመጨመር የውጪ ምንዛሪ ግኝትን ለማሳደግ በአነስተኛ አርሶ አደሮች በ2014/15 ምርት ዘመን የነበረውን የመኸር ሰብል ልማት ማስጠበቅና የኩታ ገጠም እርሻን በማጠናከርና አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች በተለይም የቅድመና ድህረ ምርት ማሰባሰቢያ ማሽነሪዎችን ጥቅም ላይ እንዲውሉ እና ከውጭ የሚገባውን ስንዴ በሀገር ውስጥ ምርት ለመተካትና ለምግብ ዘይት አምራች ፋብሪካዎች ጥሬ እቃ ፍላጎትን ለማሟላት በሰፊው ታቅዶ በትኩረት በመስራት በሁሉም ክልሎች ጥብቅ ክትትልና ድጋፍ በመስጠት ተከናውኗል። በምርት ዘመኑ ታርሶ በሰብል ለመሸፈን ከታቀደው 24,128.43 ሺህ ሄ/ር መሬት ውስጥ 817,404 ሄ/ር ከበልግ ወደ መኸር የዞረ፣ 272,409 ሄ/ር መሬት ከመኸር በቀሪ እርጥበት በዳግም ሰብል ልማት የለማ እና 2,853.24 ሺህ ሄ/ር ከመኸር ወደ መስኖ ልማት በድምሩ 3,943.05 ሺህ ሄ/ር የለማ ነው። ከዚህ በተጨማሪ 1,722.40 ሺህ ሄ/ር አዲስ መሬት በተለያዩ ምክንያት ሳይታረስ የቆየና ወደ ልማት የገባ ነው። በአጠቃላይ በድጋሚ በመጠቀምና በአዲስ እርሻ በምርት ዘመኑ 5,665.46 ሺህ ሄ/ር መሬት ወደ ልማት ገብቷል።

በ2015/16 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በሰብል ልማት በአጠቃላይ (በበልግ፣ በመኸር እና በመስኖ ወቅት) 23,828.43 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 23,815.50 ሺህ ሄ/ር (99.8%) ማልማት ተችሏል። ከዚህም ውስጥ 497,767.53 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 341,954.62 ሺህ ኩ/ል (69%) ሺህ ምርት ተመርቷል።

በ2015/16 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በአነስተኛ አርሶ አደሮች የበልግ ምርት ከተሰበሰበበት 2,680.15 ሺህ ሄ/ር ውስጥ 63,710.35 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 60,438.54 (95%) ሺህ ኩ/ል ምርት ተመርቷል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ጽ/ቤት ኃላፊ

በአነስተኛ አርሶ አደሮች መኸር ወቅት 17,390.81 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማምረት ታቅዶ 17,548.70 ሺህ ሄ/ር መሬት በክልሎች በተደረጉ ሰፊ ንቅናቄዎች በድግግሞሽ ታርሶ (100+%) በዘር ተሸፍኗል። በአጠቃላይ በመኸር ሰብል ልማት በዘር ከተሸፈነው መሬት ውስጥ በግማሽ ዓመት 15.71 ሚ/ን ሄ/ር መሬት (89.5%) (በባህላዊ ዘዴ 14.53 ሚ/ን ሄ/ር እና በኮምባይነር 1.18 ሚ/ን ሄ/ር በድምሩ 15.7 ሚ/ን ሄ/ር መሬት) ተሰብስቧል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመቱ 410,684.76 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 9.03 ሚ/ን ሄ/ር ማሳ (57.5%) ሰብል በመውቃት ተሰብስቦ 269,668,016 ኩ/ል ምርት (66%) ተገኝቷል።

ለአፈፃፀሙ መሳካት ከፌደራል ጀምሮ በተዋረድ በነበረው የተደራጀና የተናበበ እቅድ ዝግጅት፣ ፓኬጅ ዝግጅት፣ ተግባር ተኮር የክህሎት ስልጠና፣ ወቅታዊ የባለሙያና የአመራር ድጋፍና ክትትል፣ የበጀትና ሎጂስቲክ ድጋፍ እንዲሁም ክልሎች ከዚህ ቀደም ወደ ምርት ያልገቡ መሬቶችን በስፋት ወደ ምርት ማስገባት በመቻላቸውና በአንዳንድ ክልሎች የበልግ ማሳን ፈጥኖ በማንሳት የዳግም ሰብል ልማት በስፋት በመካሄዱ ነው። አርሶ አደሩ ዘመናዊ እርሻ ሜካናይዜሽን መሳሪያዎችን በመጠቀም ማሳውን እንዲያዘጋጅ በተደረገ ድጋፍ 4,056 ትራክተር በመጠቀም ጠቅላላ ከታረሰው መሬት 4.08 ሚ/ን ሄ/ር (23.5%) በትራክተር ማረስ ተችሏል።

ገበያ ተኮር የሰብሎች በኩታ ገጠም (በክላስተር) ልማት ለማስፋፋት በተደረገው ጥረት በግማሽ ዓመቱ 7,033.12 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 8,657.16 ሺህ ሄ/ር መሬት በተመረጡ ሰብሎች መሸፈን ተችሏል። እያደገ የመጣዉን የምርጥ ዘር ፍላጎት ለማሟላት በሀገር አቀፍ ደረጃ በመኸር በምርት ዘመኑ በ0.09 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ላይ የምርጥ ዘር ብዜት በማከናወን 2.4 ሚ/ን ኩ/ል ምርጥ ዘር ለመሰብሰብ ታቅዶ በግማሽ ዓመት ድረስ 0.087 ሚ/ን ሄ/ር ማባዛት የተቻለ ሲሆን በግማሽ ዓመቱ 0.51 ሚ/ን ኩ/ል (21.76%) ዘር ተሰብስቧል። ለአፈፃፀሙ ዝቅተኛ መሆን በጥራት ችግር ምክንያት የወደቀ እና በአንዳንድ አካባቢዎች በፀጥታ ችግር ምክንያት ነው።

ከውጪ የሚገባውን የስንዴ፣ሩዝ እና የምግብ ዘይት ምርት በሀገር ውስጥ ምርት ለመተካት እና የተቀመጠውን ሀገራዊ ግብ ለማሳካት በመኸር የስንዴ ልማት 3.66 ሚ/ን ሄ/ር መሬት በማረስ 134.16 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለመሰበሰብ ታቅዶ በግማሽ ዓመት 3.61 ሚ/ን ሄ/ር መሬት (98.6%) በዘር የተሸፈነ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በግማሽ ዓመት 2.9 ሚ/ን

ሄ/ር መሬት የተሰበሰበ ሲሆን ከተወቃው ሰብል ውስጥ 63.1 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ተሰብስቧል፡ በሩዝ ሰብል 1.14 ሚ/ን ሄ/ር በመሸፈን 50.71 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለመሰብሰብ ታቀዶ 1.01 (88.6%) ሚ/ን ሄ/ር በዘር የተሸፈነ ሲሆን በግማሽ ዓመት ከ0.99 ሚ/ን ሄ/ር ማሳ ላይ ተሰብስቦ ከተወቃው ሰብል 30.38 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ተሰብስቧል።

በአኩሪ አተር ልማት 0.91 ሚ/ን ሄ/ር በማልማት 22.07 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለመሰብሰብ ታቅዶ 0.72 ሚ/ን ሄ/ር መሬት በሰብል በመሸፈን እስከዚህ ግማሽ ዓመት 0.69 ሚ/ን ሄ/ር ተሰብስቦ ከተወቃው ሰብል ውስጥ 11.24 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ተገኝቷል።

በሰፋፊ እርሻ በመኸር ሰብል 1,036.87 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 761 ሺህ ሄ/ር መሬት በዘር ተሸፍኗል። ከዚህም 23,372.42 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ እስካሁን ከተወቃው 12,055.83 ሺህ ኩ/ል ምርት (51%) ማምረት ተችሏል።

የምርት አሰባሰብ አፈፃፀም ሙሉ በሙሉ ያልተከናወነው በአንዳንድ ደጋማ አካባቢዎች ዘግይተው የሚደርሱ ሰብሎች በመኖራቸው ሲሆን፣ የደረሱ ሰብሎች በወቅቱ እንዲሰበሰቡ በየደረጃው ያለው አመራርና ባለሙያ በትኩረት እያከናወነ ሲሆን፣ አጠቃላይ የምርት አሰባሰብ አፈፃፀም በቀጣይ ሩብ ዓመት ተጠቃሎ የሚቀርብ ይሆናል። የምርት ማሰባሰብ ተግባር ያልተጠናቀቀ በመሆኑ አጠቃላይ የምርት አሰባሰብ እና የተገኘው ምርት መጠን በቀጣይ ሩብ ዓመት ተጠቃሎ የሚቀርብ ይሆናል።

በመስኖ ስንዴ በምርት ዘመኑ 3,000 ሺህ ሄ/ር በማልማት 117,302.70 ሺህ ኩ/ል ለማምረት እቅድ ተይዞ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመቱ 2,700 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 2,825.65 ሺህ ሄ/ር (100+%) መሬት በዘር ተሸፍኗል። ግቦች ለማሳካት ከፌደራል ጀምሮ በየደረጃው የአቅም ግንባታ፣ ሙያዊ ድጋፍና የክትትል ስራዎች ተሰርቷል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

2.2. የጥጥ ልማት

የጥጥ ልማትን በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን በአጠቃላይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ልማት 105 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 84.04 ሺህ ሄ/ር (80%) ማልማት ተችሏል፡፡ ከዚህም 1,965 ሺህ ኩ/ል የጥጥ ምርት ለማምረት ታቅዶ 1,541.9 ሺህ ኩ/ል (78%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡ ከዚህም በመኸር በአነስተኛ አርሶ አደሮች 39.80 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 21.01 ሺህ ሄ/ር (53%) ማልማት ተችሏል፡፡ ከዚህም 671 ሺህ ኩ/ል የጥጥ ምርት ለማምረት ታቅዶ 340.2 ሺህ ኩ/ል (50.7%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡ በመኸር በሰፋፊ እርሻ 43.40 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 55.73 ሺህ ሄ/ር (100+%) ማልማት የተቻለ ሲሆን ከዚህም ከ782 ሺህ ኩ/ል ለማምረት ታቅዶ 1,007.10 ሺህ ኩ/ል (100+%) ማልማት ተችሏል፡፡ እንዲሁም በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ በመስኖ 21.80 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 7.30 ሺህ ሄ/ር ማልማት የተቻለ ሲሆን ከዚህም 512 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 194.60 ሺህ ኩ/ል መሰብሰብ ተችሏል፡፡ ለአፈጻጸሙ መቀነስ ግልፅ ቀልጣፋና ተደራሽ የሆነ የጥጥ ግብይት ስርዓት አለመዘርጋቱ፣ የጥጥ ልማት የስራ ክፍልን በመልሶ ማደራጀት ሂደት የድጋፍና ክትትል መላላት ሥራዎች በሚጠበቀው ደረጃ ለአምራቾች ተደራሽ አለመሆን፣ ለጥጥ ኢንቨስትመንት የተላለፉ ሰፋፊ መሬቶች በተለያዩ ምክንያቶች አለመልማታቸው፣ የግብዓት አቅርቦት ውስንነት፣ በወሳኝ የእርሻ ወቅት የጉልበት ሰራተኛ አቅርቦት እጥረት፣ የአየር ንብረት ለውጥ ዋና ዋና ምክንያቶች ናቸው፡፡

2.3. የአነስተኛ ይዞታ የሆርቲካልቸር ልማት

የሆርቲካልቸር ልማትን በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን በአጠቃላይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ልማት 1,743.83 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 1,905.25 ሺህ ሄ/ር (100+%) ማልማት ተችሏል፡፡ ከዚህም 155,009.7 ሺህ ኩ/ል የሆርቲካልቸር ምርት ለማምረት ታቅዶ 199,091.68 ሺህ ኩ/ል (100+%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡ ከዚህም የበልግ ምርት ማሰባሰብን በተመለከተ 403.33 ሺህ ሄ/ር ለመሰብሰብ ከታቀደው 411.19 ሺህ ሄ/ር ተሰብስቧል፡፡ ከዚህም ውስጥ 60,102.70 ኩ/ል (99%) ምርት ማግኘት ተችሏል፡፡

ዜና ህ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የሆርቲካልቸር ሰብሎች ልማት 719.06 ሺህ ሄ/ር ታቅዶ 949.18 ሺህ ሄ/ር (100+%) መሸፈን ተችሏል። ከዚህም ውስጥ በግማሽ ዓመቱ 92,758.44 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ 122,253.94 ሺህ ኩ/ል (100+%) ማምረት ተችሏል። የተሻለ የዝናብ ስርጭት በመኖሩ ምክንያት 949.18 ሺህ ሄ/ር መሬት በዘር እንዲሸፈን ተደርጓል። ይህም በአትክልት 305.70 ሺህ ሄ/ር፣ በፍራፍሬ 125.35 ሺህ ሄ/ር እና በስራስር 518.13 ሺህ ሄ/ር መሸፈን ተችሏል።

በሰፋፊ እርሻ በመኸር የሆርቲካልቸር ሰብሎች ልማት 10.9 ሺህ ሄ/ር ታቅዶ 10.9 ሺህ ሄ/ር (100%) መሸፈን ተችሏል። ከዚህም ውስጥ ምርት 1,266.36 ሺህ ኩ/ል ለማምረት ታቅዶ 2,077.30 ሺህ ኩ/ል (100+%) ማምረት ተችሏል። የመሬት ሽፋኑ የጨመረበት ምክንያት የዝናብ ስርጭቱ የተሻለ የነበረ በመሆኑ፣ የዘር አቅርቦት መሻሻሉ እንዲሁም በነበረው የክልሎች ንቅናቄ አርሶአደሮች ያላቸውን መሬት ለሆርቲካልቸር ልማት የተሻለ ትኩረት ሰጥተው በመስራታቸው ሲሆን የምርት አሰባሰብ አጠቃላይ መረጃ በቀጣይ 3ኛ ሩብ ዓመት ተጠቃልሎ የሚቀርብ ይሆናል።

የሆርቲካልቸር የመስኖ ልማት

የ2015/16 በጀት ዓመት በአነስተኛ አርሶ አደርና ሰፋፊ እርሻ በሆርቲካልቸር ሰብል የመስኖ ልማት 610.54 ሺህ ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 533.98 ሺህ ሄ/ር (87%) በዘር እንዲሸፈን ተደርጓል። ይህም በአትክልት 348.67 ሺህ ሄ/ር፣ በፍራፍሬ 134.94 ሺህ ሄ/ር እና በስራስር 50.37 ሺህ ሄ/ር ተሸፍኗል። በአትክልት እና ስራስር ልማት ተሳታፊ አርሶአደሮች ብዛት ወንድ 1,120,078.16 ሴት 256,949.79 በድምሩ 1,377,027.95 ተሳትፏል።

በአጠቃላይ በሆርቲካልቸር ሰብል በኩታ ገጠም አስተራረስ ለመሸፈን 109.05 ሺህ ሄ/ር ታቅዶ 103.65 ሺህ ሄ/ር (95%) መሸፈን ተችሏል።

2.4.የቡና ሻይና ቅመማ ቅመም ልማት

ቡና ልማት

በ2015/16 ምርት ዘመን የቡና ማሣ ምርታማነት ማሻሻያ ሥራዎችን በማከናወን ምርት የሚሰጠውን 1,113.96 ሺ.ህ ሄ/ር፣ ምርታማነቱን 8.05 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 8,970 ሺ.ህ ኩ/ል ምርት ለማምረት ታቅዶ በዋና ዋና ቡና አብቃይ ክልሎች ላይ የቅድመ ምርት ትመና የተከናወነ ሲሆን 1,109.254 (በአርሶ አደር 991.613 እና በአልሚ ባለሃብት 117.641) ሺ.ህ ሄ/ር (99.6%) ምርት የሚሰጥ መሬት ላይ የእንክብካቤ ሥራ ተከናውኖ 8,331.34 ሺ.ህ ኩ/ል ቡና ምርት እና 7.5 ኩ/ል በሄ/ር ምርት እንደሚገኝ በቅድመ ምርት ትመና ጥናት ተረጋግጦ በአሁኑ ወቅት 93% ምርት የተሰበሰበ ነው። ምርታማነት ማሻሻያ ሥራዎች ውስጥ በዓመቱ ኩትኳቶ 1,588,853 ሄ/ር ከታቀደው በግማሽ ዓመቱ 1,588,853 ለመኮትኮት ታቅዶ 1421875 ሄ/ር (89.5%) ተከናውኗል፤ በቡና ተክል እግር ስር ጉዝጓዝ በማድረግ የዕርጥበት ዕቀባ ለማድረግና አረምን ለመቀነስ በዓመቱ 348,021 ሄ/ር ከታቀደው በግማሽ ዓመቱ 348,021 ለማጠናቀቅ ታቅዶ 542,519 ሄ/ር 100% በላይ ተከናውኗል። በቡና እንክብካቤ ተግባር ወንድ 2,898,480 እና ሴት 578,450 በድምሩ 3,476,930 ተሳትፈዋል። በተጎነደለ ማሳ የቅጥያ ማሳሳት ሥራ 117,460 ሄ/ር ታቅዶ 117,840 ሄ/ር (100%) በላይ ተካሂዷል። የቡና የአያያዝ ምቀሳ (ገረዛ) 317,887 ሄ/ር ታቅዶ 99,330 ሄ/ር (31%) ተከናውኗል። በቡና ቅጥያ ማሳሳትና በምቀሳ ወይም ገረዛ ተግባራት ላይ የተሳተፉ ወንድ 1,983,956 ሴት 482,012 በድምሩ 2,465,968 ናቸው። የአረጁ የእናት ቡና ዛፍ በጉንደላ ማደስ 70,476 ሄ/ር ላይ ለማካሄድ ታቅዶ 27,716 ሄ/ር (39%) ተከናውኗል። የአረጁ የእናት ቡና ዛፍ በነቀላ ማደስ 46,984 ሄ/ር ላይ ለማካሄድ ታቅዶ 14,763 ሄ/ር (31.4%) ተከናውኗል። በዚህ ስራ ላይ የተሳተፉ የህብረተሰብ ክፍሎች ወንድ 111,427 ሴት 23,028 በድምሩ 134,455 ናቸው።

ሻይ ልማት

በ2015/16 ምርት ዘመን ጠቅላላ የሻይ ልማት ሽፋንን በአልሚ ባለሀብቶችና በአውት ግሮወርስ 3.73 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ ታቅዶ 3.33 ሺ.ህ ሄ/ር ተደርሷል። በዓመቱ አዲስ የሻይ ልማት 0.528 ሺ.ህ ሄ/ር ላይ ለማልማት በታቀደው መሰረት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 0.330 ሺ.ህ ሄ/ር ላይ (በባለሃብቶች 35 ሄ/ር እና በአውት ግሮዎርስ 295 ሄ/ር) ለምቷል። በዚህ ምርት ዘመን የሻይ ምርት ሰጪ የሆነው 3.73 ሺ.ህ ሄ/ር (3.04 ሺ.ህ

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ዘርፍ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ግብርና ሚኒስቴር

ሄ/ር የድርጅቶችና 0.69 ሺህ ሄ/ር የአውት ግሮወርስ) ማሳ ሲሆን ከጠቅላላ የሻይ ልማት ሽፋን 89% ነው።

በ2015/16 ምርት ዘመን ምርት ከሚሰጠው በዓመቱ ከታቀደው 0.15 ሺህ ኩ/ል፤ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመቱ 0.08 ሺህ ኩ/ል የደረቀ ሻይ ምርት ለማምረት ታቅዶ 0.05 ሺህ ኩ/ል (57%) የደረቀ ሻይ ምርት መሰብሰብ ተችላል። የአፈፃፀም መቀነስ ዋና ዋና ምክንያቶች ካለን የማልማት አቅም እና ሊገኝ ከሚችለዉ ሀገራዊ ጥቅም አንጻር በሻይ ልማት ድርጅቶች እና በሻይ አልሚ አርሶአደሮች የተሄደበት የሻይ ልማት እንቅስቃሴ ዝቅተኛ እንደሆነ ያመለክታል። ሻይን በአርሶ አደር ደረጃ አልምቶ ለገበያ ለማቅረብ ቀላል የሆነ ሻይ ማዘጋጃ ቴክኖሎጂ አለመኖር፤ ከፍተኛ የኢንቨስትመንት ወጭ መጠየቁ ፤ለሻይ ልማት የተሰጠዉ ትኩረት አነስተኛ መሆን እና በምርምር አለመደገፉ፤ በሻይ ልማት ተሳታፊ አርሶ አደሮች እና በሻይ አልሚ ድርጅቶች እየለማ የሚገኘዉ የሻይ ልማት እንዳይስፋፋ የተለዩ ማነቆዎች ናቸው።

ቅመማ ቅመም ልማት

የቅመማ ቅመም ልማትን በሚመለከት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት አጠቃላይ ሽፋን ለማድረስ 481,468 ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 512,782 ሄ/ር (100+%) እየለማ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ምርት የሚሰጥ ማሳ (በአመታዊና ቋሚ ሰብሎች) 445,740 ሄ/ር ታቅዶ 481,156 ሄ/ር (100+%) የተከናወነ ሲሆን ከዚህም ምርታማነትን 18.38 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 819.5 ሺህ ቶን ምርት ለመሰብሰብ ታቅዶ ምርታማነትን 18.06 ኩ/ል/ሄ/ር (98.2%) በማድረስ 869.4 ሺህ ቶን (100+%) ምርት ተመርቷል። በዚህም ወንድ 1,308,547 ሴት 561,606 በድምሩ 1,870,153 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል።

የዝንጅብል ልማት፡- ስፔሻላይዝ ባደረጉ አካባቢዎች (ሀደሮ ጡንጦ፣ ቃጫቢራ፣ ጠምባሮ፣ ቦሎሶ ሶሬ፣ ቦሎሶ ቦምቤ፣ ምስራቅ ባደዋቾ፣ የኪ፣ ጎደሬ፣ ጭልጋ እና የመሣሰሉት) ላይ በዋናነት የሚለማ ሲሆን ምርት የሚሰጥ 48,669 ሄ/ር መሬት ለማልማት ዕቅድ ተይዞ 54,581 ሄ/ር (100+%) የለማ ሲሆን ምርታማነትን 35 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 170.34 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 35.7ኩ/ል/ሄ/ር (100%) በማድረስ 195.01 ሺህ ቶን (100+%) ተመርቷል። በዚህም 205,928 ወንድና 132,474 ሴት በድምሩ 338,404 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ምራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

የበርበሬ ልማት፡- በዋናነት ስፔሻላይዝ ባደረጉ አካባቢዎች ሃላባ፣ ማረቆ፣ ላምፍሮ፣ ስልጢ፣ መስቃን አበሽጌ፣ ሻሸጎ፣ ጊምቦ፣ አጋርፋ፣ ጊኒር፣ ሺርካ፣ ጋሰራ፣ባኮቲቤ፣ ኦሞናዳ፣ ጃቢ ጠህናን የሚለማ ሲሆን ምርት የሚሰጥ 245,355 ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 274,017 ሄ/ር (100+%) የለማ ሲሆን ምርታማነት 19.55 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 479.7 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 18.7 ኩ/ል/ሄ/ር (96%) በማድረስ 512.4 ሺህ ቶን (100+%) ተመርቷል፡፡ በዚህም 598,426 ወንድና 99,410 ሴት በድምሩ 697,836 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል፡፡

የኮረሪማ ልማት፡- ለኮረሪማ ልማት ምቹ ሥነ-ምህዳር ባላቸው አካባቢዎች አዲስ ማሳ ተከላ 18,000 ሄ/ር ለመትከል ታቅዶ እስካሁን 16,367 ሄ/ር (91%) ነባር 103,500 ሄ/ር እንክብካቤ ለማድረግ ታቅዶ 99,111 ሄ/ር (96%) ተከናውኗል፡፡ ምርት የሚሰጥ 73,495 ሄ/ር በማልማት፣ ምርታማነት 6.7 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 49.24 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 5.79 ኩ/ል/ሄ/ር (78%) በማድረስ 41.9 ሺህ ቶን (85%) ተመርቷል፡፡

የዕርድ ልማት፡- ምርት የሚሰጥ 9,359 ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 7,491 (80%) እንዲለማ የተደረገ ሲሆን ምርታማነት 46 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 43 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 47.8 (100%) ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 35.8 ሺህ ቶን (83%) ተመርቷል፡፡

ቁንዶ በርበሬ ልማት፡- ለልማቱ ምቹ ሥነ-ምህዳር ባላቸው አካባቢዎች 900 ሄ/ር አዲስ ተከላ ለማካሄድ ታቅዶ 107ሄ/ር (12%) የተተከለ ሲሆን ነባር 2,850 ሄ/ር ማሳ የእንክብካቤ ስራ ለመስራት ታቅዶ 2,741 ሄ/ር (96%) ተከናውኗል፡፡ ምርት ከሚሰጠው 1,220 ሄ/ር ማሳ ምርታማነትን 10.5 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 1.28 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 16.6 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 2.02 ሺህ ቶን (100+%) ምርት ተመርቷል፡፡ በዚህም 26,152 ወንድና 10,124 ሴቶች በድምሩ 36,276 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል፡፡

ጥምዝ ልማት፡- ምቹ ሥነ-ምህዳር ባላቸው አካባቢዎች ላይ አዲስ ተከላ 204 ሄ/ር ተከላ ለማካሄድ ታቅዶ 1,070 ሄ/ር (100+%) ፤ የነባር ማሳ እንክብካቤ 8,463 ሄ/ር ታቅዶ 7,325 ሄ/ር (87%) የተሰራ ሲሆን ምርት ከሚሰጠው 4,370 ሄ/ር ማሳ ምርታማነትን 3.5 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 1.52 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 6

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ም/ራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 4.27 ሺህቶን (100+%) ምርት ተመርቷል፡፡ በዚህም 52,925 ወንድና 12,553 ሴቶች በድምሩ 65,478 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል፡፡

ጥቁር አዝሙድ ልማት፡- በስፋት በሚካሄድባቸው (ሲናና፣ ጊኒር፣ ሺርካ፣ ጣቁሳ፣ ጭልጋ ወ.ዘ.ተ) አካባቢዎች ላይ ተገቢውን የሙያ ድጋፍ በማድረግ 15,100 ሄ/ር መሬት በዘር ለመሸፈን ታቅዶ 16,512 ሄ/ር (100+%) በዘር የተሸፈነ ሲሆን ከዚህም ምርታማነትን 16 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 24.26 ሺህ ቶን ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 11.75 ኩ/ል/ሄ/ር (73.4%) በማድረስ 19.41 ሺህ ቶን (80%) ተመርቷል፡፡ በዚህም 12,548 ወንድና 6,987 ሴቶች በድምሩ 19,535 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል፡፡

ነጭ አዝሙድ ልማት፡- በስፋት በሚካሄድባቸው (ሲናና፣ጊኒር፣ሺርካ፣ጣቁሳ፣ጭልጋ ወ.ዘ.ተ) አካባቢዎች ላይ ተገቢውን የሙያ ድጋፍ በማድረግ 6,026 ሄ/ር መሬት በዘር ለመሸፈን ታቅዶ 3,045 ሄ/ር (51.4%) በዘር የተሸፈነ ሲሆን ምርታማነትን 8 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 4.82 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 11.9 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማደረስ 3.64 ሺህ ቶን (76%) ተመርቷል፡፡ በዚህም 7,51 ወንድና 2,659 ሴቶች በድምሩ 10,110 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል፡፡

አብሽ ልማት፡- ለማሳደግ የኋላ ቀር አመራረት ዘዴዎችን በማሻሻል 22,400 ሄ/ር መሬት በዘር ለመሸፈን ታቅዶ 25,138 ሄ/ር (100+%) በዘር የተሸፈነ ሲሆን፣ ምርታማነት 12 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 31.4 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 11.78 (98%) በማድረስ 29.63 ሺህ ቶን (94.4%) ተመርቷል፡፡

ድንብላል ልማት፡- 3,273 ሄ/ር ታቅዶ 3,396 ሄ/ር (100+%) በማልማት ምርታማነት 15 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 5 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 18.6 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 6.33 ሺህ ቶን (100+%) ተመርቷል፡፡

ሚጥሚጣ ልማት፡- 5,047.8 ሄ/ር ላይ ለማልማት ታቅዶ 6,231 ሄ/ር (100+%) የተመረተ ሲሆን ምርታማነት 10.5 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 5.3 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 12.7 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 7.96 ሺህ ቶን (100+%) ምርት ተመርቷል፡፡

ሮዝመሪ ልማት፡- በስፋት በሚለማባቸው በደቡብ ክልል(ጉራጌ፣ስልጤ) እና በደቡብ ምዕ/ኢትዮጵያ በዓመቱ በአዲስ ተከላ 7,300 ሄ/ር ለመትከል ታቅዶ 3,037 ሄ/ር (42%) ተከላ የተከናወነ ሲሆን ነባር 6,911 ሄ/ር ማሳ እንክብካቤ ተደርጎለታል። ምርት ከሚሰጠው 5,150 ሄ/ር ማሳ ምርታማነትን 13 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ 6.7 ሺህ ቶን ምርት ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 14.1 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 7.2 ሺህ ቶን (100+%) ምርት ለማምረት ተችሏል። በዚህም ስራ 54,223 ወንድና 31,542 ሴቶች በድምሩ 85,767 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል።

ቋሚና አመታዊ የሆኑ ቅመማ ቅመም፡- (በሶብላ፣ኮሰረት፣ጤናዳም፣አርቲ፣ጦስኝ፣ጠጅሳር፣ ሄል ወዘተ) 6,186 ሄ/ር ለማምረት ታቅዶ 6,511 (100+%) መሬት ተከላ ተካሂዷል። ምርታማነትን 6.11 ኩ/ል/ሄ/ር በማድረስ ምርት 3.78 ሺህ ቶን ለማምረት ታቅዶ ምርታማነትን 9.5 ኩ/ል/ሄ/ር (100+%) በማድረስ 6.2 ሺህ ቶን ተመርቷል። በዚህም 52,146 ወንድና 63,416 ሴቶች በድምሩ 115,562 አርሶ አደሮች ተሳትፈዋል።

ቡና፣ሻይና ቅመማ ቅመም መስኖ ልማትና አፈር ለምነት ማሻሻያ

የመስኖ አማራጮችን ለቡና፣ሻይና ቅ/ቅመም ልማት በማዋል የአየር ንብረት ለውጥ የሚያስከትለውን ተፅዕኖ እንዲቋቋሙ ለማስቻልና ምርትና ምርታማነታቸውን ማሳደግ እንዲቻል በመጀመርያ ግማሽ ዓመት 6,685 ሄ/ር ቡናን በመስኖ ለማልማት ታቅዶ፤5,950 ሄ/ር (89%) ለማልማት የተቻለ ሲሆን፣በዚህም ሥራ 10,013 ወንዶችና 4,500 ሴቶች በድምሩ 14,513 አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል።

በቅመማ ቅመም ልማት በመጀመርያ ግማሽ ዓመት 4,860 ሄ/ር ቅመማ ቅመምን በመስኖ ለማልማት ታቅዶ፤4,551 ሄ/ር (94%) ለማልማት የተቻለ ሲሆን፣ በዚህም ሥራ 9,400 ወንዶችና 2,032 ሴቶች በድምሩ 11,432 አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል።

ኮምፖስት መጠቀም

ምርታማነት ለማሳደግ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም አፈር ለምነትን ከማሻሻል አኳያ በመጀመርያ ግማሽ ዓመት 369,700 ሄ/ር መሬት ላይ ኮምፖስት ጥቅም ላይ ለማዋል ታቅዶ፣ 352,928 ሄ/ር (96%) መሬት ላይ ጥቅም ላይ ማዋል የተቻለ ሲሆን፣በዚህም ሥራ 266,416 ወንዶችና 23,312 ሴቶች በድምሩ 289,728 አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል።

የደባል ሰብሎች ልማት

በተጎነደሉና በአዲስ የቡና ተከላ ማሳዎች የመሬቱን ለምነት ለማዳበርና እርጥበቱን ለመጠበቅ እንዲሁም ለአርሶ አደሩ ተጨማሪ ገቢ ሊያስገኙ የሚችሉ ደባል ሰብሎችን በመጀመርያ ግማሽ ዓመት 44,066 ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ፣ 43,495 ሄ/ር (98.7%) ለማልማት የተቻለ ሲሆን፣በዚህም ሥራ 34,958 ወንዶችና 16,050 ሴቶች በድምሩ 51,008 አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል፡፡

የቡና ተጓዳኝ እንስሳት መኖ ልማት

የቡና ተጓዳኝ እንስሳት መኖን በመጀመርያ ግማሽ ዓመት 750 ሄ/ር ለማልማት ታቅዶ 690 ሄ/ር (92%) ለማልማት የተቻለ ሲሆን፣ በዚህም ሥራ 589 ወንዶችና 340 ሴቶች በድምሩ 929 አርሶ አደሮች ተሳታፊ ሆነዋል፡፡

2.5. የእጽዋት ጥበቃ አገልግሎት ማስፋፋት

የድንበር ዘለል ተዛማች ተባዮች እና መደበኛ ተባዮች አሰሳና መከላከል ቅልጥፍናና ጥራት በማሳደግ በምርት ላይ የሚደርሰውን ብክነት ለመቀነስ በግማሽ ዓመቱ በርካታ ተግባራት ተከናውኗል፡፡ በዚሁ መሰረት የበረሃ አንበጣ፣ አዲሱ መጤ እና መደበኛ ተምች፣ የግሪሳ ወፍ፣ የተለያዩ አረሞች እና ነፍሳት ተባዮችን መከላከልና መቆጣጠር የተቻለ ሲሆን ዝርዝሩ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

የድንበር ዘለል ተዛማች ተባዮች አሰሳና መከላከል

በግማሽ ዓመቱ በ92,508 ሄ/ር ላይ የበረሃ አንበጣ አሰሳና መከላከል ስራ ለመስራት ታቅዶ በ17 ዞኖች 45 ወረዳዎች በ305,808 ሄ/ር ላይ የአሰሳ ስራ ተሰርቶ በ25,154 ሄ/ር ላይ የተከሰተ መሆኑን የተለየ ሲሆን በዚሁ መሰረት በ732 ሄ/ር ላይ በባህላዊ መንገድ በማደሪያ ቦታ ላይ በመጨፍጨፍ፣ እና 538 ሄ/ር ላይ በመርጫ መሳሪያ (ናፕሳክ፣ ሀንድ ሄልድ እና በመኪና ላይ በሚጠመድ መርጫ መሳሪያ) እና በ180 ሄ/ር ላይ በአውሮፕላን ርጭት በማካሄድ በድምሩ በ1,450 ሄ/ር ላይ የመከላከል ስራ ተካሄዷል፡፡ ለዚህም ስራ 718 ሊ/ር ፀረ ተባይ ኬሚካል ጥቅም ላይ ውሏል፡፡ የአዲሱ መጤ ተምች በ73,772 ሄ/ር ላይ አሰሳና መከላከል ስራ ለመስራት ታቅዶ በ15 ዞኖች በሚገኙ በ173 ወረዳዎች በ317,877.8 ሄ/ር የሰብል መሬት ላይ የተከሰተ መሆኑ የተለየ ሲሆን በዚሁ መሰረት

በኬሚካል 60,225.05 ሄ/ር እና በባህላዊ 223,138.5 ሄ/ር፣ በድምሩ በ283,363.55 ሄ/ር ላይ መከላከል ተደርጓል። ለዚህም፣ 60,551.05 ሊ/ር ፀረ- ተባይ ጥቅም ላይ ውሏል። መደበኛ ተምችን በ68,572 ሄ/ር ላይ የአሰሳና መከላከል ስራ ለመስራት ታቅዶ በ 13702.8 ሄ/ር ላይ የተከሰተ መሆኑ የተለየ ሲሆን በኬሚካል በ9,531.5 ሄ/ር፣ በባህላዊ በ5,085.75 ሄ/ር በድምሩ በ14,617.25 ሄ/ር ላይ መከላከል ተደርጓል። ለዚህም 3,694.25 ሊ/ር ፀረ-ተባይ ኬሚካል ጥቅም ላይ ውሏል።

በ724 ሄ/ር ላይ 74 ሚ/ን የሚገመት የግሪሳ ወፍ ክስተት በመኖሩ በአውሮፕላን ርጭት በማድረግ መከላከል የተደረገ ሲሆን፣ ለዚህም 1,447 ሊ/ር ፀረ- ወፍ ኬሚካል ባታዮን (ULV) ከዕቅድ 64% ጥቅም ላይ ውሏል። በምርት ላይ ሊያደርስ የነበረውን 17,076 ኩ/ል (1707 ቶን) የምርት ብክነት መቀነስ ተችሏል።

የሳር ዘርና ቅጠለ ሰፋፊ አረሞች ቁጥጥርና መከላከል 300,000 ሄ/ር ታቅዶ በ323,950 ሄ/ር ላይ የአረም አሰሳና ቁጥጥር ድጋፍ ተደርጓል። የመጤና ወራሪ አረሞች መከላከል ላይ በ75,000 ሄ/ር ላይ ክትትልና ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ በ83,325 ሄ/ር ላይ ተከናዉኗል። መጤና ወራሪ አረሞችን በስነ-ህይወታዊ የመከላከል ዘዴ ስራ የመስክ ሙከራ ስራን ክትትልና ድጋፍ ለማድረግ 18,000 ሄ/ር ታቅዶ በ400 ሄ/ር ተከናዉኗል። የጥገኛ አረሞች (አሮባንኬ፣ አቀንጭራ የኑግ አንበሳ) የመከላከል ክትትልና ድጋፍ ለማድረግ 1,000 ሄ/ር የታቀደ ሲሆን በስድስት ወር ዉስጥ 850 ሄ/ር ተከናዉኗል።

የመደበኛ ተባዮች አሰሳና መከላከል

የዕፅዋት በሽታን በተመለከተ የ በቆሎ ገዳይ ቫይረስ በሽታ አሰሳና መከላካል በ7,500 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ16,289 ሄ/ር ላይ (100+%) የተከናወነ ሲሆን፣ የስንዴ ዋግ በሽታ አሳሳና መከላከል በ22,004 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ19,713 ሄ/ር ላይ (90%) ተከናውኗል። የባቄላ ጋልና ቸኮሌት ስፖት አሰሳና መከላካል በ5,000 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ12,665 ሄ/ር ላይ (100+%) የተከናወነ ሲሆን፣ የአገዳና በብርዕ ሰብሎች አረማሞ በ15,000 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ39,406 ሄ/ር ላይ (100+%) ተከናውኗል። የቲማቲምና ድንች ብላይት አሰሳና መከላካል በ1,500 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ6,721 ሄ/ር ላይ (100+%) የተከናወነ ሲሆን፣የዝንጅብልና በርበሬ በሽታዎች በ2,498 ሄ/ር ላይ አሰሳ በማካሄድ የመከላከል የምክር አገልግሎት ለመስጠት ዕቅድ ተይዞ በ1,456 ሄ/ር ላይ የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙም 58% ሆኗል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በግማሽ ዓመቱ በ4,000 ሄ/ር ላይ በተዘራ የቢራ ገብስ በሽታዎች (ኔት ብሎች) ላይ አሰሳ በማካሄድ የልየታና የመከላከል የምክር አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶ በ4,251 ሄ/ር ላይ (100+%) ተከናውኗል። በፍራፍሬ በሽታዎች አሰሳና መከላከል በበልግ፣ በመስኖና መኸር ወቅት በ2,002 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ2477 ሄ/ር (100+%) ላይ ተከናዉኗል። በአጠቃላይ በመኸር ከሚለማው 2,428,919 ሄ/ር የስንዴ ማሳ ላይ አሰሳ ተካሂዶ በ1,035,023 ሄ/ር ላይ የስንዴ ዋግ ተከስቶ በ1,007,117 ሄ/ር ላይ 1,538,633 ሊ/ር ፀረ-ፈንገስ በመጠቀም የመከላከል ስራ ተሰርቷል።

በተጨማሪም በኦሮሚያና በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ከተዘራው 62,090 ሄ/ር የባቄላ ማሳ ላይ አሰሳ ተካሂዶ በ2,207 ሄ/ር ላይ የባቄላ ጋልና ቸኮሌት ስፖት ተከስቶ በ1,597 ሄ/ር ማሳ ላይ 2,615 ሊ/ር የተለያዩ አይነት ፀረ-ፈንገስ በመጠቀም መከላከል ተችሏል።

በአጠቃላይ በስድስቱ ወራት የዕፅዋት በሽታ አሰሳና መከላከል ሥራ በ59,504 ሄ/ር ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ102,978 ሄ/ር ላይ የተከናወነ ሲሆን በተጨማሪም በነፍሳት ተባይን በ14,002 ሄ/ር ላይ የአሰሳና የመከላከል ስራ ለማከናወን ታቅዶ በ44,439 ሄ/ር ላይ ተከናውናል።

2.6. የእርሻ እና ሆርቲካልቸር ኤክስቴንሽን አገልግሎት ማጠናከር

የእርሻና ሆርቲካልቸር ኤክስቴንሽን አገልግሎት በማጠናከር አርሶ አደሩ የአዳዲስ ቴክኖሎጂዎችና አሰራሮች ተጠቃሚ በማድረግ በምርትና ምርታማነት እድገት ከፍ ለማድረግ የተለያዩ ተግባራት እየተከናወኑ ይገኛል። በዚሁ መሰረት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በሁሉም ክልሎች የኤክስቴንሽን ተሳታፊ ተጠቃሚዎችን ቁጥር አርሶ አደር 11,266,520፣ አርብቶ አደር 875,420 እና ከፊል አርብቶ አደር 833,000 በድምሩ 12,974,940 ለማድረስ ታቅዶ አርሶ አደር 11,726,000፣ አርብቶ አደር 707,000 ከፊል አርብቶ አደር 890,000 በድምሩ 13,323,000 የእቅዱን 100+% ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በሰብል ልማት የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚዎች ቁጥር አሁን በዚህ ግማሽ ዓመት አባወራ 5,631,500 እማወራ 2,413,500 በድምሩ 8,045,000 ለማድረስ ታቅዶ አባወራ 4,646,000 እማወራ 1,756,000 በድምሩ 6,402,000 የእቅዱን 80% ማድረስ ተችሏል።

በሰብል ልማት እና በተፈጥሮ ሀብት ልማትና ጥበቃ ልማት፣ በሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና፣ በሥርዓተ ጾታ አሁን የተፈጠሩ ሞዴል አርሶ/አርብቶ አደሮች ሌሎች አርሶ/አርብቶ አደሮች በስራቸው እንዲይዙ እና እንዲያፈሩ በመከታተልና በመደገፍ የሞዴል አርሶ/አርብቶ አደሮች ቁጥር አባወራ 2,742,600 እማወራ 839,000 በድምሩ 3,918,000 ለማድረስ ታቅዶ አባወራ 2,956,000 እማወራ 839,000 ወጣት 406,000 በድምሩ 4,201,000 ማከናወን ተችሏል።

በ5 የተመረጡ የግብርና ልማት ጣቢያዎች ቴክኖሎጅዎችና አሰራሮች ላይ ለመቀመርና ለማሰራጨት ታቅዶ በ7 ቴክኖሎጅዎችና አሰራሮች ላይ ተቀምሮ በኢትዮጵያ ቴሌቭዥን እና በዩቱዩብ ለተመልካች ተሰራጭቷል። በዚህም በሲዳማ (ሽቢደኖ አአማማ) ፣ ኦሮሚያ (የአአማማ እና የስንዴ ልማት የአ/አደር ምርት ክላስተር) ፣ ደቡብ ኢትዮጵያ (ጋሞ ልማት ማህበር የተቀናጀ የግብርና ልማት፣ ሙዝ ክላስተር በአ/አደር፣ የእንስሳት ዝርያ ማሻሻል እና የወተት ልማት) ፣ ማዕከላዊ ኢትዮጵያ አቮካዶ ክላስተር በጠቅላላ በ7 ኮሞዲቲዎች ላይ ተቀምሮ በሚዲያ ተላልፏል።

በዚህ ግማሽ ዓመት ለ150 የክልል ባለሙያዎች በተለያዩ ኤክስቴንሽን አተገባበሮች ላይ የአሰልጠኖች ስልጠና (50% ሴቶችንና ወጣቶች ያካትታል) ለመስጠት ታቅዶ ለ176 ባለሙያዎች ለ43 የክልል ግብርና ኤክስቴንሽን ባለሙያዎች በልማት አካላት አሰራርና አተገባበር፣ በአርሶ አደር ምርት ክላስተር ላይ እንዲሁም ከእርሻና ሆርቲካልቸር ዘርፍ ለተውጣጡ ወንድ 45 ሴት 10 በድምሩ ለ55 ከፍተኛ ባለሙያዎች በአርሶ አደር ትምህርት ቤት አተገባበር እና በፋሲሊቴሽን ስኪል ላይ የአሰልጣኞች ስልጠና ተሰጥቷል።

ከሁሉም ክልሎች ለተውጣጡ 78 (5 ሴት) ምክትል ሃላፊዎች፣ የግብርና ኤክስቴንሽን ዳይሬክተሮች እና ከፍተኛ ባለሙያዎች በአርሶ አደር የመስክ ትምህርት ቤት የአሰራር መመሪያ ላይ ግንዛቤ የተፈጠረ ሲሆን በቀጣይ በመደበኛው የኤክስቴንሽን ዘዴ ውስጥ በማካተት ለመተግበር በሚያስችልበት ሁኔታ ላይ በመወያየት አቅጣጫ ማስቀመጥ ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ለማንዴት ዞኔሽን እና የብዙ ተዋንያን ኤክስቴንሽን አገልግሎት ለሙከራ በተለዩ ቀበሌዎች ከምርምርና ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት እንዲሁም ሌሎች አጋር ድርጅቶች ጋር በመሆን ለተመረጡ 150 ሴቶች ጊዜና ጉልበት ቆጣቢ ቴክኖሎጅዎች ተጠቃሚ ለማድረግ ታቅዶ 10 የብረት ጎተራ፣ ፒክስ ባግ በሳሳካዋ ግሎባል ተገዝቶ ቀርቧል።

በኦሮሚያ፣ ደቡብ ኢትዮጵያ፣ ሲዳማ እና አማራ ክልል ላይ የባለብዙ ተዋንያን ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ አተገባበር ፓይለት በማድረግ ውጤቶችንና መረጃዎችን ለማደራጀት ታቅዶ የተጠየቀው በጀት ተፈቅዶ ወደ ወረዳ ፋይናንስ ገቢ ተደርጓል። በዚህም በተመረጡ 3 (100%) ፓይለት ክልሎች፣ ወረዳዎችና ቀበሌዎች ድጋፍና ክትትል በማድረግ መረጃዎች ተደራጅተዋል።

የ2 ሞዴል ሴቶች አርሶና ከፊል አርብቶ አደሮችን መልካም ተሞክሮዎችን በመለየትና በመቀመር በማህበራዊ እና በተመረጠ መደበኛ ሚዲያዎች ለማስተዋወቅና ለማስራጨት ታቅዶ የ2 ሞዴል ሴት አርሶ አደሮች በቡና ልማት እና በዝርያ ማሻሻል እና ወተት ልማት የሰሩትን ሞዴል ስራ በመቀመር ተሞክሯቸው በሚዲያ ተሰራጭቷል። ከእርሻና ሆርቲካልቸር ልማት ዘርፍ ለተውጣጡ 16 ከፍተኛ ባለሙያዎች (2 ሴት) በቪዲዮ ፕሮዳክሽንና ስርጭት የአሰልጣኞች ስልጠና ተሰጥቷል።

በሁሉም ክልሎች ያሉ የግብርና በለሙያዎችን መረጃ ለማሰባሰብ እና በአንድ መረጃ ቋት በመያዝ የመረጃ አያያዝ ስርዓቱን ለማዘመን እቅድ የተያዘ ሲሆን እስካሁን ባለው ከ55,000 በላይ የቀበሌ ባለሙዎች መረጃ በፎርማቱ መሰረት ተሰባስቧል። የብዙ ተዋንያን ኤክስቴንሽን አዋጅ ለተቋሙ ማኔጅመንትና ለፍትህ አካላት ቀርቦ የተሰጡ አስተያየቶች ተካተዋል።

ዜና ሀ/ወልደ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

2.7. የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርምርና ቴክኖሎጂ አገልግሎት

የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርምርና ቴክኖሎጂ አቅርቦት ከማሳደግ አንጻር በግማሽ ዓመቱ ከታቀዱት 1,548 የምርምር ሙከራዎች ውስጥ 19 የተጠናቀቁ ሲሆን 1,521 ሙከራዎች በሂደት ላይ ይገኛሉ። ይሁን እንጂ 8 ሙከራዎች በጸጥታ ሁኔታ እና ለጥናት የሚያስፈልግ ግብዓት/ማሽን በገበያ ባለመገኘቱና መስፈርት ባለማሟላታቸው ለጊዜው ተቋርጠዋል። በቴክኖሎጂ አቅርቦት 37 የምርምር ውጤቶች (2 ቴክኖሎጂና 35 መረጃዎች) ለማውጣት ታቅዶ 38 የምርምር ውጤቶች (4 ቴክኖሎጂና 34 መረጃዎች) ለማውጣት ተችሏል እንዲሁም የምርምር ተግባራት የመነሻ ቴክኖሎጂዎች አቅርቦትን በተመለከተ 345.3 ኩ/ል እና 1.436 ሚ/ን ችግኞች ለማባዛት ታቅዶ 379.4 ኩ/ል (100+%) እና 1.41 ሚ/ን ችግኞች (99%) ተባዝቷል። የተለያዩ የሰብል ቴክኖሎጂዎችን ለማስተዋወቅ 13,193 (100+%) ተጠቃሚዎች ተደራሽ ሆነዋል። እንዲሁም 1,881 የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎችን ለማሰልጠን ታቅዶ 8,801 (100+%) የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎችን ማሰልጠን ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

3. ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት ማሳደግ

በሀገራችን የእንስሳት ዕምቅ ሀብትንና የዘመናዊ ቴክኖሎጂን በመጠቀም፣ በገበያ የሚመራ የእንስሳት ሀብት ልማት በማስፋፋት፣ ምርትና ምርታማነትን በማሻሻል፣ ለኢንዱስትሪ ጥሬ ዕቃ የሚውል አቅርቦትን በማሳደግ እና የህብረተሰቡን የተመጣጠነ ምግብና የኢኮኖሚ ዋስትና በማረጋገጥ መካከለኛ ገቢ ያለዉ ህብረተሰብ በመገንባት ሂደት ዉስጥ የእንስሳት ሀብታችን ጉልህ ሚና እየተጫወተ ይገኛል። እንስሳትና ዓሳ ዝርያን በማሻሻል፣ የእንስሳት መኖን በጥራትና በብዛት በማምረት፣ የእንስሳት በሽታዎችን በመከላከልና በመቆጣጠር፣ ለእንስሳት ሀብት ልማት የሚውል የግብዓት አቅርቦትና ምርት ግብይት በማሳደግ ሀገራችን ከዘርፉ የላቀ ተጠቃሚ እንድትሆን በዘርፉ ላይ የተሰማሩ በማህበር የተደረጁ ወጣቶችን፣ አርሶ አደሮች፣ አርብቶ አደሮችና ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲሁም የግል ባለሀብቶችን የመደገፍና ተጠቃሚ ድረግ ኢንቨስትመንት እንዲስፋፋ እገዛ ማድረግ ይጠበቃል። ዕቅዱን ለማሳካት የተሸሻሉ ዝርያ አቅርቦትን የማሻሻል፤የእንስሳት ጤና አገልግሎት ተደራሽነት የማስፋት፣ የእንስሳት አረባብና አያያዝን የማሻሻል፣ የሴቶችና ወጣቶችን ተሳትፎ የማሳደግ፣ የአቅም ግንባታ ስራዎችን በየደረጃው የማጠናከር፣ የኤክስቴንሽን አገልግሎትን ማጠናከርና የግል ባለሀብቱን ወደ እንሰሳት እርባታ እንዲገባ በማበረታታት፤ አዳዲስ የእንስሳት እርባታ ቴክኖሎጂዎችን በማስተዋወቅ፣ የእንስሳት ሀብት ልማት አተገባበር ስቲራቴጂ በማዘጋጀት የእንስሳት ሀብት ልማቱ የሚያግዙ ማኑዋሎችን በማዘጋጀት የክትትልና ግምገማ ስርዓት በማጠናከር የእንስሳት ሃብት ልማትን ከአረንጓዴ ልማት ጋር በማስተሳሰር ውጤት ማስመዝገብ እንደሚቻል ታምኖበታል። በዚህም መሠረት የ2016 በጀት ዓመት የግማሽ ዓመት ያለው የእቅድ አፈጻጸም ሪፖርት እንደሚከተለው ቀርቧል።

3.1. የአነስተኛ ይዞታ የእንስሳትና ዓሳ ምርት

የወተት ምርትና ምርታማነት

በ2016 በጀት ዓመት የወተት ምርት (ከላም፡ ከግመል እና ከፍየል) 9,873 ሚ/ን ሊ/ር ለማምረት እቅድ ተይዞ በትግበራ ላይ የሚገኝ ሲሆን በበጀት ዓመቱ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 5,924 ሚ/ን ሊ/ር ወተት ለማምረት ታቅዶ 5,817 ሚ/ን ሊ/ር ወተት የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙም 98% ተከናውኗል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

የቀይ ሥጋ፣ ቆዳ እና ሌጦ ምርትና ምርታማነት

በ2016 በጀት ዓመት የእንስሳት ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ 603 ሺህ ቶን የሥጋ ምርት (ከዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየልና ግመል) ለማግኘት ታቅዶ ከነበረው ውስጥ በድምሩ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 298.7 ሺህ ቶን ሥጋ ለማምረት ታቅዶ 413.92 ሺህ ቶን አፈጻጸሙ 100+% ተከናውኗል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከዳልጋ ከብት 90፣ ከበግ 29፣ ከፍየል 21፣ ከግመል 0.4 ሺህ ቶን የሥጋ ምርት ለማግኘት የታቀደ ሲሆን በቅደም ተከተል በዚህ ግማሽ ዓመት ከዳልጋ ከብት 109.2፣ ከበግ 110፣ ከፍየል 109፣ ከግመል 85.7 ሽህ ቶን የሥጋ ምርት ተገኝቷል። የቀይ ስጋ ምርት አፈፃፀም ከፍ ያለበት ምክንያት እቅዱ በሚያዝበት ወቅት የኢትዮጵያ ስታትስቲክስ አገልግሎት መረጃ ተጠቅመን ስለታቀደ ዝቅተኛ እቅድ ስለነበረ ነው። በዚሁ መሠረት አፈጻጸሙም የዳልጋ ከብት፣ የበግ፣ ከፍየል፣ የግመል በሁሉም ዓይነት 100+% ማግኘት ተችሏል። በተመሳሳይ 10.20 ሚ/ን ቆዳና ሌጦ ለማምረት ታቅዶ 10.62 ሚ/ን ቆዳና ሌጦ የተመረተ ሲሆን 100+% ማከናወን ተችሏል።

የዶሮ ሥጋና እንቁላል ምርትና ምርታማነት

በ2016 በጀት ዓመት የዶሮ ሥጋና እንቁላል ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ በተያዘ እቅድ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 3,150 ሚ/ን እንቁላል ለማምረት ታቅዶ 2,634 ሚ/ን እንቁላል የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱን 84% ማከናወን ተችሏል። የእንቁላል አፈፃፀም ከዕቅድ በታች የሆነበት ምክንያት በተለይ በአማራ ክልል ባለው የፀጥታ ችግር መረጃው ሙሉ የእንቁላል ምርት ተጠናክሮ ስላልደረሰ ነው። በተመሳሳይ በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 65 ሺህ ቶን የዶሮ ስጋ ለማምረት ታቅዶ 69 ሺህ ቶን የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱ 100+% ማከናወን ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በአጠቃላይ 28 ሚ/ን የአንድ ቀን የዶሮ ጫጩት ለማሰራጨት ታቅዶ 32.867 ሚ/ን የአንድ ቀን የዶሮ ጫጩቶች ተሰራጭቷል ይህም የዕቅዱ 95% ተከናውኗል።

የዓሳ ምርትና ምርታማነት

በ2016 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 62.16 ሺህ ቶን የዓሳ ምርት ለማምረት ታቅዶ 60.20 ሺህ ቶን የዓሳ ምርት የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 97% ደርሷል። በግማሽ ዓመቱ የዓሣ ምርትና ምርታማነትን ለመጨመር በዓሣ ግብርና /አኳካልቸር 1.33 ሚ/ን የዓሣ ጫጩት ለመጨመር ታቅዶ 0.93 ሚ/ን ጫጩት ስርጭት ተከናውኗል፣ በሀይቅና ግድቦች (stock

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

enhancment) 1.5 ሚ/ን የዓሣ ጫጩት ለመጨመር ታቅዶ 1.07 ሚ/ን ጫጩት ስርጭት ተከናውኗል። በአጠቃላይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 2.54 ሚ/ን የዓሳ ጫጩት ለማሰራጨት ታቅዶ 2.86 ሚ/ን የዓሳ ጫጩት የተሰራጨ ሲሆን አፈጻጸሙ 100+% ነው።

የማር ሰምና የሐር ኩኩባ ምርትና ምርታማነት

በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የማርና ሐር ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ በተያዘ እቅድ 103.76 ሺህ ቶን የማር ምርት ለማምረት ታቅዶ 102 ሺህ ቶን የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱ 98% ማከናወን ተችሏል። በተመሳሳይ በ2016 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 6.88 ቶን ሰም ለማምረት ታቅዶ 6.9 ቶን ሰም የተመረተ ሲሆን ይህም የዕቅዱ 100+% ነው። የሐር ኩኩባ ምርት 25.6 ቶን የሐር ኩኩባ ለማምረት ታቅዶ 23 ቶን የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 90% ነው።

3.2. የእንስሳት እና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን

በ2016 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን ተጠቃሚዎች ቁጥር 3,002,400 ለማድረስ ታቅዶ 2,944,098 የደረሰ ሲሆን ይህም 98.1% (30.7% ሴቶች) ናቸው። ከዚህ ውስጥ አርሶ አደር ተጠቃሚ ለማድረግ 1,957,157 ታቅዶ 1,931,255 የተከናወነ ሲሆን ይህም 97.1% ነው። አርብቶ አደር 900,719 ለማድረስ ታቅዶ 872,834 የተከናወነ ሲሆን ይህም 96.1% ነው። ከፊል አርብቶ አደር 144,524 ለማድረስ ታቅዶ 140,009 የተከናወነ ሲሆን ይህም 96.2% ነው። በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚዎች ቁጥርን 1,281,024 ለማድረስ የታቀደ ሲሆን 1,256,813 ማድረስ ተችሏል። ይህም 98.1% (34.2% ሴቶች) ናቸው። በዚህም መሰረት በዶሮ፣ በስጋ፣ ቆዳና ሌጦ፣ በወተት፣ በዓሳ፣ በመኖና በንብና ሀር ሀብት ልማት፣ በሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና፣ በሥርዓተ ጾታ አዳዲስና የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን የሚቀበሉና ቀጣይነት ባለው መልኩ የሚተገብሩ እንዲሁም ለሌሎች አርሶና አርብቶ አደሮች አርአያ በመሆን በሥራቸው እንዲይዙ እና እንዲያፈሩ በመከታተልና በመደገፍ የተፈጠሩ ሞዴል አርሶ አርብቶና ከፊል አርብቶአደሮች ቁጥር 360,288 ለማድረስ ታቅዶ 349,477 የተከናወነ ሲሆን ይህም 97.0% (35% ሴቶች) ናቸው። በአጠቃላይ በእንስሳት እና ዓሣ ሀብት ልማት የኤክስቴንሽን አገልግሎትን ተደራሽ ለማድረግ በየአደረጃጀቱ በትኩረት እየተሰራ ሲሆን

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ... The Federal Democratic Republic ... Ministry of Ag...
ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ጥራቱን የጠበቀ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽ ለማድረግ ለክልሎች የተጠናከረ የክትትልና ድጋፍ ስራ እየተሰራ ይገኛል። ከዚህ አንጻር በ2015 ዓመት የታዩ ችግሮችን በተቀናጀ መልኩ በመፍታት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የተሻለ አፈጻጸም ማስመዝገብ ተችሏል።

3.3. መኖ ልማት

በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከሁሉም የእንስሳት መኖ ምንጮች (የተፈጥሮ ግጦሽ፣ የሰብል ተረፈ ምርት፣ በመስኖ የለማ መሬት፣ በጓሮ መኖ ልማት፣ በወል ግጦሽ መሬት የለማ መኖ፣ ወዘተ) 116.47 ሚ/ን ቶን ድርቆ መኖ ለማምረት ታቅዶ 108.878 ሚ/ን ቶን መኖ የተመረተ ሲሆን አፈጻጸም 93% ተከናውኗል። ይህ የድርቆ መኖ ምርት የተለያዩ አማራጭ ስትራቴጂዎችን ተግባራዊ በማድረግ የተገኘ ሲሆን ከነዚህም መካከል የተሻሻለ መኖ በማልማት፣ የሰብል ተረፈ ምርት አከመቻቸት፣ አያያዝና አጠቃቀምን በማሻሻል፣ የተፈጥሮ ግጦሽ ልማት በማካሄድ እና አያያዝና አጠቃቀምን በማሻሻል የተመረተ ነው። የመኖ ዘር በክልሎች ፍላጎት መሰረት ለተለያዩ አግሮ ኢኮሎጂዎች ተስማሚ የሆኑ የመኖ ዘሮች በማቅረብ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመትእንዲቀርቡ ለማድረግ 2.06 ሺህ ቶን የተሻሻሉ የመኖ ዘር ለማምረት ታቅዶ 2.79 የመኖ ዘር የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 100+% ደርሷል። የተገኘው ምርት በዋናነት አስተዋጽኦ የነበራቸው የልማት ስራዎች አማራጭ ስትራቴጂዎች ላይ ትኩረት ተሰጥቶ ማከናወን በመቻሉ ሲሆን የተፈጸሙ ተግባራት ከዚህ እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርበዋል። የተሻሻሉ የመኖ ዕጽዋት ዘሮች ማምረት ሌላው ቁልፍ ተግባር ሲሆን 1.575 ሺህ ቶን ዕቅድ ተይዞ 2.136 ሺህ ቶን የተመረተ ሲሆን ከዕቅዱ ጋር ሲነጻጸር 100+% ለማከናወን ተችሏል። ክንውኑ ከፍተኛ የሆነበት ጥቅሙን የተረዱ በስፋት የሚሰሩ አርሶ አደሮች ተሳታፊ የነበሩ ስለሆነ ነው። በመስኖ ውሃ በመጠቀም በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በ22,351 ሄ/ር መሬት ላይ የተሻሻለ መኖ ለማማረት ታቅዶ በ20,013 ሄ/ር መሬት ላይ የተሻሻለ መኖ የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 90% ደርሷል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ጽ/ቤት ኃላፊ

3.4. እንስሳትና ዓሳ ሀብት ዝርያ ማሻሻል

ለዳልጋ ከብት ዝርያ ማሻሻያ የሚውሉ ግብዓቶች አባለዘር ተሰብስቦ፣ በፈሳሽ ናይትሮጂን ተጠብቆና ታሽጎ ለተጠቃሚዎች የሚሰራጭበት፣ቴክኖሎጂውን ላሚ/ጊደሯ ማህጸን ውስጥ የሚያደርስ ብቃት ያለው የአዳቃይ ቴክኒሽያን የሚሰለጥንበት እና ሌሎች ወሳኝ ሥራዎች ለማከናወን ታቅደው ተከናውኗል። በዚህ በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ውስጥ 1.10 ሚ/ን ዶዝ አባለዘር ለማምረት ታቅዶ 0.95 ሚ/ን ዶዝ አባለዘር ማለትም የዕቅዱን 86% የተመረተ ሲሆን በተመሳሳይ መልኩ 1.10 ሚ/ን ዶዝ ለማሰራጨት ታቅዶ 0.80 ሚ/ን ዶዝ (73%) አባላዘር ማሠራጨት ተችሏል። ስርጭቱ ከዕቅዱ ዝቅ ያለው ክልሎች በሚፈለገው ልክ ተንቀሳቅሰው ማሰራጨት ስላልቻሉ ነው። በተመሳሳይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 0.89 ሚ/ን የወተት ላሞችንና ጊደሮችን በሰው ሠራሽ ዘዴ ለማዳቀል ታቅዶ 1.5 ሚ/ን የላሞችንና ጊደሮችን ማዳቀል የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙ 100+% ነው። አፈጻጸሙ የተሻለበት ምክንያት ሌማት ትሩፋት መርሀ ግብርን ተከትሎ በተለይም ኦሮሚያ ክልል በተለየ ሁኔታ ስለመራው ነው። በስድስት ወሩ 0.35 ሚ/ን ዲቃላ ጥጆች ለማፍራ ታቅዶ በሰው ሰራሽ ማዳቀል 0.489 ሚ/ን ጥጆችን ማፍራት የተቻለ ሲሆን ከዕቅዱ በብልጫ ተፈጽሟል። ይህም ከፍ ያለበት ምክንያት ከሌማት ትሩፋት ዕቅድ ጋር በተያያዘ ክልሎች ሰፋ ያለ ቅድመ ዝግጅት በማድረጋቸውና በተቀናጀ መልኩ ፈጥነው ወደ ትግበራ በመግባታቸው ነው። ለእንስሳት ማዳቀል/ሲንክሮናይዜሽን/ የሚያገለግል ጾታው የተለየ አባለዘር እና ሆርሞን በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ፕሮጀክት ለማስገባት ታቅዶ በሂደት ላይ ይገኛል። ከላንድ ኦሌክስ ፕሮጀክት ጋር ኢንስቲትዩቱ በቅንጅት የሚሰራ ሲሆን ኢንስቲትዩቱ ከ300,000 ብር በላይ ቀረጥ ከመደበኛ በጀት በመሸፈን 16,921 ዶዝ ጾታው የተለየ አባለዘር እንግሊዝ ከሚገኘው ኤ.ቢ.ኤስ. ካምፓኒ ወደ ሀገር ገብቶ በተመጣጣኝ ዋጋ ለአርቢዎች እየተሰራጨ ይገኛል። በተመሳሳይ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በኢንስቲትዩቱና በክልሎች 0.29 ሚ/ን ሊ/ር ፈሳሽ ናይትሮጂን ለማምረት ታቅዶ 0.22 ሚ/ን ሊ/ር ፈሳሽ ናይትሮጂን የተመረተ ሲሆን አፈጻጸሙ 75% ነው። አፈጻጸሙ ዝቅ ያለበት ምክንያት በከባድ ብልሽት ምክንያት የተወሰኑ ፈሳሽ ናይትሮጂን ፕላንቶች ምርት ማምረት ያለመቻላቸው ሲሆን በበጀት ዓመቱ ምርት ይጀምራል የተባለው የኢንስቲትዩቱ ፈሳሽ ናይትሮጂን ፕላንት በተፈለገው ጊዜ ወደ ምርት ባለመግባቱ ነው። ሆኖም ግን በኢንስቲትዩቱ በሰዓት 30 ሊ/ር የሚያመርት ማሽን ለማስገባት የታቀደው አሁን የኮሚሽንግ ሥራ ብቻ ይቀረዋል።

3.5. የእንስሳትና ዓሳ ጤና አገልግሎት

በስጋት ላይ የተመሰረተ የክትባት አገልግሎት ሽፋን ለማሳደግ የተለያዩ ዋና ዋና ተግባራት በዕቅድ ተይዞ እየተሰራ ይገኛል፡፡ ከእነዚህም ዋና ተግባራት ውስጥ የድንበር ዘለል የእንስሳት በሽታዎችን ክትባት ማሰራጨት ሲሆን በ2016 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በመደበኛ በጀት ለተለያዩ የሀገራችን ክልሎችና ከተማ አስተዳደሮች 75 ሚ/ን ዶዝ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት ለማሰራጨት ታቅዶ 64.4 ሚ/ን ዶዝ የተለያዩ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት ማሰራጨት የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙ 86% ነው፡፡ በዚህ መሰረት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 84 ሚ/ን እንስሳት የድንበር ዘለል ክትባት ለመከተብ ታቅዶ 66.8 ሚ/ን እንስሳት መከተብ የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙ 80% ነው፡፡ በተጨማሪም በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለተለያዩ የሀገራችን ክልሎች ድንበር ዘለል ላልሆኑ በሽታዎች 45 ሚ/ን ዶዝ ክትባት ለማሰራጨት ታቅዶ 44 ሚ/ን ዶዝ ክትባት ማሰራጨት የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙ 98% ነው፡፡ በተጨማሪም ደረጃ በደረጃ የበጎችና ፍየሎች ደስታ መሰል በሽታ ቁጥጥር ለመተግበር በሚካሄደው አገር አቀፍ ትግበራ ላይ በ2016 በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 6 ሚ/ን በጎችና ፍየሎች ለመከተብ ታቅዶ 6.3 ሚ/ን የተከተቡ ሲሆን አፈጻጸሙ 100+% ማከናወን ተችሏል፡፡ በበጀት ዓመቱ ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ዳግም ወረራ ለመከላከል 27,500 ካ.ኪ.ሜ መሬት ለመሸፈን ታቅዶ 37,869 ካ.ኪ.ሜ በማከናወን 100+% ተከናውኗል፡፡ ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የጸዳ መሬትን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ድረስ 17,500 ካ.ኪ.ሜ ለማጽዳት ታቅዶ 11,974 ካ.ኪ.ሜ የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙም 68.4% ብቻ ነው፡፡ አፈጻጸሙ ከእቅዱ ሊያንስ የቻለበት ምክንያት በ1ኛው ግማሽ ዓመት የተያዘው እቅድ በክረምቱ መራዘም እና ሥራው በሚከናወንበት አንዳንድ አካባቢ የፀጥታ ችግር በመከሰቱ ምክንያት ማከናወን ባለመቻሉ ነው፡፡ በበጀት ዓመቱ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 105,968 የመከኑ የቆላ ዝንቦችን ለመልቀቅ ታቅዶ 112,450 የተለቀቁ ሲሆን አፈጻጸሙ 100+% ነው፡፡ በተመሳሳይ የግሎሲና ፓሊዲፐስ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 316,023 የመከኑ የግሎሲና ፓሊዲፐስ ወንድ የቆላ ዝንቦች ለመልቀቅ ታቅዶ 155,636 የተለቀቁ ሲሆን አፈጻጸሙ 49% ብቻ ተከናውኗል፡፡ የቆላ ዝንቦች የአኗኗር ባህይሪያቸውን በመለየት እንዲሁም የሥርጭት መጠናቸው ተለይተው በፀረ-ቆላ ዝንብ ኬሚካል የተነከሩ ታርጌት ጨርቆችን መትከል እና መሬት ለመሬት ኬሚካል መርጨት የቆላ ዝንቦን ለመከላከል ትልቅ ድርሻ ይኖሯል፡፡ ሆኖም ግን በ2016 በጀት

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture
ዜና ሀ/ወልደ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ዘርፍ አስፈጻሚ

ዓመት ስድስት ወራት በኬሚካል (ዴልታሜትሪን 20 %) እጥረት ምክንያት ሥራውን መፈፀም አልተቻለም።

3.6. የእንስሳትና የእንስሳት መኖ ምርምርና ቴክኖሎጂ አገልግሎት

በእንስሳት ምርምርና ቴክኖሎጂ አቅርቦት በ2016 በጀት ዓመት የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 369 የምርምር ሙከራዎች ውስጥ 6ቱ የተጠናቀቁ ሲሆን 362 ሙከራዎች በሂደት ላይ ይገኛሉ። ይሁን እንጂ 1 ሙከራ በጸጥታ ሁኔታ ምክንያት ለጊዜው ተቋርጠዋል። በቴክኖሎጂ አቅርቦት 8 የምርምር ውጤቶች (ቴክኖሎጂና መረጃዎች) ለማውጣት ታቅዶ 7 (88%) የምርምር ውጤቶች (2 ቴክኖሎጂዎችና 5 መረጃዎች) ተገኝተዋል። 478 የተሻሻሉ የእንስሳት ዝርያ፣ 0.326 ሚ/ን የዓሣ ጫጩት፣ 30,000 የዶሮ ጫጩት 900 እንቁላል ጣይ የሐር ቢራቢሮ፣25 እናት ንብ እንዲሁም 2 ኩ/ል የተሻሻሉ የእንስሳት መኖ ዘሮች እና 5.981 ሚ/ን የተሻሻሉ የእንስሳት መኖ ችግኞች ለማባዛት ታቅዶ፡ 596 የተሻሻሉ የእንስሳት ዝርያ፣ 0.305 ሚ/ን የዓሣ ጫጩት፣ 46,626 የዶሮ ጫጩት፣ 1190 እንቁላል ጣይ የሐር ቢራቢሮ፣ 100 እናት ንብ፣ 5 ኩ/ል የተሻሻሉ የእንስሳት መኖ ዘሮች እና 6.526 ሚ/ን የተሻሻሉ የእንስሳት መኖ ችግኞች ሊባዛ ችሏል። በተጨማሪም የተለያዩ የእንስሳትና የእንስሳት መኖ ቴክኖሎጂዎችን ለማስተዋወቅና በቅድመ ማስፋት 1,470 ተጠቃሚዎችን ተደራሽ ለማድረግ ታቅዶ 2,553 (100+%) ተደራሽ ሆነዋል እንዲሁም 753 የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎችን ለማሰልጠን ታቅዶ ለ1,387 (100+%) የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የአቅም ማጎልበቻ ሥልጠናዎችን ለመስጠት ተችሏል።

4. ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም

4.1. ተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ጥበቃና አጠቃቀም አፈፃፀም

የተፈጥሮ ሀብት ልማት አጠባበቅና አጠቃቀም ተግባራት አፈፃፀምን በተመለከተ አረንጓዴ ልማትን እና የተፋሰስ ልማትን መሰረት ያደረገ ኢኮኖሚ በዘላቂነት በማስቀጠል የአየር ንብረት ለውጥ ተፅዕኖን በመቋቋም ዘላቂ የኢኮኖሚ ዕድገት እንዲረጋገጥ የማድረግ ሥራዎች በትኩረት በማከናወን ላይ ይገኛል:: በ2015/16 በጀት ዓመት በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት 6.5 ቢ/ን ችግኞችን ለመትከል ታቅዶ 7.5 ቢ/ን ችግኞች የተተከሉ ሲሆን አፈፃፀሙም 100+% ነው:: ዋና ዋና የተከላ መረጃዎችን በተመለከተ 42% የሚሆኑት የደን ችግኞች፣ 57% የሚሆኑት የጥምር ደን እርሻ እንዲሁም 1% የሚሆኑት ለከተማ ውበት የተተከሉ ችግኞች ሲሆኑ ተከላውም በ1.7 ሚ/ን ሄ/ር ላይ አርፏል:: በሌላ በኩል ደግሞ በዚህ በጀት ዓመት 6 ወራት 1.8 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ለቀጣይ ተከላ የተለየ ሲሆን ከዚህ ውስጥ 461,836.4 ሄ/ር መሬት የሚሸፍኑ የተከላ ቦታዎች የጂኦግራፊ መገኛቸው ተለይቶ ካርታ ተዘጋቶላቸዋል::

የአረንጓዴ አሻራ ዓመታዊ ዕቅድ 6.5 ቢ/ን ችግኞች ሲሆን ክልሎች ግን ከዚህ የላቀ ቁጥር በመያዝ 9 ቢ/ን ችግኞችን ለማፍላት እየተንቀሳቀሱ ይገኛሉ:: በዚሁ መሰረት እስካሁን ድረስ 3.5 ቢ/ን ችግኞች ማፍላት ተችሏል:: ለዚህም ተግባር ወደ 132 ሺህ በላይ ነባርና አዳዲስ ችግኝ ጣቢያዎችን ማቋቋምና ወደ ሥራ ለማስገባት በተደረገው ክትትልና ድጋፍ መረጃ መሠረት በአጠቃላይ እስካሁን 76,192 ችግኝ ጣቢያዎች ወደ ስራ የገቡ መሆኑን ለማረጋገጥ ተችሏል::

የተፋሰስ ልማት ሥራዎችን በተመለከተ በቅድመዝግጅት ወቅት ከሚከናወኑ ተግባራት መካከል ዋና ዋናዎቹ የማህበረሰብ ተፋሰሶችን መለየት፤ የተፋሰስ ዕቅድ ማዘጋጀት፣ የልማት መሣሪያ እና የሰው ኃይል መለየት፣ ለባለሙያዎችና ለአርሶ አደሮች ሥልጠና መስጠት፤ አርሶ አደሮችን በማህበርና በልማት ቡድን የማደራጀት ተግባራት ላይ ያተኩራል:: በግማሽ ዓመቱም ለ1,200 የማህበረሰብ ተፋሰሶች ዕቅድ ለማዘጋጀት ታቅዶ ለ1,200 ተፋሰሶች (100%) ዕቅድ ተዘጋጅቷል:: 1,000 ህጋዊ ሰውነት ያላቸው ማህበራትን ለማቋቋም ታቅዶ 983 (98%) ማህበራት ህጋዊ ሰውነት አግኝተው እንዲቋቋሙ ተደርጓል:: በሥነ-አካላዊ አፈርና ውሀ ጥበቃ ሥራዎችን በ300 ሺህ ሄ/ር

ለመሸፈን በእቅድ ተይዞ 300 ሺ.ህ ሄ/ር (100%) መሬት በሥነ-አካላዊ አፈርና ውሀ ሥራዎች የተሸፍኗል፡፡ በሥነ-ህይወታዊ አፈርና ውሀ ጥበቃ ሥራዎችን በበጀት ዓመቱ ከታቀደው በ471 ሺ.ህ ሄ/ር ለመሸፈን የታቀደ ሲሆን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት እቅድ ባይኖርም 386.8 ሺ.ህ ሄ/ር መሬት በሥነ-ህይወታዊ አፈርና ውሀ ሥራዎች የተሸፈነ ነው፡፡ 500 ኩ/ል ዘርፈ-ብዙ ጥቅም የሚሠጥ የደን ዕፅዋት ለማቅረብ ታቅዶ 736.18 ኩ/ል (100+%) ለማቅረብ ተችሏል፡፡ ለአረንጓዴ አሻራ መርሀ-ግብር በ2016/17 ማስፈፀሚያ በግማሽ ዓመት በዕቅድ ያልተያዘ ቢሆንም በየደረጃው ካሉት ባለድርሻ አካላት ጋር በተደረገው ቅንጅታዊ አሠራር 3,489 ሚ/ን ዕፅዋት ችግኞችን ለማዘጋጀት ተችሏል፡፡ በጥምር ደን እርሻ የተሸፈነ በ1,400 ሺ.ህ ሄ/ር ለመሸፈን ታቅድ በዕቅዱ 1,010 ሺ.ህ ሄ/ር (100%) መሬት ተሸፍኗል፡፡

በሌላ በኩል ደግሞ በተለያዩ ክልሎች ማለትም በደቡብ ኢትዮጵያ እና ኦሮሚያ ክልሎች ባለፉት 15 ዓመታት በማህበረሰብ ተሳትፎ የተሠሩ የተፈጥሮ ሀብት ልማት ሥራዎች ያስገኘውን ፋይዳ ጥናት (NRM Impact Study) ለማካሄድ በተመረጡ 14 የማህበረሰብ ተፋሰሶች የሶሺዮ-ኢኮኖሚ፣ ስነ-ህይወታዊና ስነ-አካላዊ (Bio-physical) መረጃዎችን የመሰብሰብና የማደራጀት ሥራ ተሠርተዋል፡፡

4.2. የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ተግባራት

በገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም የተገልጋዮችን ተሳትፎና እርካታን ለማሳደግ በገጠር መሬት ምዝገባና ሰርተፊኬት አሰጣጥ ላይ ትኩረት በመስጠት ሴቶች እና ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማድረግ ልዩ ትኩረት በመስጠት በክልሎች እየተካሄደ ያለውን ስራ መደገፍ የገጠር መሬት ሰርተፊኬት አሰጣጥ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም የመረጃ ስርዓት፣ የመሬት አጠቃቀም ዕቅድ ዝግጅትና አተገባበር ላይ ያተኮሩ ሥራዎችን በማከናወን ላይ ይገኛል፡፡ ከዚህም አንፃር በበጀት ዓመቱ በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት ለ0.45 ሚ/ን ማሳዎች ልኬትና ምዝገባ ለማከናወን ታቅዶ ለ0.342 ሚ/ን ማሳዎች ላይ የተከናወነ ሲሆን አፈፃፀሙም 76.67% ነው፡፡ ለ0.6 ሚ/ን ማሳዎች የይዞታ ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅዶ ለ 1.22 ሚ/ን ማሳ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት የተሰጠ ሲሆን አፈፃፀሙም ከ100% በላይ ነው፡፡ ለ 0.171 ሚ/ን ባለይዞታዎች (0.12 ሚ/ን አባወራና 0.051 እማወራዎችን) የሁለተኛ ደረጃ የይዞታ ማረጋጫ ሰርተፍኬት ለመስጠት ታቅዶ 0.349 ሚ/ን ባለይዞታዎችን (0.244 ሚ/ን አባወራና 0.105 ሚ/ን

ዘሩ ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

እማወራዎችን) ባለይዞታዎች የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት የተሰጣቸው ሲሆን አፈፃፀሙም 100% በላይ ነው።

የብሔራዊ የገጠር መሬት አስተዳደር የመረጃ ስርዓት (NRLAIS) ከመዘርጋት አንፃር ለ15 ወረዳዎች ታቅዶ በ45 ወረዳዎች የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙም 100% በላይ ነው። መረጃዎችን በመሬት ፒ.ኬ.ኤስ በ(Land PKS) የሞባይል መተግበሪያን (Mobile Application) በመጠቀም በቁጥር 28 ማሳዎች ላይ የመሬት ዋጋ ግምገማ ለመስራት የሚያስችል ስልጠና ለክልል ባለሙያዎች ተሰጥቷል። በሌላ በኩል ደግሞ ለቀበሌዎች ዓሳታፊ የገጠር መሬት አጠቃቀም ዕቅድ ለማዘጋጀት እና ዓሳታፊ ዕቅድ የተዘጋጀላቸውን ቀበሌዎችን ዕቅድ ለመተገበር በዕቅድ ያልተያዘ ቢሆንም በየደረጃው ካሉት ባለድርሻ አካላት ጋር በተደረገው ጥረት በ27 ቀበሌዎች ዕቅዱ የተዘጋጀ ሰሆን በ30 ቀበሌዎች የተዘጋጁ ዕዶችን የመተገበር ሥራ ተሠርቷል። አዳዲስ የገጠር ቀበሌ ማዕከላት ከመመስረት አንፃር በ10 ቀበሌዎች ለመመሥረት ታቅዶ በ7 ቀበሌዎች የተከናወነ ሲሆን አፈፃፀሙም 70% ነው።

ለማሳዎች የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ፤ ባለይዞታዎች የሁለተኛ ደረጃ የይዞታ ማረጋጫ ሰርተፍኬት የመስጠት እና የብሔራዊ የገጠር መሬት የመረጃ ሥርዓት ዝርጋት አፈፃፀም በጣም ከፍተኛ የሆነበት ምክንያት የተቀናጀ የክትትልና ድጋፍ ስራ በክልልና ወረዳ ደረጃ በመሰራቱ፣ በክልሎች መካከል ጤናማ የሆነ የፉክክር መንፈስ እንዲፈጠር ለማስቻል ከክልል እስከ ወረዳ ድረስ ለሥራው ስኬት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ላበረከቱ ባለሙያዎችና ኃላፊዎች የተለያዩ የማበረታቻ ሥራዎችን ተግባራዊ ከማድረግም በተጨማሪም መረጃ ከክልል ክልል የማሳወቅ ሥራ በተከታታይ በመካሄዱ እና የክልሎች አፈፃፀም ላይ መሠረት በማድረግ በየሳምንቱ ግብረ-መልስ የመስጠት ስራዎች በተጠናከረ ሁኔታ በትኩረት በመሠራቱ ነው።

4.3. የአፈር ሀብት ልማት ተግባራት አፈፃፀም

የአፈር ጤንነትንና ለምነትን ከማሳለጥ አንጻር የጂኦስፓሻል ቴክኖሎጂን በመጠቀም እንዲሁም የአፈር ምርመራ ውጤትን መሰረት በማድረግ የአፈር ሀብት ጤንነትና ለምነት ማሻሻያ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን በሚፈለገው ጊዜ፣ ቦታ፣ ዓይነትና መጠን ከማቅረብ አንፃር በበጀት ዓመቱ ለ30 ወረዳዎች የአፈር ዓይነት ጥናት ለማካሄድ የአፈር ናሙና መሰረታዊ ካርታ ለማዘጋጀት ታቅዶ በግማሽ ዓመቱ በቅድሚያ የተደረገውም ለ30 ወረዳዎች

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ
The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

ካርታው የተዘጋጀ ሲሆን አፈፃፀሙም 100% ነው። በተመሳሳይ መልኩ ለ5 ወረዳዎች ደግሞ በተመረጡ ወካይ ቦታዎች የአፈር ናሙና ለመሰብሰብ ታቅዶ በ3 ወረዳዎች የተከናወነ ሲሆን አፈፃፀሙም 60% ነው። በተጨማሪም በተፈጥሮ ሀብት ዘርፍ ለሚሰራው የተፋሰስ ጥናት በአራት ወረዳዎች ከሚገኙ ተፋሰሶች የተሰበሰቡ 290 የአፈር ናሙና መረጃዎች እንዲመረመሩ ለሆለታ ግብርና ምርምር ማዕከል የተላከ ሲሆን በሀገር አቀፍ ደረጃ የአፈር ዓይነት ካርታ የማሻሻያ ሥራም ተሰርቷል።

የአፈር አሲዳማነት ጥናት ካርታ ዝግጅትን በተመለከተ ለ5 ወረዳዎች የአፈር አሲዳማነት ናሙናዎች ለመሰብሰብ የሚያገለግሉ መሰረታዊ ካርታዎች ለማዘጋጀት ታቅዶ በሀገር አቀፍ ደረጃ በተለያዩ የአፈር ጥልቀቶች የአፈር አሲዳማነት ካርታ በዕቅዱ መሠረት ሙሉ በሙሉ ተዘጋጅቷል። የአፈር ጨዋማነት ጥናት ዝግጅትን በተመለከተ በአፋር ክልል በታችኛውና አዋሽ ተፋሰስ በተመረጡ ወካይ ቦታዎች የአፈር ጨዋማነት ጥናት ለማካሄድ በ3 ወረዳዎች የመሰረታዊ ካርታ ዝግጅት ስራ ለመስራት ታቅዶ ለ4 ወረዳዎች የተዘጋጀ ሲሆን አፈፃፀሙ 100% ነው። በተጨማሪም የአፈር ናሙና ምርመራ የተሰራላቸውን ወረዳዎች (በሱማሌ ክልል በደምበልና ሀዲጋላ እንዲሁም በደቡብ ኢትዮጵያ ክልል በሀመር ወረዳ) የመረጃ ትንተና፣ የሞዴሊንግና የካርታ ዝግጅት ስራ እየተሰራ ይገኛል። የሰብል ተስማሚነት ጥናትና ካርታ ዝግጅትን በተመለከተ በአራት ወረዳዎች የመሬት ማልማት አቅምና የዕጽዋት ፍላጎት ትንተናና እንዲሁም የተስማሚነት ምክረ-ሀሳብ ካርታ ለማዘጋጀት ታቅዶ ለ4ቱም ወረዳዎች (ቀርሳ፣ ሀዋሳ ዙሪያ፣ስልጤ እና ወልመራ) የተስማሚነት ምክረ-ሃሳብ ካርታ የተዘጋጀ ሲሆን አፈፃፀሙም 100% ነው።

ከተለያዩ ምንጮች የተገኙ የአፈር መረጃዎችን በየፈርጁ በማደራጀት፣ ብሔራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓቱን (National Soil Information System) በማሻሻልና ጥቅም ላይ በማዋል መረጃ ለጠየቁ አካላት (ለ28 ተገልጋዮች) ተደራሽ የማድረግ ሥራ ተሰርቷል። በተጨማሪም ከሕግ ጉዳዮች የስራ ክፍል ጋር በመተባበር በዚህ ግማሽ ዓመት በአፈርና አግሮኖሚ መረጃ አያያዝ፣ አጠቃቀምና ልውውጥ ረቂቅ መመሪያ በተመለከተ ከፍትሕ ሚኒስቴር የተሰጠውን አስተያየት በማካተት 974/2016 የሕግ ቁጥር ተሰጥቶት ተመዝግቧል፤ አፈጻጸሙ 100% ነው።

የአፈር ንጥረ ነገር ይዘትን ለማሻሻል 114.4 ሚ/ን ኩ/ል ኮምፖስት በማዘጋጀት 1.43 ሚ/ን ሄ/ር የእርሻ መሬት ለማልማት ታቅዶ 155.11 ሚ/ን ኩ/ል በማዘጋጀት 0.9 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ለማልማት የተቻለ ሲሆን አፈፃፀሙም 63% ነው። የጥራጥሬ ሰብሎችን ምርታማነት ለማሳደግ በሕየወ ማዳበሪያ (Bio fertilizer) ቴክኖሎጂ 75 ሺህ ሄ/ር የእርሻ መሬት በ300 ሺህ ሳቸት ህያው ማዳበሪያ ለመሸፈን ታቅዶ 103,116.75 ሄ/ር በ412,467 ሳቸት (100+%) ጥቅም ላይ ውሏል። የባዮጋዝ ባዮስላሪ ቴክኖሎጂዎችን ዘርን በስላሪ አሽቶ በመዝራት እና ቀጥታ የስላሪ ኮምፖስቱን ማሳ ላይ በመበተን በ4,800,000 ኩ/ል በመጠቀም 80,000 ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 87,305 ኩ/ል ተዘጋጅቶ 46,000 ሄ/ር (58%) መሬት ለምቷል። ባዮስለሪ ዝግጅት ከብቶች በብዛት ያሉበት አካባቢ በየጊዜ የሚዘጋጅና የተዘጋጀ የባዮስለሪ ተረፈ ምርት በፈሳሽና በኮምፖስት መልክ በፍራፍሬ፣ አትክልትና የተለያዩ ሰብል ላይ በየጊዜ መጠቀም የሚቻል ቴክኖሎጂ ነው። በተመሳሳይ መልኩ 2,565,000 ኩ/ል ቨርሚ ኮምፖስት በማዘጋጀት 85,500 ሄ/ር መሬት ለማልማት ታቅዶ 511,566 ኩ/ል ተዘጋጀ 46,762 ሄ/ር (55%) መሬት ለማልማት ተችሏል። የአፈር እርጥበትን ለመጠበቅ ተረፈ ምርትና የተለያዩ ቅጠላቅጠሎችን በማሳ ላይ በማስቀረት የተለያዩ ደረቃማ ቦታዎች ላይ እየተሰራ ይገኛል። በ50,000 ሄ/ር መሬት በዕቀባ እርሻ ለማልማት ታቅዶ 12,700.5 ሄ/ር መሬት ለማልማት ተችሏል።

በቨርሚ ኮምፖስት፣ በበዮስላሪ እና በዕቀባ እርሻ መሬትን ከማልማት አንፃር ያለው አፈፃፀም ዝቅተኛ የሆነበት ዋና ምክንያት የፀጥታ ችግር ከአማራ፣ ከኦሮሚያ እና ከቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልሎች መካተት ያለባቸው መረጃዎች ሙሉ በሙሉ ባለመቅረቡ ነው።

የአሲዳማ፣ ኮትቻና ጨዋማ አፈር ልማትን በተመለከተ የአፈር ጤንነትና ለምነት ላይ ችግርን በመፍጠር ምርትና ምርታማነትን በከፍተኛ ሁኔታ ከሚቀንሱት የአፈር ለምነት ችግሮች ውስጥ አሲዳማ አፈር፣ ኮትቻና ጨዋማ አፈር ዋነኞቹ ናቸው። ከዚህም አንፃር 0.65 ሚ/ን ሄ/ር የኮትቻ መሬት ለማንጣፈፍ ታቅዶ 0.56 ሚ/ን (86.3%) ሄ/ር መሬት ለምቷል። አሲዳማ አፈርን ከማልማት አንፃር በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት በዕቅድ ያልተያዘ ቢሆንም በግብርና ኖራ 3,355 ሄ/ር መሬት ታክሟል። ጨዋማ አፈርን ለማከም የተለያዩ ጨዋማነትን የሚቋቋሙ የሰብልና የመኖ ዘሮችን ለማባዛት 40 ኩ/ል ለማሰባሰብ ታቅዶ 47.50 ኩ/ል በማምረት ለክልሎች ለመስጠት ዝግጅት እየተደረገ ይገኛል። የአፈር

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture
ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች ሥራ አስፈጻሚ

አሲዳማነት የግብርና ምርትና ምርታማነት ላይ እያስከተለ ያለውን ከፍተኛ አሉታዊ ተፅዕኖ ከግምት ውስጥ በማስገባት አጋር የልማት ድርጅቶችንና ክልሎችን የግብርና ኖራ አቅርቦትና አጠቃቀም ዙሪያ በተደረገው ማስተባበርና በተጠናከረ ቅንጅታዊ አሠራር በመደረጉ ነው፡፡

4.4. የአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት ተግባራት አፈፃፀም

የአነስተኛ ባለይዞታዎች የተለያዩ ውሀ አማራጮችን (የቅርብ ጥልቀት ውኃ ጉድጓድ፣ የቤተሰብ ኩሬ፣የወንዝ ጠለፋን) በመጠቀም የመስኖ ሰብል ምርትና ምርታማነትን ለማሻሻል ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት የመስኖ ውሀ አቅርቦት ላይ ሰፊ ተግባራትን ለማከናወን ታቅዶ ወደ ስራ ተገብቷል። ይህንንም ለመተግበር የተነደፉ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች ከፍተኛ አስተዋጽኦ አላቸው። እንዲሁም ህብረተሰቡን ግንዛቤ በመፍጠርና በራሱ አቅም የመስኖ ውሀ አቅርቦት እንዲኖረው የማድረግ ስራም ሁሉም አርሶ/ከፊል አርሶ አደር ተጠቃሚ ለማድረግ ወሳኝ ነው። ከዚህም አንፃር በዚህ ግማሽ ዓመት ከተያዙ ዋና ዋና ስራዎች ውስጥ አማራጭ የመስኖ ውሀ አቅርቦትን ከማሳደግ በክልሎች በግንባታ ሂደት ላይ የነበሩ በቁጥር 18 አዳዲስ የማህበረሰብ የመስኖ አውታር ለማጠናቀቅ ታቅዶ 30 (100+%) የተከናወነ ሲሆን በቤተሰብ ደረጃ የመስኖ ውሀ አቅርቦት እንዲኖር በቁጥር 7,500 ታቅዶ 9,997 (100+%) ተከናውኗል። በዚህም ባጠቃላይ 5,301 ሄ/ር የመስኖ መሬት ዝግጁ ለማድረግ ታቅዶ 7,177 (100+%) ሄ/ር የተከናወነ ሲሆን ተጠቃሚ አ/አደሮችን በቁጥር 14,170 ለማድረስ ታቅዶ 15,200 (100+%) አ/አደሮች ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል። የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ ማህበራት 14 ማህበር ለማሰልጠን ታቅዶ 32 የተተገበረ ሲሆን አፈፃፀሙም ከ100+% ነው።

በአጠቃላይ ፕሮጀክቶችን በማቀናጀት የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች በስፋት እንዲሰጡ ፣ የመስኖ ፓምፖች በማቅረብ እና በፕሮጀክቶች ተጀምረው የነበሩ የመስኖ አውታሮች እንዲጠናቀቁ ባለሙያዎችን ለተከታታይ ጊዜ መስክ በማሰማራት የተሻለ አፈጻጸም እንዲኖር ተደርጓል።

የመስኖ ልማት አብዛኛው አርሶ አደር ጋር ተደራሽ እንዲሆንና በተጠቃሚው ዘንድ የባለቤትነት ስሜት እንዲኖር ለማስቻል በቀጣይ በአዲስ መልክ በተቀረጹ ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች (EFSRP, PACT...) የሚፈጸም የአርሶ አደር የወጪ መጋራት ላይ መሰረት ያደረገ የአርሶ አደር መር የመስኖ ልማት መመሪያ (Farmer Led irrigation development guidline) ተዘጋጅቷል።

በመስኖ ግብርና ላይ የሚታየውን ሰፊ የመረጃ ክፍተትን እንዲቀርፍ በተዘጋጀው ሀገራዊ የመረጃ ቋት (Irrigation management Information System) ላይ ስልጠናዎችን በመስጠት በክልሎች የሚገኙ መረጃዎች እየገቡ ይገኛሉ። እስካሁንም የሀረሪ፣ቤኒሻንጉል ጉሙዝ፣ድሬ ደዋ፣ሲዳማ እና ሶማሊ ክልሎች በመረጃ ቋት የገባ ሲሆን በዚህ ዓመትም በኦሮሚያ፣አማራ እና ሌሎች ክልሎች ያሉ መረጃዎችን ለማስገባት ስልጠናዎች ተሰጥተዋል።

4.5. የአፈርና ውሃ አያያዝ ምርምርና ቴክኖሎጂ አገልግሎት

በአፈርና ውሃ አያያዝ ምርምር እና ቴክኖሎጂ ብዜት በ2016 በጀት ዓመት የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከታቀዱት 190 የምርምር ሙከራዎች ውስጥ 30 ሙከራዎች የተጠናቀቁ ሲሆን 158 ሙከራዎች በሂደት ላይ ይገኛሉ። ይሁን እንጂ 2 ሙከራዎች በጸጥታ ሁኔታ ምክንያት ለጊዜው ተቋርጧል። ቴክኖሎጂና መረጃዎች ለማውጣት ያልታቀደ ቢሆንም 2 የምርምር ውጤቶች (መረጃዎች) ተገኝተዋል። በቴክኖሎጂ ብዜት 2 ኩ/ል የቨርሚኮምፖስት ትል፣ 1,000 ፓኬት ህየወ ማዳበሪያ እና 45 ኩ/ል ቨርሚኮምፖስት የመነሻ ቴክኖሎጂዎችን ለማባዛት ታቅዶ 2.4 (100+) ኩ/ል የቨርሚኮምፖስት ትል እና 58 ኩ/ል ቨርሚ ኮምፖስት ሊባዛ ችሏል። በግማሽ ዓመቱ 611 ቴክኖሎጂን ለማስተዋወቅና ለተጠቃሚዎች ተደራሽ የማድረግ ሥራ ታቅዶ 2,395 (100+) ተደራሽ ሆነዋል። እንዲሁም 184 የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎችን ለማሰልጠን ታቅዶ 529 (100+) ማሰልጠን ተችሏል።

4.6. ደን ልማት

በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከሮያሊቲ እና ከተለያዩ የደን ምርት ውጤቶች ሽያጭ 110 ሚ/ን ብር ለመሰብሰብ ታቅዶ በክልሎችና በከተማ አስተዳደሮች በተሰራው ስራ 149.476 ሚ/ን ብር (100%) መሰብሰብ ተችሏል። ከእቅድ በላይ መሰብሰብ የተቻለው በፌዴራልና በክልሎች ደረጃ ትኩረት ተሰቶ ድጋፍና ክትትል በመደረጉ ነው። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ 0.12 ሚ/ን ዜጎች የስራ ዕድል ለመፍጠር ታቅዶ 0.117 ሚ/ን (98%) የስራ ዕድል መፍጠር ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 0.7 ሚ/ን ቶን የደን ምርት ውጤቶች ለሀገር ውስጥ እና ለውጭ ገበያ ለማቅረብ በዕቅድ ተይዞ ክንውን 1.633 ሚ/ን ቶን (100+%) ቀርቧል። ከዚህ ውስጥ 4217.33 ቶን ወደ ውጪ የተላከ ነው። የቀርከሃ ደን እንዲለማ ተደረገ መሬት ስፋት 0.04 ሚ/ን ሄ/ር ለማድረስ በዕቅድ ተይዞ ክንውን 0.09 ሚ/ን ሄ/ር (100+%) ማከናወን ተችሏል። ከእቅድ በላይ መሰብሰብ የተቻለው በፌዴራልና በክልሎች ደረጃ ትኩረት ተሰቶ ድጋፍና ክትትል ተደርጎ ሥራው ስለተሰራ ነው።

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 19.2 ሚ/ን ሄ/ር ነባር የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ ደኖችን ለመጠበቅ፣ ለመንከባከብና በዘላቂነት ለመጠቀም የሚያስችል ስራ እንዲሰራ ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተፈፅሟል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከደን ምርት ኤክስፖርት የተገኘ እና በሃገር ውስጥ የደን ምርት ምክንያት የዳነ (Import Substitution) የውጭ ምንዛሪ መጠን 9 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ታቅዶ 29.75 ሚ/ን ዶላር (100+%) ማግኘት ተችሏል። ከዚህ ውስጥ 736,405.3 የአሜሪካን ዶላር ከኤክስፖርት የተገኘ ነው። ከእቅድ በላይ ማከናወን የተቻለው ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በቅንጅት ስለተሰራ ነው። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በ2.48 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ላይ የሚገኙ ነባር ዓሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓትን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ የተፈጥሮ ደኑ በዘላቂነት እንዲጠበቅና ተገቢውን ግልጋሎት እንዲሰጥ ለማድረግ ታቅዶ በ2.48 ሚ/ን ሄ/ር (100%) ደን ላይ ተግባራዊ ተደርጓል።

4.7. ብዝሀ ሕይወት

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የአዝዕርትና ሆርቲካልቸር፤ የደንና ግጦሽ መሬት ዕፅዋት፤ የደቂቅ አካላት ብዝሀ ሕይወት 25 ዝርያዎችን እና 7,020 ናሙናዎች ለምርምርና ለቀጣይ ልማት ለማሰራጨት ታቅዶ 26 ዝርያዎችንና 6,380 (91%) ናሙናዎች ለማሰራጨት ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 68 የአርክቦት ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ 76 (100+%) ፈቃድ ለመስጠት ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የብዝሀ ሕይወት ሀብትንና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ያሉበትን ይዞታ በመለየት በዘቦታና ኢዘቦታ 168 ዝርያዎች 1,541 ናሙናዎችን እና 2,400 አባለዘር በቀሰም ለማንበር ታቅዶ 202 ዝርያዎች 1,401 ናሙናዎች እና 2,400 አባለዘር በቀሰም ለማንበር ተችሏል።

5. የግብርና ኢንቨስትመንትና ግብርና ግብይት

5.1. የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት ስራዎች

የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት ስራዎችን በተመለከተ የሚከናወኑ ዋና ዋና ስራዎች በሰብል፣ በሆርቲካልቸርና በእንስሳት ዘርፍ ኢንቨስትመንት እንዲስፋፋ ምቹ ሁኔታን መፍጠር፣ የሆርቲካልቸር ምርቶች ኤክስፖርት መከታተል እና የግብርና ምርት ግብይት እንዲያድግ መደገፍ ይገኙበታል።

በ2016 የበጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት የሚውል 52.50 ሺህ ሄ/ር መሬት ለመለየት ታቅዶ 90.40 ሺህ ሄ/ር መሬት ተለይቷል። ከተለየ መሬት ማስተላለፍን በተመለከተ 50.80 ሺህ ሄ/ር ለባለሃብቶች እንዲተላለፍ ታቅዶ 80.46 ሺህ ሄ/ር መሬት ለ41 እርሻ ኩባንያዎች እንዲተላለፍ ተደርጓል። በተያያዘም በአፋርና ሶማሌ ክልሎች በመሬት ልየታና ለባለሃብቶች መሬት ስለሚተላለፍበት አግባብ የክትትልና የሙያ ድጋፍ የተሰጠ ሲሆን በሶማሌ ክልል ለባለሃብት መተላለፍ የሚችል በርካታ መሬት የሚገኝ ሲሆን የመሬት የተስማሚነት ጥናት ለማካሄድ ክልሎችን የመደገፍ ስራ እየተሰራ ይገኛል። ለእንስሳትና ዓሳ ልማት ኢንቨስትመንት የሚውል 75.41 ሺህ ሄ/ር መሬት ለማስተላለፍ ታቅዶ 8.19 ሺህ ሄ/ር መሬት እንዲተላለፍ ተደርጓል።

የግብርና ምርቶች ኤክስፖርት

የኤክስፖርት ምርቶችን ለውጭ ገበያ በማቅረብ የውጭ ምንዛሬ ገቢን ለማሳደግ በተያዘው ዕቅድ መሰረት በ2016 የበጀት ዓመት አትክልት 171.71 ሺህ ቶን ለውጭ ገበያ ለማቅረብ በዕቅድ ተይዟል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 83.21 ሺህ ቶን ምርት ለማቅረብ ከታቀደው ውስጥ 79.53 ሺህ ቶን (96%) ተከናውኗል። በተመሳሳይ ሁኔታ ፍራፍሬ በ2016 በጀት ዓመት 44.32 ሺህ ቶን እንዲሁም በግማሽ ዓመት ደግሞ 16.51 ሺህ ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 22.96 ሺህ ቶን (100+%) መፈጸም ተችሏል። እንዲሁም አበባ በበጀት ዓመቱ 135 ሺህ ቶን ከዚህ ውስጥ በግማሽ ዓመቱ 70.73 ሺህ ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 46.94 ሺህ ቶን (66%) ምርት ቀርቧል። የቡና ኤክስፖርት ምርት በበጀት ዓመቱ 350.04 ሺህ ቶን እንዲሁም በግማሽ ዓመት 167.12 ሺህ ቶን ምርት በእቅድ ተይዞ 117.96 ሺህ ቶን (71%) ተከናውኗል። የሻይ ኤክስፖርት ምርት በግማሽ ዓመት 1.25 ሺህ ቶን ምርት ለማቅረብ በዕቅድ ተይዞ 0.70 ሺህ ቶን (56%) ተከናውኗል። የቅመማ ቅመም ኤክስፖርት

ምርት በ2016 የበጀት ዓመት 9.36 ሺ.ህ ቶን በግማሽ ዓመት 2.97 ሺ.ህ ቶን ምርት ለማቅረብ ታቅዶ 4.52 ሺ.ህ ቶን (100+%) ተከናውኗል።

ከኤክስፖርት የተገኘ ገቢ.ን በተመለከተ በአጠቃላይ በሆርቲካልቸር፣ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ኤክስፖርት ምርቶች በ2015/16 የበጀት ዓመት 2,511.49 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1274.78 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 838.2 ሚ/ን ዶላር (65.75%) ተከናውኗል። የሆርቲካልቸር ኤክስፖርት ምርቶች በ2016 የበጀት ዓመት 741.8 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 408.76 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 262.1 ሚ/ን ዶላር (64%) ተከናውኗል። የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ኤክስፖርት ምርቶች በ2016 የበጀት ዓመት 1,769.65 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 866.02 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 576.72 ሚ/ን ዶላር (66.59%) ተከናውኗል።

ስጋ (በግ፣ ፍየል፣ ዳልጋ ከብትና ዓሳ) 20.9 ሺ.ህ ቶን ለውጭ ገበያ ለማቅረብ ታቅዶ እየተሰራ ሲሆን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 9.19 ሺ.ህ ቶን ምርት ለማቅረብ ከታቀደው ውስጥ 3.70 ሺ.ህ ቶን (40%) ተከናውኗል። በተመሳሳይ ሁኔታ እርድ ተረፈ ምርት በግማሽ ዓመት 2.49 ሺ.ህ ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 1.62 ሺ.ህ ቶን (65%) መፈጸም ተችሏል። እንዲሁም ማር ምርት በግማሽ ዓመቱ 0.39 ሺ.ህ ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 0.006 ሺ.ህ ቶን ምርት ቀርቧል። የሰም ምርት በግማሽ ዓመት 0.17 ሺ.ህ ቶን ምርት ለማቅረብ ታቅዶ 0.05 ሺ.ህ ቶን (32%) ተከናውኗል። ወተትና የወተት ተዋፅዖ ምርት በግማሽ ዓመት 2,188.38 ሺ.ህ ሊ/ር ምርት ለማቅረብ ታቅዶ 371.48 ሺ.ህ ሊ/ር ተከናውኗል።

በአጠቃላይ ከእንስሳት ኤክስፖርት ምርቶች በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 62.29 ሚ/ን ዶላር ገቢ ለማግኘት ታቅዶ 32.14 ሚ/ን ዶላር (52%) ተከናውኗል። የመኖ እና የዶሮ ገቢ በእቅድ ባይያዝም ከመኖ 4.32 ሚ/ን ዶላር እና ከዶሮ 0.11 ሚ/ን ዶላር ገቢ በድምሩ 4.43 ሚ/ን ዶላር የተገኘ ሲሆን በአጠቃላይ 36.57 ሚ/ን ዶላር ማግኘት ተችሏል።

በአጠቃላይ የግብርና ኤክስፖርት ምርቶች በ2016 የበጀት ዓመት 2,651.63 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1,337.07 ሚ/ን ዶላር ገቢ ታቅዶ 875.385 ሚ/ን ዶላር (65%) ተከናውኗል።

ሆርቲካልቸር፣ የአበባ እና የቡና ምርቶች ወጪ ንግድ ዕቅድ አፈጻጸም ማነስ የሚጠቀሱ ዋና ዋና ምክንያቶች በየዘርፉ የተለዩ ሲሆን እንደሚከተለው ቀርበዋል።

የቡና ኤክስፖርት ቅናሽ ያሳየበት ምክንያት የዓለም ቡና ዋጋ ከባለፈው ዓመት ተመሳሳይ ወቅት ጋር ሲነጻጸር በ16.45% ቅናሽ አሳይቷል። በዚህ ምክንያት ለአብነት ምርት ገዥዎች የተፈራረሙትን 10 ኮንቴነር ወይም 191.2ቶን ቡና 891,857.7 የአሜሪካ ዶላር የሚያወጣ ኮንትራት ውል መሰረዛቸው፣18 ኮንቴነር ወይም 345.6 ቶን የሚሆን ቡና ናሙና ውድቅ ማድረጋቸው ፣በተደጋጋሚ ናሙና በማመላለስ ጋር በተገናኘ 12 ላኪዎች 59 ኮንቴነር ወይም 1,132.8 ቶን ቡና ወቅቱን ጠብቆ እንዳይወጣ እና በቀይ ባህር ላይ ባጋጠመው የፀጥታ ችግር ምክንያት 270 ኮንቴነር 5,184.8 ቶን ቡና በወቅቱ አልወጣም። በተጨማሪም ለኤክስፖርት አገልግሎት የሚውል የብድር አገልግሎት በቂ አለመሆን (አለመኖር) ተጠቃሽ ምክንያቶች ናቸው።

ለአበባ ወጪ ንግድ አፈጻጸም ማነስ ዋና ዋና ምክንቶች በዝዋይና ሰበታ የልማት ክላስተሮች ስር የሚገኙት 2 ኩባንያዎች በእርጅናና ገበያ እጦት ምክንያት 22 ሄ/ር የሚሸፍን የአበባ ዝርያ ነቀላ ማድረጋቸው። በዓለም አቀፍ ገበያ የአበባ ገበያ መቀዛቀዝ በተለይም ሆላንድ ያለው የአበባ ጨረታ ገበያ /auction market/ ዋጋ እና ሌሎች የቀጥታ መዳረሻ ገበያዎች /direct market/ ዋጋ መውረድ ምክንያት በቂ ምርት ማቅረብ/መላክ አለመቻሉ። የኬንያ አበባ አምራች ኩባንያዎች የአበባ ምርታቸውን ወደ መካከለኛው ምስራቅ አገራት ቀጥታ ገበያ ላይ በዝቅተኛ ዋጋ ማቅረብ መጀመራቸው በሃገራችን ባሉ የአበባ ምርት ላኪዎች ላይ ያልታሰበ ውድድር በመፍጠሩ በምርት አቅርቦት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ማሳደሩ። በአማራ ክልል በተከሰተው የጸጥታ ችግር በባህር ዳር ክላስተር ያሉ ጣና ፍሎራ ኃ.የተ.የግ. ማህበር፣ ታል ፍላወርስ ኃ.የተ. የግ ማህበር፣ ኢትዮ አግሪሴፍት ኃ.የተ. የግ ማህበር በእርሻቸው ላይ ጉዳት በመድረሱ እንዲሁም ኢላይት አግሮ ኤል.ኤል.ሲ፣ በቁንዝላ ሆርቲ ፓርክ ሴሌክታ ኃ.የተ.የግ ማህበር እና አቢሲኒያ ሆርቲ ኃ.የተ.የግ. ማህበር ምርታቸውን ከእርሻ በበቂ ሁኔታ ማውጣት አለመቻላቸው ነው።

ለአትክልትና ፍራፍሬ ወጪ ንግድ አፈጻጸም ማነስ ዋና ዋና ምክንቶች በአንዳንድ የገበያ መዳረሻ ሀገራት የምርት ወቅት መጀመሪያ በመሆኑ ምንም እንኳን ፍላጎቱ ቢኖርም ከዋጋ አንጻር ቅናሽ ማሳየቱ ለገቢው መቀነስ ምክንያት ሆኗል። ከየመንና ግብጽ የአትክልትና

ፍራፍሬ ምርት በቅናሽ ዋጋ ወደ ጂቡቲና ሶማሊያ መግባት በመጀመሩ የሃገራችን ምርት ዋጋ ሊቀንስ ችሏል።

5.2. በግብዓት አቅርቦት እና ስርጭት የተከናወኑ ዋና ዋና ስራዎች

የስነ-ህይወታዊ ግብዓት አቅርቦት እና ስርጭት

ለ2016/17 ምርት ዘመን ክክልሎች እቅዳቸውን እንዲያሳውቁ በተደረገው ክትትል 2.29 ሚ/ን ኩ/ል ያሳወቁ ሲሆን በፌደራል ደረጃ 2 ሚ/ን ኩ/ል የተመሰከረለት ምርጥ ዘር ቀርቦ 1.5 ሚ/ን ኩ/ል እንደሚሰራጭ በእቅድ ተይዞ ክትትል እየተደረገ ይገኛል። 2015/16 ምርት ዘመን ያደረ የተመሰከረለት ዘር አጠቃላይ 207,199.00 ኩ/ል የተበጠረ እና 49,307 ኩ/ል ያልተበጠረ ዘር መኖሩ ከክልሎቹ የቀረበው መረጃ ያሳያል። ለበጋ የመስኖ ስንዴ ልማት በመንግስት ትኩረት ተሰጥቶት በመከናወን ላይ የሚገኝ ሲሆን የበጋ መስኖ ስንዴ ልማት የዋለ የስንዴ ምርጥ ዘር አቅርቦትና ሥርጭት መረጃ ከክልሎች የተሰበሰበ ሲሆን አርሶ አደሩ ከራሱ ከሚጠቀመው ዘር በተጨማሪ የተመሰከረለት ዘር ቀርቦ 66,980.5 ኩ/ል ተሰራጭቷል።

የእንስሳት እና ዓሳ ግብዓት ፍላጎት አቅርቦትና ስርጭት

በ2016 በጀት ዓመት ቀርቦ የተሰራጨ የእንስሳትና ዓሣ ግብዓት አፈፃፀምን በተመለከተ የመኖ ዘር ዕቅድ ሺህ ቶን 0.41 አፈጻጸም 2.01 (100+%) ፤ የአንድ ቀን ጫጩት በቁጥር ዕቅድ 28 ሚ/ን ሲሆን፤ የተፈፀመው 32.867 ሚ/ን (100+%) ነው። የ45 ቀን ቄብ አቅርቦት ዕቅድ 21.76 ሚ/ን ሲሆን አፈጻጸሙ 13.64 (62.68%) ነው፤ የአሣ ጫጩት ዕቅድን በሚመለከተ 2.54 ሚ/ን ታቅዶ 2.86 ሚ/ን (100+%) ተፈፅሟል። ዘመናዊ/ባለፍሬምና ሽግግር/ ቀፎ ዕቅድ በሺህ ቁጥር 550 አፈጻጸም 931.44 (100+%) ፤ የሰም ማተሚያ ዕቅድ 1.51 በሺህ አፈጻጸም 1.3 (86.09%) ፤ ማር ማጣሪያ ዕቅድ በቁጥር 3,065.41 አፈጻጸም 1275 (41.59%) ፤ የሐር ትል ዕቅድ 620.2 በሺህ አፈጻጸሙ 112 በሺህ፤ የተቀነባበረ መኖ ዕቅድ በሺህ ቶን 130.22 አፈጻጸሙ 4,200 (100+%) ተከናውኗል። የንብ ቀፎ በተመለከ ከዚህ በፊት በዕቅድ የተቀመጠው ዘመናዊ (ባለፍሬም) ብቻ የነበረ ሲሆን ሪፖርት ሲደረግ ዘመናዊ ባለፍሬምና ሽግግር ተደምሮ ስለሆነ አፈፃፀሙ ከፍ ሊል ችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

የኬሚካል ግብዓት አቅርቦት እና ስርጭት

ለ2016/17 ምርት ዘመን 2.3 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ ለማቅረብ በእቅድ የተያዘ ቢሆንም በመንግስት በተፈቀደው የ930 ሚ/ን ዶላር እና 71.44 ቢ/ን ብር ሊገዛ የሚችለውን የ1.94 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ በመግዛት ለክልሎች ለማቅረብ እየተሰራ ሲሆን ከሚገዛው ማዳበርያ ውስጥ 8.2 ሚ/ን ኩ/ል የዩሪያ አፈር ማዳበሪያ ሲሆን ቀሪው 11.19 ሚ/ን ኩ/ል የኤን ፒ ኤስ ዝርያ ነው። ከውጭ ለመግዛት ከታቀደው ማዳበርያ ውስጥ የ1.119 ሚ/ን ሜ/ቶን ኤን ፒ ኤስ ዝርያ እና የ0.461 ሚ/ን ሜ/ቶን ዩሪያ ማዳበሪያ፣ በድምሩ የ1.58 ሚ/ን ሜ/ቶን የአፈር ማዳበሪያ ግዥ የተፈፀመ ሲሆን በድምሩ 631,409.73 ሜ/ቶን (ከእቅዱ 32.55%) የአፈር ማዳበሪያ ጅቡቲ ወደብ ደርሷል (309174.70 ሜ/ቶን ዩሪያ፣ እንዲሁም ኤንፒኤስ ቦሮን 240,000 ሜ/ቶን እና ኤን ፒኤስ 82,235 ሜ/ቶን) ከዚህ በድምሩ 531,876.2 ሜ/ቶን (ጅቡቲ ከደረሰው 84.23%) ወደ ሃገር ውስጥ ተጓጉዟል።

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1.20 ሚ/ን ሜ/ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 1.37 ሚ/ን ሜ/ቶን አፈር ማዳበሪያ ማቅረብ የተቻለ ሲሆን 0.91 ሚ/ሜ/ቶን ለማሰራጨት ታቅዶ 0.030 ሚ/ን ሜ/ቶን አፈር ማዳበሪያ ተሰራጭቷል። በተመሳሳይም የኤን.ፒ.ኤስ ዝርያ 206,050 ሜ/ቶን ሶስት መርከቦች ጅቡቲ ወደብ በቅርቡ እንደሚደርሱ ይጠበቃል። እስካሁን የተከፈተ የኤልሲ ብዛት ዩርያ 6፣ ኤን.ፒ.ኤስ ቦሮን 4፣ ኤን.ፒ.ኤስ 3፣ በድምሩ 13 L/C ተከፍተዋል።

ከአፈር ማዳበሪያ ድጎማን በተመለከተ መንግስት ባለፉት ሶስት ተከታታይ አመታት፣ የአለምን ከፍተኛ የማዳበሪያ ዋጋ ጭማሬ እና የአርሶና ከፊል አርብቶ አደሮቻችንን የመግዛት አቅም ከግምት ውስጥ በማስገባት ለ2016/17 ምርት ዘመን 16 ቢ/ን ብር ድጎማ ተደርጓል። በሌላ በኩል በ2016/17 ምርት ዘመን ከውጭ ተገዝቶ ለሚቀርብ የአፈር ማዳበሪያ የክልሎች ፍላጎት 2.338 ሚ/ን ሜ/ቶን ተሰብስቧል።

የኖራ አቅርቦትና ስርጭት

በ2016/17 ምርት ዘመን 300,000 ሄ/ር በከፍተኛ የአፈር አሲዳማነት የተጎዳ መሬትን በኖራ ለማከምና አመታዊ የሰብል ምርትና ምርታማነት በዋና ዋና ሰብሎች ትኩረት በመስጠት የታቀደ ሲሆን ለዚህም የሚውል 9 ሚ/ን ኩ/ል ኖራ እንደሚያስፈልግ ታቅዶ ከሚመለከታቸው ዘርፎች ጋር እየተሰራ ይገኛል።

የፀረ-ተባይ ኬሚካል አቅርቦትና ስርጭት

በ2016/17 ምርት ዘመን ተገዝቶ ለማሰራጨት ከታቀደው 11.12 ሊ/ር/ኪ/ግ የፀረ-ተባይ ኬሚካሎች ውስጥ በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት 4.45 ሚ/ን ሊ/ር/ኪ/ግ ለማሰራጨት ታቅዶ 4.71 ሚ/ን ሊ/ር/ኪ/ግ ማሰራጨት ተችሏል፡፡

የእንስሳት ጤና ግብዓት አቅርቦትና ስርጭት

በ2016 በጀት ዓመት 160 ሚ/ን ዶዝ የድንበር ዘለል በሽታ መከላከያ ክትባት ለማቅረብ ታቅዶ የነበረ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በግማሽ ዓመት 75 ሚ/ን ዶዝ ለማቅረብና ለማሰራጨት በተያዘው ዕቅድ መሰረት 68.98 ሚ/ን ዶዝ የቀረበና የተሰራጨ ሲሆን አፈጻጸሙ 92% ነው፡፡

የግብዓት መግዣ ብድር አፈፃፀም

ለ2016/17 ምርት ዘመን ግብዓት ግዢ 110.879 ቢ/ን ብርና እና 1.634 ቢ/ን የአሜሪካን ዶላር ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የብድር ፍላጎት ጥያቄ በማቅረብ በመንፈቅ ዓመቱ 71.446 ቢ/ን ብር እና 930 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ማስፈቀድ ተችሏል፡፡ በሌላ በኩል 9 ክልሎች የውክልና ደብዳቤ ለግብርና ስራዎች ኮርፖሬሽን ሰጥተዋል፣ ዘጠኙም ክልሎች የሶስትዮሽ ውል እና የብድር ዋስትና የክልል መንግስታት እንዲገቡ የተደረገ ሲሆን የአቅርቦትና ስርጭት አፈጻጸም ቀልጣፋና የተሳለጠ እንዲሆን እየተሰራ ይገኛል፡፡

5.3. የሜካናይዜሽን አገልግሎት ስራዎች

የቅድመ ምርት ቴክኖሎጂ (የእርሻ መሬት ማዘጋጀት፣ መዝራት እና የመስኖ ውሃ መሳቢያ ቴክኖሎጂዎች) አጠቃቀም ሽፋን ለማሳደግ የእርሻ መሬት ማዘጋጀት፣ መዝራት እና ሌሎች ስራ ላይ የሚውሉ የእርሻ ትራክተር ከነሙሉ የመሬት ዝግጅት ተቀጣይ መሳሪያዎች በ2016 በጀት ዓመት 21,000 ለማድረስ በግማሽ ዓመቱ 3,000 ለማቅረብ በእቅድ ተይዞ 403 (13%) የተለያዩ ድጋፍ ስራዎችን በመስራት ለአርሶ አደሩ እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ማድረግ ተችሏል፡፡ የሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት የሚከናወነው በግሉ ዘርፍ ሲሆን- ለአፈፃፀሙ መቀነስ ዋነኛው ምክንያት የውጭ ምንዛሬ አቅርቦት እናሳ መሆኑ ነው፡፡

የመስኖ ፓምፖች፣ ሆዞች፣ እና የአፈር መሸርሸርና ጨዋማነት እንዳይከሰት የሚረዱ ውሃ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት እስከ 2015 የነበረው 238,411 ሲሆን በ2016 ወደ 572,187 ለማሳደግ የታቀደ ሲሆን ግማሽ አመቱ 166,888 ለማቅረብ ታቅዶ 99,331

(60%) ለአርሶ አደሩ እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል፡፡ የነፍስ ወከፍና በትራክተር ተቀጣይ የመርጫ አቅርቦት እስከ 2015 የነበረው 550,000 ሲሆን በ2016 ወደ 1,320,000 ለማሳደግ ታቅዶ በግማሽ ዓመቱ 385,000 በዕቅድ ተይዞ 178,343 (46%) እንዲገቡ ድጋፍ ተደርጓል፡፡

የሰብል ድህረ ምርት የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ሽፋን ለማሳደግ የሰብል አጭዶ መውቂያ እና በነዳጅ/ኤሌክትሪክ ሞተር እና/ወይም በትራክተር ፒቲኦ የሚሰራ ሁለገብ መውቂያና መፈልፈያ አቅርቦት እስከ 2015 የነበረው 14,145 ሲሆን በ2016 ወደ 35,362 ለማሳደግ ታቅዶ በግማሽ አመቱ 10,609 ታቅዶ 373 ለአርሶ አደሩ እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል፡፡ የሰብል/የዘር ማበጠሪያና ደረጃ መለያ ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት በበጀት ዓመቱ 165 ለማሳደግ የታቀደውን በግማሽ ዓመቱ 49 ለማሳደግ የታቀደ 18 (37%) ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል፡፡፡

የአትክልትና ፍራፍሬ ውጤቶች ማቀነባበሪያ አቅርቦት በ2016 ወደ 37 ለማሳደግ የታቀደ ሲሆን በግማሽ ዓመቱ 11 ለማቅረብ ታቅዶ 15 በመከናወኑ አፈጻጸሙ (100+%) ነው፡፡ ዘመናዊ የእህል ማከማቻ ጎተራ (Metal Silo, Hermetic/Pix bags አቅርቦት በ2016 በጀት ዓመት 6,967,667 ለማሳደግ የታቀደውን በዚህ ግማሽ ዓመት 2,090,300 ወደ ስራ ለማስገባት ታቅዶ 892,415 (43%) እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል፡፡

የሰብል ምርት ማጓጓዣ ቴክኖሎጂዎች (በእንስሳትና በትራክተር ተጎታች ጋሪዎች) አቅርቦት በ2016 በጀት ዓመት ወደ 5,000 ለማሳደግ የታቀደውን በግማሽ አመቱ 1500 ለማቅረብ ታቅዶ 36 እንዲቀርቡና ወደ ስራ እንዲገባ ለማድረግ ተችሏል፡፡

የመኸር የሰብል ምርት አሰባሰብ ላይ የሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎችን በሰፊው ለመጠቀም እየተሰራ ያለ ሲሆን ከክልሎች ጋር በመቀናጀት በኮምባይነር 1,152,038 ሄ/ር መሬት መሰብሰብ ተችሏል፡፡ በዚህም በሰብል አሰባሰብ ላይ የተሰማሩ ኮምባይነሮች ብዛት 1278 ኮምባይነር ስራ ላይ ውሏል፡፡

የእንስሳት ልማት እና የእንስሳት መኖ ማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂ አርሶ አደር ተጠቃሚ ለማድረግ በድምሩ 43,009.00 ታቅዶ 58,132.00 እንዲገቡ ድጋፍ ተደርጓል፤ በዚህም ሞወር እና ቤለር (ለሳርና መኖ ማጨጃ እና ማሰሪያ፣ መኖ መፍጫ (ሃመር ሚል) እና መኖ መማቀነባበሪያ (አነስተኛ፣ መካከለኛና፣ ከፍተኛ፣ የእንስሳት እርባታ ቴክኖሎጅ፣ የወተት ሃብት ልማት ቴክኖሎጂዎችየንብ ማንቢያ ቴክኖሎጂዎች፣ የዓሳ ማርቢያ እና

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ምርት ማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂዎች እና የሃር ምርት ልማትና ማቀናበሪያ ቴክኖሎጂዎች ወደ ስራ እንዲገቡ ለማድረግ በቴክኒክና በመረጃ ለመደገፍ በታቀደው መሰረት ከክልሎች ጋር በመቀናጀት አቅሙ ያላቸው ባለሀብቶች ወደ ክልሉ እንዲገቡ በማድረግ በማሽነሪ የተደገፈ የእንስሳት ልማት እና የእንስሳት መኖ ልማት ስራ ድጋፍ እንዲሰጡ ተደርጓል።

የግብርና መካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች ምርትና የአገልግሎት አሰጣጥ ጥራትን ማረጋገጥ የፍተሻ እና ልቀት ማከል ማቋቋም ከኮሪያ መንግስት በተገኘው የገንዘብ ድጋፍ ህንድ ሀገር አቀፍ የግብርና ሜካናይዜሽን ልቀት ማእከል እና አምስት በክልል ደረጃ የግብርና ሜካናይዜሽን ልቀት ማእከል ለማቋቋም የሚያስችል ፕሮጀክት ለመተግበር የሚያስችል የአፈፃፃም ማንዋል እንዲዘጋጅ፣ ማእከላቶቹን ለመገንባት የሚሆኑ ቦታ በቃሊቲ ቅጥር ግቢ ውስጥ እንዲዘጋጅ በማድረግ ሌሎች ዲዛይን እና የግንባታ ፈቃድ ማስጨረስ ስራዎች ተሰርተዋል።

የማሽነሪ አገልግሎት መስጫ ማዕከላትን ለማጠናከር

በክልሎች የዳሰሳ ጥናት በማካሄድ ለተመረጡ ሜካናይዜሽን አገልግሎት መስጠት እና ሊሰጡ የሚችሉ በኦሮሚያ፣ አማራ፣ ደቡብ እና ትግራይ ክልል ለሚገኙ ተቋማት እንዲሰጡ የውሳኔ ሀሳብ በማቅረብ በተለያዩ ጊዜያት የተገዙ እና በመጋዝንና ግቢ የሚገኙ ማሽነሪዎች 2 ማረሻ፣ 7 ካልቲቬተሮች፣ 7 ባለ ዲስክ መከስከሻ፣ 7 በቆሎ መፈልፈያዎች፣ 8 ሁለገብ መውቂያዎች፣ 9 ጋሪዎች እና 4 ቤለሮች በኦሮሚያ፣ አማራ፣ ደቡብ እና ትግራይ ክልሎች ለሚገኙ በኤቲኣይ በመቋቋም ለሚገኙ አገልግሎት መስጫ ማእከላት በማስተላለፍ እንጠናከሩ ተደርገዋል፣

5.4. የከተማ ግብርና ስራዎች

በሰብልና ሆርቲካልቸር ሀብት ልማት በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን የብርዕና አገዳ ልማትን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 25,162.5 ኩ/ል ለማምረት ታቅዶ 24,678 ኩ/ል (98%) መፈፀም ተችሏል። የጥራጥሬ እህል 5,032.5 ኩ/ል ማምረት ታቅዶ 4,822 ኩ/ል (96%) ማከናወን ተችሏል። የቅባት እህል 3,355 ኩ/ል ለማምረት ታቅዶ 3,230 ኩ/ል (96%) መሰብሰብ ተችሏል። አትክልትና ፍራፍሬን 48,080 ኩ/ል ለማምረት ታቅዶ 45,331 ኩ/ል (95%) ማከናወን ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን የወተት ምርት 226 ሚ/ን ሊ/ር ለማምረት ታቅዶ 241.5 ሚ/ን ሊ/ር (100+%) ወተት ማምረት ተችሏል። የስጋ ምርት በተመለከተ ከዳልጋ ከብት 17.46 ሺህ ቶን ታቅዶ 40.53 (100+%) ፣ ከበግና ፍየል 34 ሺህ ቶን ታቅዶ 86.34 (100+%) ፣ ከዶሮ ስጋ 17.50 ሺህ ቶን ታቅዶ 29.69 ሺህ ቶን (100+%) ሲሆን በአጠቃላይ የስጋ ምርት 68.96 ሺህ ቶን ሥጋ ለማምረት ታቅዶ 156.81 ሺህ ቶን (100+%) ተከናውኗል። የእንቁላል ምርት በተመለከተ 423 ሚ/ን ለማምረት ታቅዶ 468 ሚ/ን (100+%) ተመርቷል። የዓሳ ምርት 6250 ኪ/ግ ለማምረት ታቅዶ 5708 ኪ/ግ (91%) መፈፀም ተችሏል። የማር ምርት 1300 ቶን ለማምረት ታቅዶ 1503 ቶን (100+%) ተመርቷል። የእንስሳት መኖ ምርት በተመለከተ 65 ቶን ለማምረት ታቅዶ 98 ቶን (100+%) ተመርቷል። የቆዳና ሌጦ 0.82 ሚ/ን ለማምረት ታቅዶ 1.01 ሚ/ን (100+%) ተመርቷል።

በተፈጥሮ ሀብት ልማት በተመለከተ በ2015/16 ምርት ዘመን ችግኝ ማፍላት 15 ሚ/ን ቁጥር ለማከናወን ታቅዶ 4.6 ሚ/ን ቁጥር በማከናወን የእቅዱን 30.69% ተከናውኗል። ኮምፖስት ዝግጅት 256,411.80 ቶን ለማከናወን ታቅዶ 34,485.26 ቶን በማከናወን የእቅዱን 13% ማከናወን ተችሏል። የኤክስቴንሽን አገልግሎት 41,600 የኤክስቴንሽን ተጠቃሚ ታቅዶ 38,060 (11640 እማወራ) በማከናወን የእቅዱን 91% ማሳካት ተችሏል። የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚ 6506 ታቅዶ 5990 (92%) ተሰርቷል።

5.5. ህብረት ስራ ማህበራት

የኅብረት ሥራ ዩኒየኖች ደረጃ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዩኒየኖችን የማጠናከር፣ አቅማቸውን መገንባትና ማዘመን ሥራ ዩኒየኖችን በተለያዩ ዘዴዎች በመጠቀም ሪፎርም ማድረግና ማዘመን በግማሽ ዓመቱ 77 የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒየኖችን ለማጠናከር፣ አቅማቸውን ለመገንባትና ለማዘመን ታቅዶ በክንውን ደረጃ 66 (85.7%+) ዩኒዮኖችን የማጠናከር ሥራ ተሰርቷል።

የኅብረት ሥራ ማህበራትን አሰራር፣ አደረጃጀት፣ አመራርና የሰው ኃይል ስርዓትን ወቅቱ በሚጠይቀው ልክ አዳዲስ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 813 አዳዲስ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት ታቅዶ በግማሽ ዓመቱ 1,700 (100+%) መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ማደራጀት ተችሏል። አዳዲስ አባላትን በማፍራት የአባላትን ቁጥር ለመጨመር፤ የአባላትን ተሳትፎ እና

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ አዳዲስ አባላትን ማፍራት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 934,552 (ወንድ 507,266 ሴት 427,286) ታቅዶ 945,176 (100+%) (ወንድ 585,333 (100+%) ሴት 359,853 (84.2%) ማሳካት ተችሏል። በዚህም የኦሮሚያ ክልል የክንውኑን 78.5% ድርሻ በመውሰድ የተሻለ አፈፃፀም ያስመዘገበ ሲሆን ቀሪው እንደየመጠኑ በቀሪ ክልሎች የተመዘገበ ነው።

የኅብረት ሥራ ዩኒየኖች በስራቸው የሚያቅፏቸውን ኅብረት ሥራ ማህበራት ቁጥር በበጀት ዓመቱ 1,554 በግማሽ ዓመቱ 700 የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን የዩኒዬን አባል ለማድረግ በእቅድ ተይዞ 377 (53.8%) መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን በዩኒየኖች አባል ለማድረግ ተችሏል።

የኅብረት ሥራ ማህበራትን ካፒታል ለማሳደግ የኅብረት ሥራ ማህበራትን በተሰማሩበት ዘርፍ ጠንካራ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ የውስጥ የካፒታል አቅማቸውን በማሳደግ አዳዲስና ነባር ኅብረት ሥራ ማህበራትን በማደራጀት በጠንካራ የካፒታል አቅም ለማቋቋም ብር 1.6 ቢ/ን ካፒታል በግማሽ ዓመቱ ለማፍራት ታቅዶ የካፒታል አቅማቸውን ወደ ብር 1.9 ቢ/ን (100+%) ማሳደግ ተችሏል።

የግብርና ምርቶችን ለአገር ውስጥ ገበያ በማቅረብ የኅብረት ሥራ ማህበራትን የአገር ውስጥ የግብርና ምርት የግብይት ተሳትፎ እና ድርሻ ለማሳደግ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 927,689 ቶን ለማቅረብ ታቅዶ 756,859.80 ቶን (81.6%) ማከናወን ተችሏል። የኅብረት ሥራ ማህበራትን የውጭ ግብይት ድርሻ ለማሳደግ በበጀት ዓመቱ 6,224 ቶን የተለያዩ የግብርና ምርቶችን ለውጪ ገበያ ለማቅረብና 15,418,267 ዶላር (ገቢ) ለማስገኘት የታቀደና በግማሽ ዓመቱ 2801 ቶን የተለያዩ ምርቶችን ለውጭ ገበያ በመላክ 6,938,220 ሚ/ን ዶላር ገቢ ለማስገኘት ታቅዶ 4,105.87 ቶን የተለያዩ የግብርና ምርቶችን (ቡና፣ የቅባት እህል) ለውጭ ገበያ በመላክ 24,804,067.40 ዶላር የውጭ ምንዛሬ ማስገኘት የተቻለ የእቅድ አፈጻጸሙ በምርት መጠን እና በተገኘ ገቢ ከ100+% ማከናወን ተችሏል።

የኅብረት ሥራ ማህበራት በገጠርም ሆነ በከተማ የሚኖረውን የሕብረተሰብ ክፍል የቁጠባ ባህል እንዲዳብርና የአባላቱ ገቢ እንዲጨምርም ሆነ የአገር ኢኮኖሚ ግንባታ እንዲያድግ የሚያደርገው አስተዋጽኦ ከፍተኛ እንደመሆኑ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 5.55 ቢ/ን ብር ለመቆጠብ ታቅዶ በክንውኑም ብር 5.2 ቢ/ን ብር በመሰብሰብ አፈፃፀሙም 94% ማከናወን

ዜና ሀወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የግብርና ሚኒስቴር

የተቻለ ሲሆን የተሻለ አፈጻጸም ያላቸው የኦሮሚያ ክልል እና በፌዴራሉ በተደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት ናቸው።

የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላትን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግር ከመፍታት ባሻገር አሁን ከደረሱበት የዕድገት ደረጃ በጊዜአዊነትና በቋሚነት ለዜጎች ዋና የሥራ ዕድል መፍጠሪያ ተቋማት እንደመሆናቸው በነባርና በአዲሶቹ በአግሮ ፕሮሰሲንግና ኢንዱስትሪ ማእከላት፣ የሜካናይዜሽን አገልግሎት በሚሰጡ ማህበራት፣ በነባርና በአዳዲስ ሁለገብ የኅ/ሥራ ማህበራት፣ አባላት የሚወስዱት ብድር ለልማት ሥራዎች በማዋል የሥራ እድል ለመፍጠር በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 4350 ዜጎች የሥራ ዕድል ለመፍጠር ታቅዶ ለ3,762 ዜጎች (ወንድ 2,470 ሴት 1,292) ዜጎች በላይ የሥራ ዕድል መፍጠር ተችሏል።

የኅብረት ሥራ ማህበራትን የኦዲት አገልግሎት ሽፋን ከማሳደግ አንጻር ኦዲት መደረግ ካለባቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት በግማሽ ዓመቱ 10,845 የኦዲት አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶ 7,676 (70.8%) የኦዲት አገልግሎት መስጠት ተችሏል።

6. የግብርና ቁጥጥር ስራዎች

በመጀመያ ግማሽ ዓመት ለሙከራ ምርምር ፈቃድ የተሰጣቸው ፀረ-ተባይና ማዳበሪያዎች ብዛት በቁጥር ለ50 ፀረ-ተባይና ማዳበሪያዎች ለሙከራ ምርምር ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ 80 (100+%) ማከናወን ተችሏል።

በ2016 በጀት ዓመት ተገምግመው የተመዘገቡ ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያዎች በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 120 ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያዎች ተገምግመው እንዲመዘገቡ ለማድረግ ታቅዶ 107 (87%) ማከናወን ተችሏል። በ2016 በጀት ዓመት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡ የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ የተሰጣቸው ፀረ ተባይ እና ማዳበሪያዎች ብዛት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 950 የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ 932 (98%) ማከናወን ተችሏል።

የሀገር ውስጥ ኢንስፔክት ተደርገው የመልቀቂያ ፈቃድ ያገኙ የፀረ ተባይና የአፈር ማዳበሪያዎች መጠን በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 15,000 ቶን የፀረ ተባይና የአፈር ማዳበሪያዎች ኢንስፔክት ተደርገው የመልቀቂያ ፈቃድ እንዲያገኙ ታቅዶ ለ14,669 ቶን (98%) የፀረ ተባይና የአፈር ማዳበሪያዎች ፈቃድ መስጠት ተችሏል። ድንገተኛ ፍተሻ የተደረገባቸው የፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 2 ጊዜ

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የግብርና ሚኒስቴር
The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

ለማከናወን ታቅዶ 1 ጊዜ ተከናውኗል አፈጻጸሙም 50% ነው ። ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠትና እና እድሳት ለ70 ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት ታቅዶ 118 (100+%) ማከናወን ተችሏል።

ወደ ውጭ ለሚላኩና ለሚገቡ የዕጽዋት ምርቶች የጤና ማረጋገጫ ሰርተፊኬት

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 254,942 ሜትሪክ ቶን ወደ ውጭ የሚላኩ የእጽዋት ምርቶች የጤናና የጥራት ምርመራ ተደርጎላቸው ወደ ውጭ እንዲላኩ ለማድረግ ታቅዶ 127471.41 (50%) ሜትሪክ ቶን ተከናወኗል። ወደ ውጭ ለሚላኩ የእጽዋት ምርቶች የጤና ማረጋገጫ የሰርተፊኬት ቁጥር በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 12,650 የጤና ማረጋገጫ የሰርተፊኬት ለመስጠት ታቅዶ 18914 (100%) ማከናወን ተችሏል። በበጀት ዓመቱ ለውጭ ገበያ በሚቀርቡ በተመረጡ የዕጽዋት ምርቶች ላይ የማዕጠንት/Fumigation/ ክትትል ወደ 78,196 ሜትሪክ ቶን ለመከናወን ታቅዷል። ከዚህ ውስጥ 39,098 ሜትሪክ ቶን ለማከናወን ባለፉት ስድስት ወራት 62,221 ሜትሪክ ቶን (100+%) ማሳደግ ተችሏል።

በበጀት ዓመቱ ወደ ሀገር ውስጥ ለሚገቡ ዕፅዋትና የዕፅዋት ውጤቶች ደህንነታቸውን ጠብቀው እንዲገቡ ለ2345 ናሙናዎች በላብራቶሪ የተደገፈ ምርመራ ለማከናወን ታቅዷል። ከዚህ ውስጥ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 1,172 ናሙናዎች ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ ለቀረቡት 81 ናሙናዎች ብቻ ተፈፃሚ ሆኗል።

በቁጥጥር ስንለት ውስጥ ያለፈ ጥራት ያለው ዘር

በበጀት ዓመቱ ከተለያዩ የምርምር ተቋም ዩኒቨርስቲዎች የግል ኩባንያዎች የሚቀርቡ 100 ዝርያዎችን በመስክ እንዲገመገሙ ለማስተባበር እና ለመገምገም የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ባለፉት ስድስት ወራት 75 ዝርያዎችን በመስክ እንዲገመገሙ ለማስተባበር እና ለመገምገም ታቅዶ 75 (100+%) ዝርያዎችን መገምገም ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ጥያቄ ለሚያቀርቡ 10 ዘር አስመጪዎች አምራቾችና አዘጋጅዎች የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠትና ለማደስ ታቅዶ 14 (100%) ተከናውኗል። በበጀት ዓመቱ 200 የዘር ናሙናዎች በላቦራቶሪ የዘር ጥራት ፍተሻ እንደሚደረግባቸው በዕቅድ የተያዘ ሲሆን እስከዚህ ግማሽ ዓመት ለ100 ናሙናዎች ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ 140 (100%) የዘር ናሙናዎች ላይ ማከናወን ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳይ
ዘርፍ አስፈጻሚ

የእንስሳትና ዓሳ የግብዓት ቴክኖሎጅ አገልግሎትና ምርት ጥራት ቁጥጥር

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 11,500 ቶን ስጋና ተረፈ ስጋ ታቅዶ 8,337.00 (72%) ቶን ስጋ እና ተረፈ ስጋ ጤንነት ጥራትና ደህንነት ተረጋግጦ ወደ ውጭ መላክ ተችሏል። ባለፉት ስድስት ወራት 933,000 እንስሳት ላይ ቅድመ ዕርድ ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ 701,950.00 (75%) የእርድ እንስሳት ላይ ቅድመ ዕርድ ምርመራ ማድረግ ተችሏል። ስድስት ወራት ለ917,000.00 የታረዱ እንስሳት የድህረ ዕርድ ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ ለ688,940.00(75%) መፈፀም ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 4,750 ዓለም ዓቀፍ የጤና ማረጋገጫ ሰርፊኬት ለመስጠት ታቅዶ 3,622.00 (76%) ተሰጥቷል። በአጠቃላይ ከኤክስፖርት ቄራ ጋር የተያያዙ ስራዎች አፈጻጸም ዝቅተኛ የሆነው በእንስሳት አቅርቦት ችግር፣የገበያ መዳረሻ ችግር፣ የኮንትሮባንድ ንግድ መስፋፋትና በጸጥታ ችግሮች ምክንያት ነው።

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ62,500 የቁም እንስሳት የኳራንቲን አገልግሎት ተሰጥቷቸው ወደ ውጭ እንዲላኩ ታቅዶ ለ57,668.00 (92%) የቁም እንስሳት አገልግሎቱን አግኝተው እንዲወጡ ተደርጓል። ባለፉት ስድስት ወራት 110 ቶን ማር በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት ውስጥ አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተሪ ሰርተፍኬት ተሰጥቶት እንዲወጣ ለማድረግ ታቅዶ 56.7 ቶን ማር የቨትነሪ ሰርተፍኬት ተሰጥቷል። አፈጻጸሙ ዝቅተኛ የሆነው ጥያቄ ባለመቅረቡ ነው። ባለፉት ስድስት ወራት 110 ቶን ሰም በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት ውስጥ አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተሪ ሰርተፍኬት ተሰጥቶት እንዲወጣ ለማድረግ ታቅዶ 86.00 (78%) ቶን ሰም የቨተርነሪ ሰርተፍኬት ተሰጥቷል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 260,000 በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት ውስጥ አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተሪ ሰርተፍኬት የሚሰጠው የለማ እንቁላል እንዲወጣ ለማድረግ ታቅዶ 262,200.00 ለማ እንቁላል (100+%) የቨትነሪ ሰርተፍኬት ተሰጥቷል። በበጀት ዓመቱ 480 ናሙናዎች ላይ ባለፉት ስድስት ወራት 190.00 የእንስሳት ምርት ናሙናዎች ላይ የላቦራቶሪ ምርመራ በማድረግ ጥራትና ደህንታቸውን ለማረጋገጥ ታቅዶ እስከዚህ ግማሽ ዓመት 190.00 (100%) ማከናወን ተችሏል።

ጥራቱ ደህንነቱና ፈዋሽነቱ የተረጋገጠ የእንስሳት መድሃኒት

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 93 የእንስሳት መድኃኒትና የህክምና መሳሪያዎች ምዝገባ ሰነዶች ለመገምገም ታቀዶ 81 (87%) ማከናወን ተችሏል። በበጀት ዓመቱ ለ10 የእንስሳት ክትባት ሰነዶች ምዝገባ ለማከናውን የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ በግማሽ ዓመቱ የ5 የእንስሳት ክትባት ሰነዶች ምዝገባ ለማድረግ ታቅዶ 5 በመከናወኑ አፈጻጸሙ 100% ሆኗል። ባለፉት ስድስት ወራት ለ296 የእንስሳት መድኃኒት ተቋማት የብቃት ማረጋጋጫ ለመስጠት ወይም ዕድሳት ለማድረግ ታቅዶ የ232 (78%) ተቋማት ማከናወን ተችሏል።

ባለፉት ስድስት ወራት 250 የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ 281.00 (100+%) ማከናወን ተችሏል። በበጀት ዓመቱ 580 የእንስሳት መድሃኒት ኢንስፔክሽን ለማከናወን የታቀደ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ባለፉት ስድስት ወራት ለ290 የእንስሳት መድሃኒት ለማከናወን ታቅዶ 238 (82%) ኢንስፔክሽን ተከናውኗል። በበጀት ዓመቱ በ325 የእንስሳት መድሃኒት ናሙናዎች ላይ የቅድመ ምዝገባ፣ ከኮንሳይንመንት እና ከድህረ ገበያ ምርመራ ለማደረግ የታቀደ ሲሆን እስከዚህ ግማሽ ዓመት 147 ናሙናዎች ላይ ለማከናወን ታቅዶ በ124 (84%) ናሙናዎች ላይ መከወን ተችሏል።

ጥራቱ ደህንነቱና የተረጋገጠ የእንስሳት መኖ

በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ86 የእንስሳት መኖ ንግድ ተቋማትና ባለሙያዎች የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠትና ለማደስ ታቅዶ ለ92 (100+%) ተቋማት ማከናወን ተችሏል። በበጀት አመቱ ለ3,000 ቶን የመኖና መኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገሮች የግዥና ማስገቢያ ፈቃድ በአንድ መስኮት አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶል።ከዚህ ውስጥ በግማሽ ዓመቱ ለ1350 ቶን የመኖና መኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገሮች የግዥና ማስገቢያ ፈቃድ በአንድ መስኮት አገልግሎት ለመስጠት ታቅዶ ለ1,488.24 (100+%) ማከናወን ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በ93 የእንስሳት መኖ ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን ለማድረግ ታቅዶ በ94 (100+%) ተቋማት ላይ ብቻ ማከናወን ተችሏል። በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የመኖ ናሙናዎች ጥራትና ደህንታቸው በላቦራቶሪ ምርመራ እንዲረጋገጥ 60 ታቅዶ በ62 (100+%) ናሙናዎች ላይ ማከናወን ተችሏል።

የላቦራቶሪ ጥራት ማኔጅመንት የእንስሳት መድሃኒት መኖና ውጤቶችን ላቦራቶሪ የጥራት ማኔጅመንት ስራዎችን በማሻሻል በሶስተኛ ወገን ዕውቅና ያለው እንዲሆን ለማስቻል እየተከናወኑ ያሉ በርካታ ተግባራት ያሉ ሲሆን በበጀት ዓመቱ የላቦራቶሪ ጥራት

The Federal Democratic Republic Ethiopia Ministry of Agriculture
ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ማኔጅመንት ስራዎችን በ15% ለማሻሻል ታቅዶ የነበረ ሲሆን በግማሽ ዓመት 10% ለማከናወን ከታቀደው 11% (100+%) ማከናወን ተችሏል።

7. ግብርና ትራንስፎርሜሽን

በ2016 በጀት ዓመት በግማሽ ዓመት የ8 (3 አነስተኛ የግል ዘርፍ ዘር አባዥ ድርጅቶችና 5 አዳዲስ የኅብረት ስራ ማህበራት አቀፍ ዘር ብዜት ዩንዬኖች) የዘር መሰረተ ልማት ለመደገፍ የመተግበር አቅም/due diligence ጥናት ተሰርቷል፤ የድጋፍ መግባቢያ /subgrant/ ውል ተፈርሞ ወደ ግምባታ ሂደት እንድገቡ ተደርጓል። የ8 (3 አነስተኛ የግል ዘርፍ ዘር አባዥ ድርጅቶችና 5 አዳዲስ የኅብረት ስራ ማህበራት አቀፍ ዘር ብዜት ዩንዬኖች) መሰረተ ልማት ለመደገፍ የ6 (2 አነስተኛ የግል ዘርፍ ዘር አባዥ ድርጅቶችና 4 አዳድስ የኅብረት ስራ ማህበራት አቀፍ ዘር ብዜት ዩንዬኖች) መሰረተ ልማት የግምባታና የፋይናንስ አፈፃፀም ሂደት የጋራ ክትትልና ድጋፍ ተደርጎ 30% በመድረሳቸው በsubgrant ውል መሰረት የ1ኛ ዙር (50%) ለያንዳንዳቸው 4,900,000 ብር ድጋፍ ተላልፏል። 5 (3 ነባር የኅብረት ስራ ማህበራት አቀፍ ዘር ብዜት ዩንዬኖችና 2 አነስተኛ የግል ዘርፍ ዘር አባዥ ድርጅቶች) ከግብርና ምርምር ማዕከላት ጋር በመቀናጀት የተለያዩ የጤፍና የስንዴ ዝርያዎች ሰርቶ ማሳያ (variety demonistration) ላይ እንድሳተፉ ተደርጓል። 3 የአርሶ ኣደር መስክ ቀን በሦስት (ኦሮሚያ፣ ማዕከላዊ ኢትዮጵያና ትግራይ) ክልሎች ተዘጋጂቶ 501 (81 ሴቶች) አርሶ አደሮች በመሳተፍ የተለያዩ የጤፍና የስንዴ ዝርያዎች ሰርቶ ማሳያ (variety demonistration) እና የዘር ምርት ማሳ ጉብኝት አድርጓል፣ ዘር አምራቾች ከአርሶ አደሮች ጋር ትስስር ተፈጥሯል።

ታዳሽ ኃይል መስኖና ዘርፈ-ብዙ ልማት (DREAM Irrigation) ፕሮጀክት

በአርባምንጭ ዙሪያ ለሙርቼ ታዳሽ ኃይል መስኖና ዘርፈ-ብዙ ልማት ፕሮጀክት ሳይት በአጠቃላይ የ14 የከርሰ ምድር ውሃ ጉድጓዶች ቁፋሮ እና የውሃ መስጠት አቅም (pumping test) ሙከራ ተጠናቆ ለቀጣይ ደረጃ ትግበራ ተዘጋጅቷል። ይህም አፈጻጸሙ 100% ነው። በኦሮሚያ ክልል ሊቆፈሩ ከታቀዱት 20 ጉድጓዶች ውስጥ በዳሌ ሳይት 150 ሜትር ጥልቀት ያለው አንድ ጉድጓድ ሙሉ በሙሉ ተቆፍሮ የተጠናቀቀ ሲሆን፣ ሁለተኛው ጉድጓድ ደግሞ 76 ሜትር ላይ ደርሷል። የፀጥታ ችግር ባሉባቸው አካባቢዎች ጉድጓዶች መቆፈርም ሆነ አስፈላጊው የመስክ ምልከታና የቴክኒክ ድጋፍ በአግባቡ መስጠት አልተቻለም።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በሚኒ ግሪድ ታዳሽ ኃይል መስኖና ዘርፈ-ብዙ ልማት ፕሮጀክት ላይ አስተማማኝ የመስኖ ዘዴ ግንዛቤ ከማስጨበጥ እና ተቀባይነትን ከመሳደግ አኳያ በሶስቱም ክልሎች በእቅድ በተያዙት 9 ሳይቶች ላይ ሙሉ በሙሉ የግንዛቤ ማስጨበጥ ስራ ተከናውኗል።

የተቀናጀና ጥልቅ ያልሆነ የከርሰ ምድር ውኃ መስኖ ልማት ፕሮጀክት በማዕከላዊ ኢትዮጵያ፣ ሲዳማ ፣ ኦሮሚያ ትግራይ እና በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዘላቂ የቤተሰብ የመስኖ ልማት አዳዲስ ግኝቶች ከማስፋፋት አንጻር በልዩ ልዩ ወረዳዎች ውስጥ ለ31,539 ተጠቃሚ አርሶ አደሮች ግንዛቤ ተፈጥሯላቸዋል።

በመስኖ ውሃ ምን መመረት እንዳለበት፣ ምን ያህል መመረት እንዳለበት እና ከፍተኛ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸውን ሰብሎች (HVCs) ለማን መመረት እንዳለበት መሰረታዊ የኢኮኖሚ ችግሮችን ለመመለስ፣ የሰብል መምረጫ መሳሪያ እና የአካባቢ አዝመራ ካሌንደር በድምሩ ለ124(15F) ኦሮሚያ (50) ፣ ደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች (45) እና ትግራይ (29) ባለሙያዎች ስልጠናው ተሰጥቷል። ይህ ስልጠና በርዕሰ ጉዳይ ስፔሻሊስቶች (SMS) እና በልማት ጣቢያ ሰራተኞች (DAs) አማካኝነት ለተጠቃሚ አርሶ አደሮች ተደራሽ ይሆናል።

የተሻለ የመስኖ ውሃ አጠቃቀምን አንኳር ጉዳይ ለመቅረፍ (እንዴት ውሃ ማጠጣት? ምን ያህል ውሃ ማጠጣት? አለበት? እና መቼ ውሃ ማጠጣት አለበት?) ፣ የመስኖ አግሮኖሚ እና ከፍተኛ እና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸውን ሰብሎች (HVCs) የሰብል ጥበቃ ላይ በአጠቃላይ ለ140(26F) የክልል፣ ዞን እና ወረዳ ባለሙያዎች ከኦሮሚያ (44) ፣ ደቡብ ክልል (51) እና ትግራይ (45) ስልጠና ተሰጥቷል። ይህ ስልጠና በርዕሰ ጉዳይ ስፔሻሊስቶች (SMS) እና በልማት ጣቢያ ሰራተኞች (DAs) አማካኝነት ለተጠቃሚ አርሶ አደሮች ተደራሽ ይሆናል።

16,200 ሄ/ር መሬት ከፍተኛ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ በሚያስገኙ አትክልት ሰብሎች (ሽንኩርት፣ ነጭ ሽንኩርት፣ ቲማቲም፣ ድንች፣ ቃሪያ፣ ካሮት፣ ጥቅል ጎመንና ሌሎች የአትክልት ሰብሎች) በአማራ፣ ኦሮሚያና ደቡብ ብ/ብ/ሕ ክልሎች ተሸፍኖ 1,566,343 ኩ/ል ምርት ለገበያ ቀርቧል።

ከትግራይ ክልል የግብርና (BOA) እና ውሀና ኢነርጂ ቢሮ ጋር የጋራ የመስክ ጉዞ ተደርጎ ጥልቀት ያለው የከርሰ ምድር ውሃ መልሶ ማቋቋም መዋቅሮችን ለመቆጣጠር የወረዳ መሪ ኮሚቴ (steering committee) እና የ የወረዳ ቴክኒክ ኮሚቴ (technical committee) ተቋቁሟል, እና ጥልቀት ላለው የከርሰ ምድር ውሃ መሙያ (recharging) በጣም ተስማሚ ቦታ እንዲሁም የማይክሮ ውሃ ማጠፊያ መነሻ ካርታ ተሰርቷል።

የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት ማዕከላት የሙከራ ፕሮጀክት፡ በያዝነው ግማሽ ዓመት በአጠቃላይ የ9 ማዕከላትን ግንባታ ለማጠናቀቅ የታሰበ ቢሆንም የ6 ማዕከላት ማለትም ጊቤ ደዴሳ (99.5%) ማንዴላ ተመስገን (100%) መሊቅ ሲልጤ (99%), ጋለማ (99%), ሲኮማንዶ (99%) እንዲሁም አምቦ (99%) ግንባታቸው ተጠናቆ ለመመረቅና ወደቀጣይ ተግባር ለመግግባት በሚያስችል ደረጃ ላይ ይገኛሉ። ነገር ግን ቀሪዎቹ ሶስት ማዕከላት በአብዛኛው ከ80-90% ግንባታቸው የተጠናቀቀ ቢሆኑም በጸጥታ ችግርና (ጎዛምን እና ዳሞት ማዕከላት) ባጋጠመው .የበጀት እጥረት (ዳሞታ ዩኒየን) ማጠናቀቅ ባይችሉም ቀሪ ስራዎች ቀላል በመሆናቸው በአጭር ጊዜ ያጠናቅቃሉ ብለን እንገምታለን። አጠቃላይ የሜካናይዜሽን ማዕከላት አማካይ የግንባታ ደረጃ 95% በላይ ደርሷል።

እንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ፕሮጀክት በመካከለኛ እና ከፍተኛ ንዑስ ፕሮጀክቶች ለሚዘጋጁ የመልካም የእንስሳትና ዓሳ እርባታ ልምዶች (ኢቲኤች ጋፕ3 (ETH-GAP3)) እና ቢዝነስ ፕላኖች ዝግጅትና ግምገማ ላይ የምክርና ስልጠና አገልግሎት ለመስጠት ቢጋር ተዘጋጅቷል። በተዘጋጀው ቢጋር መሰረት የምክርና ስልጠና አገልግሎት ለ7 መካከለኛ እና ከፍተኛ ንዑስ ፕሮጀክቶች ሊሰጥ የታቀደ ቢሆንም አገልግሎቱ ለ9 ንዑስ ፕሮጀክቶች የተሰጠ ሲሆን ከዚህ ውስጥ 4 መካከለኛ ንዑስ ፕሮጀክቶች በሲዳማ እንዲሁም 5 ንዑስ ፕሮጀክቶች በደቡብ ክልል የሚገኙ ናቸው። የተሻሻለ የእንስሳት ዘርፍ የኤክስቴንሽንና የምክር አገልግሎት ስትራቴጂና ፍኖተ ካርታ ለማሳተም እና ለማስተዋወቅ ቢጋር ተዘጋጅቷል። በተሻሻለው የእንስሳት ዘርፍ የኤክስቴንሽንና የምክር አገልግሎት ስትራቴጂና ፍኖተ ካርታ ስልጠና ለመስጠት የስልጠና ማንዋል የተዘጋጀ ሲሆን የአሰልጣኞች ስልጠና ለመስጠት ዝግጅቶች ተጠናቋል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ም/ሥ አስፈጻሚ

የግብርና ንግድ እና ኢንቨስትመንት ማስፋፊያ ፕሮጀክት ባለፋት ስድስት ወራት ለኩታ ገጠም ሰብሎች የገበያ ትስስር ከመፍጠር አያኳያ 41,200 ሜ/ቶን አኩሪ አተር በብር 1.4 ቢ/ን ብር የገበያ ትስስር ተመቻችቷል። የግብይት ትስስሩ በኢትዮጵያ ኢንዱስትሪ ግብዓት ልማት ድርጅት (ኢግልድ፣ በምግብ ዘይት አምራቾች እና ከኦሮሚያ፣ አማራ እና ከቤንሻንጉል ጉሙዝ በሚገኙ አቅራቢዎች/ህ/ስ/ዩኒየኖች መካከል ተደርጓል።

የአግሪ-ሀብ ፕሮጀክት፡ በትግራይ፣በዚህ ግማሽ ዓመት 46 አዲስ ኢንተርፕራይዞችን በማካተት በፕሮጀክቱ በበጀት አመቱ የሚሳተፉ ተጨማሪ 435 የአነስተኛና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞችን (በደቡብ 113፣ አማራ 12 ፣ በኦሮሚያ 125፣ በትግራይ 75 ኢንተርፕራይዞች ተለይተው ለፕሮጀክቱ ድጋፍና ተሳትፎ ዝግጁ ተደርገዋል።

በትግራይ ኦሮሚያ ፣በደቡብ ፣ሲዳማና፣ ደቡብ ምዕራብ ክልሎች ለ 530 የኢነተርፕራዞች የቢዝነስ ክህሎት ስልጠና ተሰጥቷል። በኦሮሚያና ደቡብ ክልል 41 ኢንተርፕራይዞች የፋይናንስ አሰራራቸውን ለማሻሻል የሚረዳ የሂሳብ አያያዝና አሰራር ሶፍትዌር (Sage 50) ስልጠና የተሰጠ ሲሆን በስልጠናው 64 የኢነተርፕራዝ ባለቤቶችና ሰራተኞች ተሳትፈዋል።

የ8028 ነፃ የአርሶ አደሮች የመረጃ መስመር (የድምፅ ቅብብሎሽ ምላሽ) ፕሮጀክት፡ በኦሮሚያ፣ በአማራ፡ በትግራይ፣ በደቡብ፡ በደቡብ ምዕራብ፣ በሲዳማ እና በማዕከላዊ ደቡብ ክልል ላሉ ለ1548 (288 ሴቶች) የልማት ሰራተኞች እና የወረዳ የግብርና ባለሙያዎች በተግባር የታገዘ ስልጠናዎች የተሰጠ ሲሆን ስልጠናውም በዋናነት ስለ 8028 የሄልፕ ዴስክ (የእገዛ ዴስክ) ምላሽ አሰጣጥ እና የአይቪአር እና ኤስ ኤም ኤስ (የድምፅ እና የአጭር የፅሁፍ መልእክት) ከአርሶ/አርብቶ አደሮች የሚቀርቡ ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ አሰጣጥ ላይ ያተኮረ ነበር። ከኦሮሚያና ከትግራይ ክልል የተወጣጡ 176 ሴት ሞዴል አርሶ አደሮች እና 111 ወንድ ሞዴል አርሶ አደሮች በጥቅሉ ለ287 ሞዴል አርሶ አደሮች የ8028 የግብርና መረጃ ስርዓት የማሳወቅና የአጠቃቀም ስልጠና ተከናውኑዋል፣በግማሽ ዓመት ውስጥ ከ240,910 በላይ አዲስ ተጠቃሚዎች በስርአቱ ለመጠቀም የተመዝገቡ ሲሆን በጥቅሉ በአንድ ዓመት ውስጥ አዳዲስ እና ነባር የስርአቱ ተጠቃሚዎች ከ1,384,829 በላይ የስልክ ጥሪዎችን በማድረግ የግብርና መረጃ እና የኤክስቴንሽን ምክር አገልግሎት አግኝተዋል። የሰብል ልማት እና ጥበቃ እንዲሁም የተመጣጠነ ምግብ ላይ ያተኮሩ የአይ.ቪ. አር እና ኤስ.ኤም.ኤስ መልእክቶችን ከ450,000 በላይ ለሚሆኑ ለልማት ሰራተኞች፣ ባለሙያዎች፣ እና ለአርሶ አደሮች እንዲደርሳቸው ተደርጓል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ምራ አስፈጻሚ

8. ተቋማዊ የማስፈጸም አቅም፣ የሀብት አጠቃቀም እና የአገልግሎት አሰጣጥ አሰራር ማጎልበት

8.1. የዕቅድ ዝግጅት፣ የክትትልና ግምገማ እና የስታቲስቲክስ መረጃ አስተዳደር አሰራር ማሻሻል

የሚ/ር መ/ቤቱን አቅም የማጎልበት፣ የሀብት አጠቃቀምን እና አገልግሎት አሰጣጥን ከማሻሻል አንጻር በበጀት ዓመቱ ውስጥ የእቅድ ዝግጅትን እና ትግበራን ከማሻሻል አኳያ የ2016 በጀት ዓመት የፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች አፈጻጸም ሪፖርትና የ2016 በጀት ዓመት እቅድ ተዘጋጅቶና ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመገምገም ለበላይ አካል በወቅቱ ተልኳል፡፡ ለተጠሪ ተቋማት እና ለክልሎች የሚደረገውን ክትትልና ድጋፍ ለማሻሻል የ2016 በጀት ዓመት የተጠሪ ተቋማትና የክልሎች ዕቅድ ከግብርና ዘርፍ ዕቅድ ጋር በማናበብና በማጣጣም እንዲዘጋጅ ተደርጓል፡፡ የግብርና ዘርፍ የ2016 በጀት ዓመት የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት አፈጻጸምና የ2016 በጀት ዓመት እቅድ አሻሽለን በግብርና ልማት አመራር የጋራ መድረክ በጋራ በመገምገም ወደ ትግበራ እንዲገባ ተደርጓል፡፡ ወቅቱንና ጥራቱን የጠበቀ ዕቅድና ሪፖርት ሰነድ ማዘጋጀት በተመለከተ በግማሽ ዓመቱ 4 ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል፡፡ የክትትልና ግምገማ ስርዓት መዘርጋት በግማሽ ዓመቱ 5 ለመዘርጋት ታቅዶ 5 ተከናውኗል፡፡

8.2. የሰው ሀብት ልማት እና አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ማሻሻል

የሰው ሀብት ልማት አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ለማሻሻል ግልጽነት የሰፈነበት የሰው ሃይል ስምሪት ከማካሄድ አንጻር ቋሚ፣ ጊዜያዊ እና ለፕሮጀክቶች አዲስ ሠራተኛ ቅጥር ለማከናወን በግማሽ ዓመት 50% ለማከናወን ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተፈጽሟል፡፡ የአመራርና የባለሙያ አቅም ለማሳደግ በአመራር ክህሎት በለውጥ አመራርና የቢሮ ሥነምግባር ለ450 ሰራተኞች ሥልጠና ለመስጠት ታቅዶ ለ611 (100+%) ለማከናወን ተችሏል፡፡ የሰራተኛውን እርካታን በማሳደግ ፍልሰትን ከመቀንስ አንጻር በመ/ቤቱ በተሰሩ የሪፎርም ስራዎችና መ/ቤቱ የተሻለ የስራ አካባቢ በመፈጠሩ በግማሽ ዓመቱ ፍልሰቱን 0.5% ለማድረስ በታቀደው መሠረት ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል፡፡

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

8.3. የፋይናንስና ንብረት አስተዳደር አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል

የፋይናንስና የንብረት አስተዳደርን ከማሻሻል አንጻር በበጀት ዓመቱ መ/ቤቱ ቀደም ባሉት ዓመታት ነቀፌታ አዘል የኦዲት ግኝት ውስጥ የነበረውን በ2015 በጀት ዓመት ተሰብሳቢ እና ተከፋይ ሂሳቦችን በማወራረድ ነቀፌታ ወደ ሌለበት ደረጃ እንዲሸጋገር ተደርጓል፡፡

የፋይናንስ አጠቃቀም በ2016 በጀት ዓመት በአጠቃላይ በግብርና ዘርፍ በመደበኛና በካፒታል ብር 19,214.10 ሚ/ን በዕቅድ ተይዞ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 9,311.77 ሚ/ን የታቀደ ሲሆን ብር 8,633.20 ሚ/ን (93%) ጥቅም ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡ በመንግስት ፋይናንስ አጠቃቀም ነቀፌታ ያለበት የኦዲት ግኝት መቀነስ በመቶኛ በዓመቱ 100% ለማድረስ ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለመፈጸም ከታቀደው 100% ተፈፅሟል፡፡ የኦዲት ግኝትን ተሰብሳቢ እና ተከፋይ ሂሳቦችን በማወራረድ ነቀፌታ ወደሌለበት ደረጃ የተሸጋገረው በለፈው በጀት ዓመት ሲሆን በግማሽ ዓመት ሂሳቦችን የመወራረድ ስራዎች ተከናውኗል፡፡ መሰረታዊ አገልግሎት በቅልጥፍና በመስጠት የደንበኞች እርካታ ማሻሻል በመቶኛ በዓመቱ 86% ለማድረስ ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 85.5% ለመፈጸም ታቅዶ 95.4 (100+%) ተፈፅሟል፡፡ የንብረት አያያዝ እና የጥገና ወጪዎችን መቀነስ በግማሽ ዓመት 55% ለመፈጸም ታቅዶ 55% (100%) ተከናውኗል፡፡

8.4. የኢንፎርሜሽን፣ኮሙኒኬሽን እና ቴክኖሎጂ አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል

የመ/ቤቱን የመረጃ ቋት ከማደራጀት አኳያ በተለያየ ቦታ ተዘጋጅተው የነበሩ መረጃዎችን ወደ አንድ የመረጃ ሥረዓት /Agr.DataHab/ ለማምጣት በተደረገው እንቅስቃሴ 65% ታቅዶ 70% ማድረስ ተችሏል፡፡ ወረቀት አልባ አሰራርን ለመተገበርም በተደረገው እንቅስቃሴ 30% ታቅዶ 30% (100%) ተሰርቷል፡፡ በተቋሙ የሚሰጡ አገልግሎቶችን አቶሜት ማድረግ በተደረገው እንቅስቃሴ 30% ታቅዶ 30% (100%) አቶሜት ተደርጓል፡፡

8.5. የአጋርነት እና የህዝብ ግንኙነት አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል

የሚ/ር መ/ቤቱንና ተጠሪ ተቋማትን ግንባታ በሀገር ውስጥና ከውጭ ድጋፍ ለማሰባሰብና ጥቅም ላይ ለማዋል ተጀምሯል፡፡ የአጋርነት እና የህዝብ ግንኙነት አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል ለተቋም አቅም ግንባታ የፋይናንስ ድጋፍ ማፈላለግን በተመለከተ ባላፈው በጀት ዓመት ተጀምሮ በዚህ በበጀት ዓመት የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት

የተጠናቀቀው የስንዴ ልማት ፕሮግራም 72.5 ሚ/ን ከአፍሪካ ልማት ባንክና ከኒዜርላንድስ መንግስት እንዲሁም ከመንግስት 10 ሚ/ን ዶላር በድምሩ 82.5 ሚ/ን ለማግኘት ተችሏል፡፡

መረጃዎችን በተለያዩ የተግባቦት ዘዴዎች ተደራሽ ከማድረግ አንፃር በበጀት ዓመቱ 95% ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 92በመቶኛ ታቅዶ 92.75% (100+%) ተከናውኗል፡፡ መረጃዎችን በተለያዩ የተግባቦት ዘዴዎች ተደራሽ ለማድረግም የግብርና ዘርፍ የአፈጻጸም ውጤቶች፣ ስኬቶች፣ መልካም ተሞክሮዎች እንዲሁም በፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች አፈጻጸም ላይ መረጃ በማደራጀት አመቺ በሆኑ የኮሚዩኒኬሽን ሚዲያዎች ለባላድርሻ አካለትና ህዝብ በየወቅቱ ተደራሽ ለማድረግ ይሰራል፡፡

8.6. ለተጠሪ ተቋማት እና ለክልሎች የሚደረገውን ድጋፍና ክትትል ማሻሻል

ለተጠሪ ተቋማት እና ለክልሎች ድጋፍ በማድረግ አፈጻጸምን ለማሻሻል በተሰራው ሥራ የተጠሪ ተቋማት ዕቅድን ከዘርፍ ዕቅድ ጋር ማናበብና የማጣጣም ሥራ ተሠርቶና የዕቅድ ኦረንቴሽን ተሰጥቶ ወደ ሥራ ተገብቷል፡፡ የ2015 በጀት ዓመት አፈጻጸም የተጠሪ ተቋማት ሥራ ሃላፊዎች በተገኙበት ተገምግሞ ግብረ መልስ ተሠጥቷል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ የክልሎችን ዕቅድ ከዘርፍ ዕቅድ ጋር ማናበብና ማጣጣም ሥራ ተሰርቶና በጋራ መድረክ ተገምግሞና ኦረንቴሽን ተሰጥቶ ወደ ትግበራ ተገብቷል፡፡

8.7. የስነ ምግባርና ፀረ-ሙስና የክትትል ሥራዎችን ማሻሻል

በመ/ቤቱ በብልሹ አሰራር ዙርያ ጥቆማ ከተደረገባቸው ውስጥ በ2016 በጀት ዓመት የመጡ ጥቆማዎችን ትክክለኛነት ለማረጋገጥና ቦታቸው ድረስ በመሄድና መረጃዎችን በማሰባሰብና በማጣራት ትክክለኛ ውሳኔ እንዲያርፍባቸውና የማስተካከያ ሥራ በታቀደው መሰረት ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል፡፡ ይህም በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ከብልሹ አሰራር ዙርያ ጥቆማ ከተደረገባቸው በእቅድ 75በመቶኛ ለመፈፀም ታቅዶ 75% (100%) ተፈፅሟል፡፡ በተቋሙ የሚገኙ የሀብት ምዝገባ ያካሄዱ አመራሮች እና ባለሞያዎች ድርሻ ማሳደግ 85% ታቅዶ 85% (100%) ኃላፊዎችና ባለሙያዎች የዕድሳት ምዝገባ እንዲያደርጉ ተደርጓል፡፡ የአገልግሎት ማቋረጥ የሀብት ምዝገባ በግማሽ ዓመት ወንድ 11 እና ሴት 7 በድምሩ 18 ሰራተኞችን የሀብት ምዝገባ ተከናውኗል፡፡ 5/አምስት/ የፕሮጀክት ሰራተኞች የአገልግሎት ማቋረጥ ምዝገባ ተከናውኗል፡፡

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

8.8. የሴቶችና ማሕበራዊ ተሳታፊነት እና ተጠቃሚነትን ማሻሻል

ወደ አመራር የመጡ ሴት ሰራተኞች ብዛት ከተደረሰበት 18 ሴቶችን ወደ 20 ለማሳደግ ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 2 ሴቶችን ወደ አመራር ለማምጣት ታቅዶ ሳይፈፀም ቀርቷል፡፡ የሴቶችን አቅም ከማጎልበትና ክህሎት ከማዳበር አንጻር በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በተለያዩ ሙያዎች ለ758 ሥልጠና ለመስጠት ታቅዶ ለ1253 (100+%) ስልጠና ተሰጥቷል፡፡ ለአካል ጉዳተኛ ሰራተኞችና ተገልጋዮች ምቹ የስራ ሁኔታና ቦታ ከመፍጠር አኳያም በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 65በመቶኛ ለማድረስ ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል፡፡ በበጀት ዓመቱ በመጸዳጃ ቤቶች በዓሳንሰር አካባቢ ህንጻዎች መወጣጫ አካባቢ ለአካል ጉዳተኞች በምቹ ሁኔታ እንዲገነባ ክትትልና ድጋፍ ተደርጓል እቅዱም በሙሉ ተከናውኗል፡፡

8.9. የበጎ አድራጎት እና የማህበረሰብ አገልግሎት ሥራዎችን ማሻሻል

ድጋፍ ለሚሹ ቤተሰቦች የቤቶች ግንባታ ማስጀመር እና ለተማሪዎች የትምህርት ቁሳቁስ

በ2016 ዓ.ም በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያና በመአከላዊ ኢትዮጵያ ክልሎች 4 የአቅመ ደካማ ማህበረሰብ ቤቶችን ዕድሳት ለማድረግ ታቅዶ እየተሰራ ሲሆን ቤቶቹን የማፍረስ ስራ ተሰርቷል ንዲሁም የምግብ እህሎችና የንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁሶችን በመግዛት ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ448 የአቅመ ደካማ ቤተሰብ ተማሪዎች ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ ለ448 ማከናወን ተችሏል፡፡ ለአቅመ ደካማ ቤተሰብ ተማሪዎች ብር 550,000 የሚገመት የትምህርት መርጃ ቁሳቁስና የምግብ እህሎች ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ ብር 10,337,200 (100+%) ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ350 ብር 187,500 የሚያወጡ የምግብ እህሎችና የንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁሶች ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ ከብር 185,000 (94%) በላይ የሚገመት የምግብ እህሎችና የንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁሶችን በመግዛት ለመቀዶንያ ሀረጋዊያንና አዕምሮ መርጃ ማዕከልና ሌሎች ለተለያዩ ማህበረሰባዊ ቀውሶች ለተዳረጉ የህብረተሰብ ክፍሎች ድጋፍ ተደርጓል፡፡ የተደረገ ደም ልገሳን አስመልክቶ ከ30 ሰራተኞች ለመሰብሰብ ታቅዶ 51(100+%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ለ123 ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናትን ለመደገፍ ታቅዶ ለሰዋሰው ዓዕምሮ ሁሙማን መርጃ ማዕከል ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ በአጠቃላይ ለ123 ህፃናት የትምህርት መርጃ ቁሳቁስና የምግብ እህሎች ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በኤች አይቪ/ኤድስ ምክንያት ወላጆቻቸውን ላጡ እና በተቋማችን ድጋፍ ለሚደረግላቸው 7 ልጆች (2 ሴት

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

እና 5 ወንድ) በዓመቱ መጀመሪያ ላይ ብር 40,002 በማውጣት የትምህርት መረጃ ቁሳቁስ ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በኤድስ ፈንድ ድጋፍ ለሚደረግላቸው 15 የተቋሙ ሰራተኞች እና 7 ወላጆቻቸውን በኤች አይቪ ምክንያት ላጡ ህጻናት እስከዚህ ግማሽ ዓመት የ77,400 ብር ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ 100% ተከናውኗል፡፡ እንዲሁም ለ7 ልጆች ወላጆች/ዓሳዳጊዎች የምግብና የንጽህና መጠበቂያ ቁሳቁስ ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በ2016 ዓ.ም እንደተቋም በየደረጃዉ በሚገኘዉ አመራር ለበጎ አድራጎት ተግባራት የተሰጠው ትኩረት እና ድጋፍ ከፍተኛ መሆኑ እና በድጋፉ ስራ ላይ የተለያዩ አጋር አካላትና ሁሉም የስራ ክፍሎች ላይ ተነሳሽነት በመፈጠሩ ከፍተኛ ትብብር እና ድጋፍ ማድረጋቸው፡፡ ድጋፍ ካደረጉ የስራ ክፍሎች፣ ፕሮጀክቶች/ፕሮግራሞች መካከል ለአብነት የምግብ እና ስርዓተ ምግብ ማስተባበሪያ ጽ/ቤት፤ ሁሉም የስራ ክፍሎች እና የWEGO ፕሮጀክት ከፍተኛ ድጋፍ ካደረጉት መካከል ናቸው፡፡ በተቋሙና ተጠሪ ተቋማት ላይ ከፍተኛ ንቅናቄ በመፈጠሩ ሁሉም በመተባበራቸው ከ100% በላይ ማሳካት ተችሏል፡፡ በአጠቃላይ በግብርናው ዘርፍ የስራዓተ ጾታ ተግባራዊነትን ከሚደግፉ አጋር አካላት ጋር በመቀራረብ እና የስራ ንድፈ ሀሳቦችን በማስገባት ተጨማሪ በጀቶችን በማፈላለግ እና በማስፈቀድ ተጨማሪ ስራዎችን መስራት ተችሏል፡፡

9. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች

9.1. ምግብና ስርዓተ ምግብ

በPASIDP-II ፕሮግራም የበጀት ድጋፍ ከትግራይ ክልል ለተውጣጡ 38 (8 ሴት) ባለሙያዎች በምግብና ስርዓተ ምግብ የተለያዩ ርዕሶች ላይ የአሰልጣኞች ስልጠና ተሰጥቷል፡፡ በድህረ ምርት አያያዝ፣ በምግብ ደህንነትና ጥራት፣ በISO 22000 የምግብ ደህንነት አያያዝ፣ በመሰረታዊ ስነ-ምግብ፣ ምግብን መሰረት ያደረገ የአመጋገብ ስርዓት፣ ስ/ም/ተ/ግብርና ላይ ለ32 (2 ሴት) የግብርና ባለስልጣን ባለሙያዎች እንዲሁም በተጠቀሱት ርዕሶችና ከሽምብራ ምርት የተለያዩ ምግቦች አዘገጃጀት ላይ ለ25 (4 ሴት) የም/ስ/ም/ጽ/ቤት ባለሙያዎች እንዲሁም የምግብ ሥርዓት ፍኖተ ካርታ እና የግብርና ምግብ ሥርዓት ላይ ከተለያዩ ተቋማት ለተውጣጡ 114 (13 ሴት) አካላት የአቅም ግንባታ ስልጠና ተሰጥቷል፡፡ ስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና ጽንሰ ሀሳብ ላይ ከሲቪል ሶሳይቲ ድርጅቶች ለተውጣጡ 36 (4 ሴት) እና ከኦሮሚያና ሶማሊ ክልሎች ለተውጣጡ 26 (8 ሴት) የምግብና ስርዓተ ምግብ አምባሳደሮችና ባለሙያዎች ስልጠና ተሰጥቷል፡፡

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮ
ሥራ አስፈጻሚ

* የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ግብርና ሚኒስቴር * The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

የተለያዩ የሰነድ ዝግጅት ስራዎች ከማከናወን አንፃር የኢትዮጵያ የምግብ ስርዓት የስልጠና ማኑዋል የማዘጋጀት፣ ከ2016-2020 ሲተገበር የቆየው የሥ/ም/ተ/ግብርና ስትራቴጂ ትግበራ የጥናት ውጤት መነሻ በማድረግ ስትራቴጂውን የመከለስና ረቂቅ የትግበራ ማኑዋል እና በምግብና ስርዓተ ምግብ ላይ ለሚከናወኑ የጥናት ስራዎች መነሻ የሚሆን ስታንዳርድ ረቂቅ ማኑዋል የማዘጋጀት፣ ምግብን መሰረት ያደረገ የአመጋገብ መመሪያ ማሰልጠኛ ማኑዋል የማዘጋጀት እና በPACT Project በተዘጋጀው የሰባት ዓመት እቅድ ላይ የምግብና ስርዓተ ምግብ ተግባራት የማካተት ስራ ተሰርቷል።

የሥ/ም/ተ/ግብርና ሞዴል መንደር ተግባራትን ከማጠናከር አንፃር ኦሮሚያ ክልል ሻሸመኔ ዙሪያ ወረዳ ወተራ ኤሊሞ ቀበሌ ላይ በሞዴል መንደሩ የታላሚ ቤተሰቦች የተሰራው ስራ ውጤታማነት ቤት ለቤት ጉብኝት በማድረግ የማጠናከር ስራ ተሰርቷ፤ የተከናወኑ ተግባራት ከስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና አቅም ግንባታ ፕሮጀክት እና ከሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ከተገኙ ኃላፊዎች ጋር የመስክ ምልከታ ተደርጓል። በቆላማ አካባቢ የኑሮ ማሻሻያ ፕሮጀክት ድጋፍ በአፋር ክልል በዱብቲ ወረዳ በአሊኢሳ መንደር የመስክ ምልከታ በማድረግ የ2016 በጀት ዓመት ዕቅድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር እንዲዘጋጅ ተደርጓል፤ በደቡብ ክልል በነጸማይ ወረዳ ጎልዲያ ቀበሌ ሚጎ መንደር የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና ሞዴል መንደር ምስረታ ስራ ለመስራት የመንደር መረጣ ተካሂዷል።

በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለጸጉ የግብርና ምርቶች የምግብ አዘገጃጀትን እና የስራ ክፍሉ አፈፃፀሞችን ማስተዋወቅ እንዲሁም ከአጋርና ባለድርሻ አካላት ጋር ያለውን ቅንጅታዊ አሰራር ማጠናከርን ዓላማው ያደረገ 200 አጋርና ባለድርሻ አካላት በተገኙበት የምግብ አውደ ርዕይ ተካሂዷል፤ በአውደ ርዕዩም ከተለያዩ የግብርና ምርቶች (ከስድስት የምግብ ምድቦች) የተዘጋጁ ምግቦች ለዕይታ ቀርበዋል፤ የመቅመስ ስነ-ስርዓትም ተካሄዷል፤ የምርምር ተቋማት፣ አጋር አካላት እና ኅ/ስራ ማህበራት ምርቶቻቸውን አስተዋውቀዋል።

ቅንጅታዊ አሰራርን ከማሻሻል አንፃር በጤናና ግብርና ሚኒስቴር መ/ቤቶች መካከል የምግብና ስርዓተ ምግብ ተግባራት አፈፃፀም ለማሻሻል የሚያስችል የጋራ የምክክር መድረክ 57 (9 ሴት) ተሳታፊዎች በተገኙበት ተካሂዷል። ሀገራዊ የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና መድረክ (NNSAF) ስብሰባ 25 (9 ሴት) ተሳታፊዎች በተገኙበት ተካሄዷል። ጤናማ ምግብ ከማቅረብ አንፃር የኢትዮጵያ ገበያዎች የላቸውን አቅም በተመለከተ ከFAO

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮ
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

ጋር በቅንጅት የገበያ ጥናት ስራ ተሰርቷል። ከሳሳካዋ አፍሪካ አሶሴሽን ጋር በመቀናጀት በኦሮሚያና ማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልሎች ሁለት ስ/ም/ተ/ግብርና ሞዴል መንደር ለመመስረት የነባራዊ ሁኔታ ዳሰሳ ጥናት በማካሄድ ረቂቅ እቅድ ተዘጋጅቷል።

የክትትል፣ ድጋፍና ግምገማ ስርዓትን ከማሻሻል አንፃር የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና አቅም ግንባታ ፕሮጀክት የ2015 አፈፃፀም እና የ2016 በጀት ዓመት ዕቅድ ግምገማ 29 (8 ሴት) የሚመለከታቸው ካላት በተገኙበት ተካሂዷል። የስራ ክፍሉን የ2016 በጀት ዓመት ዕቅድ ግልጸኝነት ለመፍጠር 24 (5 ሴት) ባለሙያዎች በተገኙበት የጋራ የማድረግ ስራ ተሰርቷል። በምግብና ስርዓተ ምግብ ተግባራት አፈፃፀም እና አደረጃጀት ላይ በ4 ክልሎች የክትትልና ድጋፍ ስራ በማካሄድ ግብረ-መልስ ተሰጥቷል። የኢትዮጵያ የትምህርት ቤት ምገባ ፕሮግራም ያለበት ሁኔታ/ደረጃ ለመለየት የቴክኒካል ኮሚቴ አባል በመሆን የተለያዩ ውይይቶችና አውደ ጥናቶች ላይ የጥናት ውጤት የመገምገም ስራ ተሰርቷል።

የምግብና ስርዓተ ምግብ ተግባራት የዲጂታል መረጃ አላላክ ለማሻሻል ከኢትዮጵያ ቴሌኮሚዩኒኬሽን ጋር በመነጋገር በፓይለት ደረጃ ለሻሸመኔ ዙሪያ ወረዳ ባለሙያዎች ተሰራጭቶ የነበረው የ2G ሲም ካርድ VPN በማስገባት ወደ 4G የማሳደግ ስራ ተሰርቷል፤ ለ64 (11 ሴት) ባለሙያዎች የማስተዋወቂያ ስልጠና ተሰጥቷል፤ የተሰሩ ስራዎች ሪፖርት ለሚመለከተው አካል ተላልፏል፤ ለስራ ክፍሉ ባለሙያዎችም የማስተዋወቅ ስራ ተሰርቷል።

በሥ/ም/ተ/ግብርና አቅም ግንባታ ፕሮጀክት የሚከናወኑ ተግባራት ዕቅድ ከሶስቱ ክልሎች (አሮሚያ፣ አማራ እና ሶማሊ) እንዲላክ በማድረግና በመገምገም ብር 13,268,415.00 (አስራ ሶስት ሚ/ን ሁለት መቶ ስልሳ ስምንት ሺህ አራት መቶ አስራ አምስት) የበጀት ድጋፍ ተደርጓል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

9.2. ምግብ ዋስትና

አምስተኛው ምዕራፍ የገጠር ልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም የአስር ዓመት መሪ ዕቅድ አካል ሆኖ የመንግስት ትኩረት አቅጣጫ ለሆኑ ፖሊሲዎች ማለትም ለማህበራዊ ዋስትና ፖሊሲ፣ ለአደጋ ክስተት ስጋት ሥራ አመራር ፖሊሲ፣ ለብሔራዊ ሥርዓተ ምግብ ፖሊሲ እና ለአየር ንብረት ለውጥ አይበገሬ አረንጓዴ ኤኮኖሚ አስተዋፅኦ በሚያደርግ መልኩ ተዘጋጅቶ ተግባራዊ በመደረግ ላይ ይገኛል፡ ፕሮግራሙ በገጠር የሚኖሩ የህብረተሰብ ክፍሎችን የምግብ ክፍተት በመሙላት እና ተጠቃሚዎችን ቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያ ፕሮግራም ተጠቃሚ ማድረግ እንዲሁም የተፈጥሮ ሃብትን በመጠበቅ እና በመንከባከብ ረገድ ከምግብ ዋስትና ችግር በማላቀቅ በዘላቂነት የምግብ ዋስትናቸውን እንዲያረጋግጡ ለማስቻል በመንግስትና በልማት አጋር ድርጅቶች ድጋፍ እየተከናወነ ይገኛል። ይህንኑ መሠረት በማድረግ በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የእቅድ አፈፃፀም ሪፖርት ተዘጋጅቶ ቀርቧል።

የፕሮግራሙን ተጠቃሚዎች በጥሬ ገንዘብ ወይም እህል በመላክ የምግብ ክፍተትን ለመሙላት በታቀደው መሰረት ከ2014 በጀት ዓመት ወደ 2015 የተሸጋገረ ጥሬ ገንዘብ እንዲሁም የእህል ድጋፍን ማጠናቀቅና መላክ በትኩረት ሲከናወን ቆይቷል ነገር ግን ፕሮግራሙ ባጋጠመው የእህል እጥረትና በአማራ ክልል በነበረው የፀጥታ ችግር ምክንያት ሙሉ በሙሉ ማጠናቀቅ አልተቻለም። በተጨማሪም ከ2015 በጀት ዓመት ወደ 2016 በጀት ዓመት የተሸጋገረ ገንዘብ እና እህል በዚህ ግማሽ ዓመት ትኩረት ተሰጥቶት እየተከናወነ ይገኛል። በዚህም መሰረት ከ2015 ወደ 2016 በጀት ዓመት ብር 345,838,289 ተሸጋግሮ የነበረ ሲሆን ከዚህ ውስጥም ብር 345,838,289 (100%) ለተጠቃሚዎች ክፍያው ተፈፅሟል። በተመሳሳይም 49,197.97 ሜ/ቶ ከ2015 ወደ 2016 በጀት ዓመት የተዘዋወረ እህል ሲሆን ከዚህ ውስጥ 8,897.67ሜ/ቶ (18 %) ወደ ወረዳ ተጓጉዞ ለተጠቃሚዎቹ ተከፍሏ። ተከፍለው ያላለቁ የገንዘብም ሆነ የእህል ክፍያዎች በሀገራችን በተወሰኑ አካባቢዎች ባለው የጸጥታ ችግር ምክንያት እንዲሁም ፕሮገግራሙ እንደ ሀገር ባጋጠመው የእህል እጥረት (አፋር፣አማራ፣ኦሮሚያ፣ደቡብ፣ድሬዳዋ እና ሶማሊ ክልሎች) እና ተያያዥ በሆኑ ምክንያቶች በመሆኑ የፀጥታ ሁኔታው በተሻሻለበት አካባቢ ክፍያው የሚፈፀም ይሆናል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በበጀት ዓመቱ ለፕሮግራሙ የቋሚ ቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች ገንዘብ ለመላክ በታቀደው መሰረት ብር 2,339,954,150 ለመላክ ታቅዶ ብር 2,339,954,150 (100%) ተላልፏል። ከዚህ ውስጥ እስከ ተህሳስ 30 መክፈል ከነበረበት ብር 2,339,954,150 (የተህሳስ ወር ክፍያ የሚፈፀመው በሚቀጥለው ወር እስከ ጥር 30 ባለው ቀን ስለሆነ) ውስጥ ብር 1,917,544,069 (95%) ለተጠቃሚዎች ተከፍሏል።

በ2014 ዓ/ም ሲቢኢ (CBE) የአገልግሎት አቅርቦትን ከMFIs ሙሉ በሙሉ ተረክቧል የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በኩል ከጥቅምት 01 ቀን 2021 ጀምሮ ክፍያ ተጀምሯል፡ በዚህም መሰረት ለቋሚ ቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች ክፍያም በዚሁ መሰረት እየተከናወነ ነው።

በአዲሱ ልማታዊ ሴፍትኔት (PSNP 5) ትኩረት በማግኘት ለሰብዓዊ ድጋፍ ለሚሸ/የዕለት ደራሽ ተጠቃሚዎች ምላሽ ለመስጠት እና ለድርቅ ተጋላጭ የሆኑ ወረዳዎችን የልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ጂኦግራፊያዊ አሻራ ተከትሎ ለመሸፈን ለማስፋፋት የዝግጅት ስራዎች እየተከናወኑ ይገኛሉ። በዚህም መሰረት የሶስተኛው ግማሽ ዓመት DRAP ፀድቆ ለክልሎች የተላለፈ ሲሆን ክልሎች በተደለደላቸው ሀብት መሰረት እነዲሁም የሴፍሪኔትና ከሴፍቲኔት ውጭ ድጋፍ እንዲያገኙ በተደለደለው የተጠቃሚዎች ቁጥር መሰረት የልየታ ስራ ኢየተከናወነ ይገኛል።

ፕሮግራሙ በሚተፈበርባቸው ወረዳዎች የተፈትሮ ሀብትን በመጠበቅና በመንከባከብ የማህበረሰቡን የወል ጥሪት በመስራት በዘላቂነት የምግብ ዋስትና ችግርን ለመፍታትና ለመቀነስ እንዲያስችል የሚከናወኑ የማህበረሰብ የልማት ስራዎች በፕሮግራሙ ማስፈፀሚያ ማንዋል መሰረት የስርዓተ ፆታ፣ ማህበራዊ ጉዳዮችን እና የስርዓተ ምግብን አካተው መተግበራቸውን ክትትል በማድረግ በማረጋገጥ የሚከናወኑ የማህበረሰብ የልማት ስራዎች ለቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያና ለስርዓተ ምግብ ፕሮግራም አስተዋፅኦ በሚያደርጉበት አግባብ እንዲተገበሩ በዚህም ልክ የክልሎች እቅድ እንዲዘጋጅ ተደርጓል።

ለልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ተጠቃሚዎች በዋናነት ቋሚ ቀጥታ ተጠቃሚዎች እና ግዜያዊ ቀጥታ ተጠቃሚዎችን በአከባቢያቸው ከሚገኙ የተለያዩ የማህበራዊ አገልግሎቶች ጋር ትስስር ለመፍጠር የታቀደ ሲሆን የማህበራዊ አገልግሎቶችን መጠቀም የሚገባቸውን የፕሮግራም ተጠቃሚዎች እና ፍላጎታቸውን መለየት እና ከማህበራዊ አገልግሎቶች ጋር ትስስር እንዲፈጠር አመቺ አስቻይ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት በታቀደው መሰረት በመጀመሪያው ግማሽ ዓመት ቅንጅታዊ ስራውን በውጤታማነት ለመተግበር የሚያስችል

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በግብርና ሚ/ር፤ በሴቶች እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚ/ር እና በጤና ሚ/ር የሚፈረም የሶስትዮሽ የመግባቢያ ሰነድ የተዘጋጀ ሲሆን ሌሎች ተያያዥ ስራዎችን ተከናውነዋል።
ቢዝነስ ፕላን ዝግጅት ሁሉም ክልሎች ለተጠቃሚዎች የሚሰፈልጉትን ስልጠናዎች ከሰጡ በኋላ ተጠቃሚዎች የሚፈልጉትን የስራ መስክ በበቂ መረጃ እውቀት ተደግፈው እንዲመርጡ ለመደገፍ በተዘጋጀው የገቢ ማስገኛ ስራዎች (livelihood Option) ዝርዝር እና product card መሰረት በነባር ወረዳዎች ውስጥ ለታቀፉ 42900 ተጠቃሚዎች ቢዝነስ ፕላን ለማዘጋጀት ታቅዶ 100% ተከናውንዋል። የቤ/ኑ/ማ ድጋፍ ውጤታማነት ትናት በሚካሄድባቸው 34 ነባር ወረዳዎች የአንድ ጊዜ ጥሪት መፍጠሪያ ድጋፍ (grant) ከፌደራል ወደ ክልሎች በተላከው መሰረት ጠቅላላ 141,520,500 ብር እንዲሰጥ ታቅዶ 15,611,207 ብር (11%) ማሰራጨት ተችሏል።

የልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የመረጃ ሥርዓትን በማዘመን ወቅታዊ እና ተአማኒነት ያለው መረጃ ከማጠናከር አንፃር የልማታዊ ሴፍቲኔት ማኔጅመንት ኢንፎርሜሽን ሲስተም ተግባራዊ በማድረግ የተጠቃሚዎችን ክፍያ በPSNP MIS መፈጸም እንዲቻል የልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም የመረጃ ሥርዓት በሚተገበርባቸው 338 ወረዳዎች የተጠቃሚዎች የአጠቃቀም፣ ትግበራ ድጋፍና ክትትል ስራዎች ተከናውኗል። የፕሮግራሙን የክትትልና ግምገማ እንዲሁም የአፈፃፀም አቅም ለማሳደግ እንዲረዳ ከለጋሽ አካላት እንዲሁም ከባለድርሻ አካላት ጋር ያካተተ የቴክኒክ እና ንዑስ የቴክኒክ ኮሚቴ በማቋቋም በየወሩ በሁሉም Output ስራውች እየተገመገሙ እና ቀጣይም አፈፃፀም አቅጣጫዎች እየተቀመጡ ይገኛሉ። የአምስተኛው የልማታዊ ሴፍትኔት ፕሮግራም አተገባበር እንዲሁም አጠቃላይ የፕሮግራሙን አፈፃፀም አስመልክቶ በሁሉም ክልሎች ክትትልና ድጋፍ ተካሄዷል።

9.3. የአየር ንብረት ለውጥ

ሀገራችን ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚ ለመገንባት የሚያስችሉ የፖሊሲና ስትራቴጂካዊ ሰነዶችን በማዘጋጀት ወደ ተግባር መግባቷ ይታወቃል። ከዚህ ጋር ተያይዞ በ2016 በጀት ዓመት የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የግብርና ዘርፍን በአየር ንብረት ለውጥ ሳቢያ ከሚደረሱ አሉታዊ ተጽዕኖዎች ለመታደግ ከዘርፉ የአረንጓዴ ኢኮኖሚ ስልት ምሶሶዎች አንጻር ማለትም ከአየር ንብረት ለውጥ ጋር የተጣጣመና የተቀናጀ የተፈጥሮ ሀብት አያያዝ ላይ የተመሰረተ ውጤታማ የመሬት አጠቃቀም፣ የሰብልና የእንስሳት ልማት

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች ሥራ አስፈጻሚ

የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ግብርና ሚኒስቴር
The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

በማከናወን ምርታማነትን በማሳደግ የምግብ ዋስትናን በተሻለ ሁኔታ በማረጋገጥ የሙቀት አማቂ ጋዞች ልቀትን ለመቀነስ በሚያስችል መልኩ ዘርፈ ብዙ ሥራዎችን በተቀናጀ አግባብ እንዲተገበር ጥረት እየተደረገ ይገኛል።

በመሆኑም እየተከናወኑ ያሉ የግብርና ልማት ስራዎች የአየር ንብረት ተፅዕኖን መቋቋም የሚችሉ፣ የአካባቢና ማህበራዊ ሃብቶችን ከብክነትና ብክለት በሚጠብቅ መልኩ የሚተገበር ግብርናን ከመፍጠር አንጻር የተለያዩ ስራዎች እየተተገበሩ ይገኛሉ። ከዚህም ጋር ተያይዞ በ2016 የመጀመሪያው ግማሽ ዓመት በቡድኑ የታቀዱ ተግባራት አፈፃፀም ሪፖርት እንደሚከተለው ቀርቧል። የአየር ንብረት ለውጥ ተጋላጭነትን ለመቀነስ የሚያስችሉ ተግባራትን ለመተግበር የሚያስችል የሃብት ግኝትን ለማሳደግና ሃብት ለማፈላለግ ከባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን 2 ፕሮፖዛሎችን ለማዘጋጀትና ሃብት ለማግኘት ታቅዶ ለAdaptation Fund (AF) እና Korea Inter Korea International Cooperation Agency (KOICA) የመጀመሪያ ደረጃ ሁለት ፕሮፖዛሎች የማዘጋጀት ስራ ተሰርቷል። ከAlliance biodiversity and CIAT ጋር በመተባበር በተለያዩ ባለድርሻ አካላት (መያድ፣ የግል ባለሃብት፣ ዓለም አቀፍ የልማት አጋራት፣ ማህበረሰብ አቀፍ አደረጃጀቶችና ማህበራት) የሚከናወኑ ከአየር ንብረት ጋር የተስተጋበረ የግብርና ልማት (Climate Smart Agriculture/CSA) ስራዎችን ዙሪያ ተሞክሮዎች፣ልምዶችና መረጃዎችን ለመለዋወጥ የሚያስችል አገር አቀፍ የምክክር መድረክ National CSA Forum ተመስርቷል እንዲሁም ለፎረሙ አባላት የማሳወቅ ስራ ተሰርቷል።

በምስራቅ አፍሪካ በይነመንግስታት ድርጅት (IGAD) እየተዘጋጀ ላለው የአፍሪካ ቀንድ ሀገራት የአየር ንብረት ለውጥ ማጣጣሚያ ስትራቴጂ Climate change Adaptation Sterategy for Horn of Africa) ዝግጅት ስራ ላይ በመሳተፍ ሰነዱ የሀገራችንን ነባራዊ ሁኔታ ባገናዘበ መልኩ እንዲዘጋጅ የማድረግ ስራ ተሰርቷል። የተዘጋጀውም ሰነድ ፀድቆ ለስራ ዝግጁ ሆኗል። እንዲሁም የግብርና ዘርፍን የረጅም ዘመን ዝቅተኛ የሙቀት አማቂ ጋዞች ልቀት ቅነሳ ስትራተጂን (Agricultural sector Long Term - Low Emission development Satrategy) በሚፈለገው ደረጃ እንዲተገበር ለማስቻል ለባለድርሻ አካላት በተለያዩ መድረኮች የማስተዋወቅ ስራ በመስራት ላይ ሲሆን በቀጣይን የሚሰራ ይሆናል።

በግማሽ ዓመቱ የግብርና ኢንቨስትመንት የተሰማሩ ፕሮጀክቶች የአካባቢና ማህበራዊ ደህንነት እንዲያረጋግጡ ለማስቻል በቢሾፍቱ፣ ቆቃ፣ ባቱ/ዝዋይ፣ ሆለታና ሰበታ ክለስተሮች ለሚገኙ የአበባ እርሻዎች ላይ የአካባቢና ማህበራዊ ጉዳዩችን በሚመለከት የመስክ የክትትልና ድጋፍ ስራ ተካሂዷል በዚህም መሰረት የአበባ እርሻ ልማት ድርጅቶች ለማልማት የሚጠቀሟቸው ግብዓቶች በአካባቢው ማህበረሰብ፣ በተፈጥሮ ሀብት ፣ በእፀዋት፣ በእንስሳት ላይ ችግር እንዳያደርሱ ከዚህ በፊት የአካባቢ ጥበቃ መሰረተ ልማት ያልነበራቸው ኩባኒያዎች በልማት ሂደት የሚፈጠሩ የፍሳሽ ቆሻሻዎችን ማጣሪያ መሰረተ ልማት እንዲገነቡ የማሳወቅ፣ ድጋፍ የማድረግ ስራ ተሰርቷል፤ ከአፈር ጤናና ለምነትን ከማሻሻል አንፃር የተፈጥሮ የምርት ማሳደጊያ ግብዓቶችን በመጠቀም ከዚህ በፊት ሲጠቀሙበት የነበረውን ሰው ሰራሽ ማዳበሪያ ለመቀነስ ችለዋል፤ የተቀናጀ የተባይ መከላከል ስራን በመተግበር የፀረ ተባይ ኬሚካል አጠቃቀማቸውን ለመቀነስ ችለዋል፤ ከሰራተኛ ጤናና ደህንነት አንፃር ለሰራተኞቻቸው ስልጠና የመስጠት ስራ ተከናውኗል በቀጣይም ትኩረት ተሰጥቶት የሚሰራ ይሆናል፡፡ የአበባ እርሻ ልማትን የአካባቢ አያያዝ ሥርዓት ውጤታማነት ለማሻሻል የተዘጋጀውን የድርጊት መርሀ ግብር አፈፃፀም ሪፖርት ተዘጋጅቶ ለህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ማብራሪያ በመስጠት በቀጣይ የሚሰሩ ስራዎችን በተመለከተ የጋራ ግንዛቤ ተወስዷል፡፡ በተጨማሪም ከምክር ቤቱ በተሰጠው አቅጣጫ መሰረት ለተለያዩ ባለድርሻ አካላት ማለትም ለኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን፣ ለኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን፣ ለውሃና ኢነርጂ ሚ/ር፣ ለትራንስፖርትና ሎጅስቲክ ሚ/ር፣ለንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚ/ር፣ ለአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን፣ ለፕላንና ልማት ሚ/ር፣ ለሆርቲካልቸር አምራቾችና ላኪዎች ማህበርና የአበባ ምራቾች ከአበባ ልማት አንፃር ያላቸው ኃላፊነትና ሚና ጋር በተያያዘ የውይይት መድረክ ተዘጋጅቶ በቀጣይ በቅንጅት ለመስራት ዘርፉን ለመከታታልና ለመደገፍ መግባባት ላይ ተደርሷል፡፡

በGreen Climate Fund (GCF) ድጋፍ የሚተገበረው ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚ ግንባታ ፕሮጀክት በሚተገበርባቸው ሁለት ወረዳዎች እየተተገበረ ያለውን የማጣጣሚያና የማስተሰርያ ስራዎችን በሚፈለገው ደረጃ መተግበራቸውን የማጣጣሚያና የማስተሰርያ መርሆዎችን መሰረት በማድረግ የመከታታል፣የመደገፍና የማረጋገጥ ስራ ተከናውኗል፡፡ በመሆኑም የተሰሩ ስራዎችን ውጤታማነትንና የታዩ ክፍተቶችን በመስክ በመለየት ድጋፍ በማድረግ በቀጣይ ክፍተቶቹ ለማስተካከል በየደረጃው

በመገኘት ግብረመልስ የተሰጠ ሲሆን የታዩ የክህሎት ክፍተቶችን የመለየት ስራም ማከናወን ተችሏል።

ከእንስሳት ንኡስ ዘርፍ የሚለቀቀውን የሙቀት አማቂ ጋዞች ልቀትና ቅነሳን በተሻለ ደረጃ ለማስላት እንዲቻል የተዘጋጀውን "Tire 2" የሙቀት አማቂ የማስሊያ ስርአት በሚፈለገው ደረጃ መስራትና ማስተዋወቅ እንዲቻል ለቡድናችን ሁለት ባለሙያዎች ስልጠና ተሰጥቷል። በተጨማሪም ለእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ፕሮጀክት ጋር በመተባበር ፕሮጀክቱ በሚተገበርባቸው ወረዳዎች ለሚገኙ ባለሙያዎች Climate Smart Agriculture Livestock System በሚል ርዕስ ስልጠና ተሰጥቷል።

9.4. የሴቶችና ማኅበራዊ ጉዳዩች

በግብርናው ዘርፍ የሴቶችና ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ሁለንተናዊ ተሳትፎና ተጠቃሚነትን ለማሳደግ እንዲሁም የተቋሙን ራዕይና ተልዕኮ ግብ ይመታ ዘንድ የስራ-ክፍሉ የተሰጠውን ተልዕኮ ለመወጣት ከፍተኛ ስራ እየሰራ ሲሆን በ2016 ዓ.ም የስድስት ወራት በዕቅድ ተይዘው የተከናወኑ ተግባራትን በሚመለከት የአቅም ግንባታ ስራዎቻችን ከፌደራል ፣ ከክልል እስከ ቀበሌ ለተውጣጡ የሴቶች ማህበራዊ ጉዳይ አካቶ ትግበራ ፈፃሚዎችና አስፈፃሚዎች፣ ከተለያዩ የስራ ክፍሎች ለተውጣጡ የሚ/ር መ/ቤቱ የስርዓተ ጾታ ፎካል ፐርሰኖችና ፈፃሚዎች፣ በተቋሙ ለሚገኙ ስራ አስፈፃሚዎችና አማካሪዎች፣ ለፕሮጀክቶች/ፕሮግራም ፈፃሚዎችና አስተባባሪዎች፣ ለተጠሪ ተቋማት ፈፃሚዎችና አስፈፃሚዎች ሌሎች ባለድርሻ አካለት በተለያዩ የስርዓተ ፆታና ማህበራዊ አካቶ ትግበራ አርዕስቶች ዙሪያ በበጀት ዓመቱ የአቅም ግንባታ ስልጠና ለመስጠት ከታቀደው 2,182 (ወንድ 666 ሴት 1516) ውስጥ እስከዚህ ግማሽ ዓመት ለ732 (ወንድ 275 ሴት 458) ሥልጠና ለመስጠት ታቅዶ ለ910(ወንድ 250 እና ሴት 662)(100+%) ተሰጥቷል። እንዲሁም በተቋሙ ለሚገኙ የፎረም አባላትና ሴት ሰራተኞች በተለያዩ አርዕስቶች በዋናነት (በስራ አመራር፣ በስርዓተ-ፆታ ፅንሰ ሀሳብ፣ Gender based violence /GBV/፣ በኤች.አይ.ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር እና በሌሎች ተያያዥ አርዕስቶች ዙሪያ ለ458 ሴት ሰራተኞች ስልጠና ለመስጠት ታቅዶ ለ662 ሰራተኞች የስልጠና/የግንዛቤ ማስጨበጫ ስራ መስራት ተችሏል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ዋና አስፈጻሚ

የበጎ አድራጎት እና የሴቶች ማሕበራዊ ተሳታፊነትንና ተጠቃሚነት አገልግሎት ሥራዎችን አስመልክቶ በሚመለከት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት የህፃናት ማቆያ ማዕከልን ምቹ ቦታ የመለየትና ዲዛይኑን የማሻሻል ስራ የመስራትና ሀብት በማፍላለግ ስራ ተሰርቷል እንዲሁም የሴት ሰራተኞችን ፍላጎት መሰረት በማድረግ ከተቋማማችን አቅራቢያ ከሚገነው ንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚ/ር ጋር በመተባበር በህጻናት ማቆያ ማዕከሉ ሶስት የሀጻናት ተንከባካቢዎችና አንድ ነርስ ከተቋማችን በመመደብ ስድስት (6) ህጻናት አግልግሎት ኢንዲያገኙ ተደርጓል፣ በማህበረሰብ ውስጥ በተዋረድ የመጣው እና የሴቶችንና ወንዶችን እኩል ተሳትፎና ተጠቃሚነት የሚጎዱ ልማዶችን ለመቅረፍ የሚያግዙ ውይይቶች(Social Annalysis and Action (SAA) በሚኒስቴር መ/ቤቱ በተመረጡ የስራ ክፍሎች እንዲሁም በአማራና ሲዳማ ክልሎች ተካህዷል። የተለያዩ ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር በቁጥር ለ350 በብር 550,000 የሚገመት የትምህርት መርጃ ቁሳቁስና የምግብ እህሎች ለአቅመ ደካማ ቤተሰብ ተማሪዎች ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ በቁጥር ለ326 (93%) በብር 1,0337,200 (100+%) ማከናወን ተችሏል። የተደረገ ደም ልገሳን አስመልክቶ ከ30 ሰራተኞች ለመሰብሰብ ታቅዶ ከ51 ሰራተኞች (170%) ተሰብስቧል፤ ለ213 ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናትን ለመደገፍ ታቅዶ ለሰዋሰው ዓፅምሮ ሁሙማን መርጃማዕከል ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ በአጠቃላይ ለ221 (100+%) ህፃናት የትምህርት መርጃ ቁሳቁስና የምግብ እህሎችድጋፍ ተደርጓል፤ በኤድስ ፈንድ ድጋፍ ለሚደረግላቸው 15 የተቋሙ ሰራተኞች እና 7 ወላጆቻቸውን በኤች አይቪ ምክንያት ላጡ ህጻናት እስከዚህ ግማሽ ዓመት የ77,400 ብር ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ 100% ተከናውኗል። እንዲሁም ለ7 ልጆች ወላጆች/ዓሳዳጊዎች የምግብ እና የንጽህና መጠበቂያ ቁሳቁስ ድጋፍ ተደርጓል።

የአሰራር ስርዓትን ከማሻሻል አንፃር በግብርና የስርአተ ፆታ እኩልነት GESA ስትራቴጂ የክለሳ ስራ ተጠናቆ ከተለያዩ ተቀዋማት በተገኙበት ተመርቆ ወደ ስራ ገብቷል፤ የሚመለከታቸው የስራ ክፍሎችንና ተጠሪ ተቋማትን ዓሳታፊ ባደረገ መልኩ ቀደም ሲል በስራ ላይ የነበረውን Gender mainstreaming guide line /GMG/ ተቋማዊ ለውጡን መሰረት ባደረገ ሁኔታ የመከለስ ስራ ተሰርቷል።እንዲሁምበግብርናው ዘርፍ የሴቶችና ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ሁለንተናዊ ተሳትፎና ተጠቃሚነትን አስመልክቶ በሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ሚ/ር የተደረገው የግብርና ሚ/ር የሙከራ ምዘና ውጤት /Gender Inclusive monitoring and assessment leveling tools/ በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ለግብርና ቋሚ ኮሚቴ እና ለሴቶች ኮከስ አባላት ቀርቦ ውይይት ተደርጎበታል፤ ለቀጣይ የላቀ አፈፃፀም ለማምጣት የሚስችል አቅጣጫ ተቀምጧል፣

የሴቶችና ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ተሳትፎና ተጠቃሚነትን ለማጎልበት በሚ/ር መ/ቤቱ የሚገኙ ሁሉም የስራ-ክፍሎች፣ በሁሉም ተጠሪ ተቋማት፣ በተቋሙ የሚገኙ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች አፈጣጠርና አላማ እንዛር በግብርናው ዘርፍ በሚከናወኑ መሰረታዊና ወቅታዊ የልማት አጀንዳዎች ዙሪያእንዲሁም በተቋማቱ የሚቀረፁ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎችዎች፣ ሕጎች፣ መመሪያዎች፣ የአሰራር ስርዓቶች ፕሮግራሞች፣ ፓኬጆች የሴቶች፣ ህፃናት፣ ወጣቶች፣ አካል ጉዳተኞችንና የአረጋውያንና ሌሎችተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ተሳትፎና ተጠቃሚነትን በተመለከተ በኦሮሚያ፣ መዓከላዊ ኢትዮጵያና ሲዳማ ክልሎች፣ዞኖች፣ ወረዳዎችና ቀበሌዎች እንዲሁም ድሬደዋ ከተማ አስተዳደር ከላይ እስከ ታች የክትትል ፣ ድጋፍና የዳሰሳ ጥናት ስራዎች በመስራትግብረ-መልስ ተሠጥቷል፡፡

ኩነቶችን ማክበር በሚመለከት በሀገር አቀፍ ደረጃ ለ18ኛ ጊዜ የሚካሄደውን 16ቱ የጸረ ጾታዊ ጥቃት ቀን/ የነጭ ሪባን ቀን/ አስመልክቶ የተለያዩ ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር "መቼም፣ የትም፣ በምንም ሁኔታ ጾታዊ ጥቃትን ዝም አንበል!" በሚል መሪ ቃል፤ ህዳር 22 በአለም ለ33ኛ ጊዜ የተከበረው የዓለም የኤድስ ቀን በዓሉ በተጠቀሰው እለት "የማህበረሰብ መሪነት ለላቀ የኤች አይቪ መከላከል!" በሚል መሪ ቃል፣ ታህሳስ 13 2016 ዓ.ም.13 ቀን በሀገራችን ለ31ኛ ጊዜ በዓለም አቀፍ ደረጃ ደግሞ ለ32ኛ ጊዜ አለም አቀፍ የአካል ጉዳተኞች ቀን "ለአካል ጉዳተኞች ሁለንተናዊ ተጠቃሚነት እና ለዘላቂ የልማት ግቦች ስኬት - ትርጉም ያለው ትብብር!" በሚል መሪ ቃል ከየስራ ክፍሉ የመጡ የስራዓተ ጾታ ፎካል ፐርሰኖች/ተወካዮች ሌሎች ባለድርሻን ዓሳታፊ ባደረገና አስተማሪ በሆነ መልኩ ተከብሯል፡፡ እንዲሁም የቀረበልንን የድጋፍ ጥያቄ መሰረት በማድረግ በዓሉ በተጠሪ ተቋማት እንዲከበር ሙያዊ ድጋፍ ተደርጓል፡፡ የልምድ ልውውጥና ምርጥ ተሞክሮዎችን አስመልክቶ በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከሁሉም የቋሚ ኮሚቴ አባላት ለተውጣጡ ሰብሳቢ፣ ም/ሰብሳቢዎች እንዲሁም ለሴቶች ሆከስ አባላት በግብርናው ዘርፍ የስርዓተ ፆታን አካቶ ከመስራት አኳያ የተገኙ መልካም ተሞክሮዎች እና በሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ሚ/ር የተደረገው የሙከራ ምዘና ውጤት /leveling tools/ቀርቦ ውይይት የተደረገበት ሲሆን ሌሎች ከዚህ ያገኙትን ልምድ በመውሰድ ተመሳሳይ ቁመና ላይ መድረስ

እንዳለባቸው አቅጣጫ ተቀምጧል፤ Ethiopia Road Administration (ERA) Management Team and Staff በግብርናው ዘርፍ የስርዓተ ፆታን (Gender Equality and Women Empowerment Intervention) አካቶ ከመስራት አኳያ በዕቅድ አፈፃፀም ሂደት የተገኙ መልካም ተሞክሮዎችን የማካፈል ስራ ተሰርቷል፣

ቅንጅታዊ አሰራርን በተመለከተ በተቋሙ ከሚገኙ ፕሮግራሞች/ ፕሮጀክቶች በዋናነት (SLMP, PSNP, FSRP, DRIDP, PASSIDP, LFSDP, UN WOMEN, Care-Ethiopia (WE-GO), OXFAM/SEDA, DRSLP, CALM) ፣ ከሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ሚ/ር ፣ ከፍትህ ሚኒስቴር፣ ከጤና ሚኒስርቴር፣ ከኢትዮጵያ ሴቶች ማህበር ፣ ከሴቶችና ወጣቶች ፌዴሬሽን ከኢትዮጵያ ቤተሰብ መምሪያ ማኅበር፣ከPopulation, Health and Environment-Ethiopia Consortium (PHE-EC) ፣ ከPACT ፕሮጀክት እና ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት እየሰራን እንገኛለን።

የግብርና ቴክኖሎጂዎች አቅርቦትና ውጤታማነት ስርዓትን ከማሻሻል አኳያ በግብርናው ሴክተር የሚወጡ የግብርና ቴክኖሎጂዎችን ልየታ፣ የማቅረብና የማላመድ ሂደት ለሴቶችና አካል ጉዳተኞች ምቹ፣ ጊዜና ጉልበት ቆጣቢ፣ አቅምና ዕውቀታቸውን እንዲሁም ምርታማነታቸውን የሚጨምሩ መሆናቸውን በመከታተል ወቅታዊ ግብረ-መልስ ተሰጥቷል፤ ከአርባ ምንጭ ዩንቨርሲቲ ተሰርቶ የቀረበው ለሴቶች ምቹ፣ ጊዜና ጉልበት ቆጣቢ፣ለጤናቸው ተስማሚ እንዲሁም ምርትና ምርታማነትን የሚጨምሩ የእንሰት ሰብል ቴክኖሎጂን ከተለያዩ ባለድርሻ አካላት ጋር በመቀናጀት ለማስተዋወቅና ለማላመድ በኦሮሚያ ክልል (ደቡብ ምዕራብ ዞንና ወረዳዎች) እና በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል (ምዕራብ ጉራጌ ዞንና ወረዳዎች) የቅድመ ዳሰሳ ጥናት ስራዎች ተሰርቷል፤ ከዊን ፕሮጀክት ጋር የሴት አርሶ አደሮችን ተሳትፎና ተጠቃሚነት በሚያጎላ መንገድ ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ በሚሰራባቸው በአማራ (Onion Demo and 178 Tomato Demo 38) እናበሲዳማ (Onion 16 demo and Tomato 34 Demo) ክልሎችበአጠቃላይ (Tomato 72 Demo and Onion 194 Demo)የተሻሻለ እና ለአካባቢው ተስማሚ የሆኑ የሽንኩርትና ቲማቲም ምርጥ ዘሮችን በተመረጡ አርሶ አደሮች ማሳ በማልማት የቴክኖሎጂ ሽግግር ማድረግ ተችሏል።

ያጋጠሙ ችግሮች/ተግዳሮቶች በተመለከተ በፀጥታ ችግር በበጀት እጥረት ሳቢያ በእቅድ የተያዙ ተግባራትን በሚፈለገው መጠን ተደራሽ መሆኑ አልተቻለም። በመፈፀምና

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

በማስፈፀም ረገድ በየደረጃው በሚገኙ ፈፃሚዎችና አስፈፃሚ አካላት የሚስተዋሉ የአመለካከት ፣ የተነሳሽነትና የቁርጠኝነት ውስንነቶች የሚሉት በዋናነት የሚጠቀሱ ናቸው።

የተወሰዱየመፍትሄ እርምጃዎችን በተመለከተ ከሚመለከታቸው የስራ ክፍሎች፣ ፕሮግራሞ/ፕሮጀክቶች፣ ክልሎችና በየደረጃው ከሚገኙ ባለድርሻ አካላት ጋር በቅርበት እና በቅንጅት እየተሰራ ይገኛል፣ ስልክና ሌሎች የመገናኛ ዘዴዎችን በመጠቀም ከክልሎችና ሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር ግንኙነት ለማድረግ ጥረት ተደርጓል።ተከታታይነት ያለውና ክፍተትን የለየ የአቅም ግንባታ ስልጠና በየደረጃው ላሉ ፈፃሚዎችና አስፈፃሚዎች ተሰጥቷል።

10.የበጀት አጠቃቀም

የፋይናንስ አጠቃቀምን በሚመለከት በየፕሮግራሞች በ2016 በጀት ዓመት በግብርና ሚኒስቴር በበጀት ዓመቱ በመደበኛ ብር 523.53 ሚ/ን ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ብር 340.748 ሚ/ን ታቅዶ 149.26 ሚ/ን (44%) ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን፣ የካፒታል በጀት ደግሞ ብር 18,690.55 ሚ/ን በዕቅድ ተይዞ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ብር 8,971.02 ሚ/ን ለመጠቀም ታቅዶ 8,483.94 ሚ/ን (95%) ጥቅም ላይ ውሏል። በአጠቃላይ በግብርና ዘርፍ በመደበኛና በካፒታል ብር 19,214.10 ሚ/ን በዕቅድ ተይዞ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት 9,311.77 ሚ/ን የታቀደ ሲሆን ብር 8,633.20 ሚ/ን (93%) ጥቅም ላይ እንዲውል ተደርጓል። የተጠሪ ተቋማትን በጀት አፈፃፀም በሚመለከት ለተጠሪ ተቋማት በ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት በመደበኛ ብር 892.14 ሚ/ን በዕቅድ ተይዞ 1,656.97 (185.73%) ተፈጽሟል። በካፒታል ብር 140 ሚ/ን ታቅዶ 80.06 ሚ/ን (57%) ተከናውኗል። በድምሩ መደበኛና ካፒታል ብር 1032.14 ታቅዶ 1665.19 (161.33%) ጥቅም ላይ ውሏል። በ2016 በጀት ዓመት በግብርና ዘርፍ በመደበኛ ታቅዶ በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ብር 1,232.89 ሚ/ን ታቅዶ 1,806.23 ሚ/ን (146.50%) ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን በካፒታል ብር 9,111.02 ሚ/ን ታቅዶ 8,564.34 ሚ/ን (94%) ተከናውኗል። በድምሩ መደበኛና ካፒታል ብር 10,343.91 ሚ/ን ታቅዶ 10,370.57 (100+%) ጥቅም ላይ ውሏል።

ሠንጠረዥ 3፡ የ2016 በጀት ዓመት በመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የበጀት አጠቃቀም

የፕሮግራም/ የውጤት ስም	በ2016 የተመደበው በጀት በሚ/ን ብር	የግማሽ ዓመት ፋይናንስ አፈፃፀም በሚ/ን ብር		
		ዕቅድ	አፈፃፀም	በመቶኛ
ግብርና ዘርፍ	21,507.74	10,343.91	10,370.57	100
የመደበኛ ወጪ	2,426.18	1,232.89	1,806.23	147
ካፒታል ወጪ	19,081.56	9,111.02	8,564.34	94
የመ/ቤቱስም፡ ግብርና ሚ/ር	19,214.10	9,311.77	8,633.20	93
የመደበኛ ወጪ	523.54	340.748	149.26	44
ካፒታል ወጪ	18,690.56	8,971.02	8,483.94	95
የፕሮግራም 1 ፡ ሥራ አመራርና አስተዳደር	271.84	195.21	72.85	37
የመደበኛ ወጪ	261.84	190.21	72.85	38
ካፒታል ወጪ	10	5	0	0
የፕሮግራም 2፡ የእርሻና ሆርቲካልቸር ልማት	1,760.97	873.49	796.31	91
የመደበኛ ወጪ	144.84	92.92	15.74	17
ካፒታል ወጪ	1,616.13	780.57	780.57	100
የፕሮግራም 3፡ የተፈጥሮ ሃብት ልማትእና ምግብ ዋስትና	14,747.04	7,452.68	6,648.00	89
መደበኛ ወጪ	24.45	11.93	8.67	73
ካፒታል ወጪ	14,722.59	7,440.75	6,639.33	89
የፕሮግራም 4፡- የእንስሳትና ዓሳ ሃብት ልማት	1,974.10	662.63	1,091.54	165
መደበኛ ወጪ	51.06	22.63	28	124
የካፒታል ወጪ	1,923.04	640	1,063.54	166
የፕሮግራም 5፡- የኢንቨስትመንትና ግብዓትና ግብይት	460.15	127.758	24.504	19
መደበኛ ወጪ	41.35	23.058	24	104
ካፒታል ወጪ	418.8	104.7	0.504	0
የተጠሪ ተቋም	2293.64	1032.141	1665.19	161
መደበኛ ወጪ	1902.64	892.141	1656.97	186
ካፒታል ወጪ	391	140	80.4	57

ዜና ሀ/ወልደ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

11.ለክልሎች የተሰጠ አቅም ግንባታ

የግብርና ሚኒስቴር ለተያዘው የመስኖ ስንዴ ልማት ግብ ማሳካት በግብዓት አቅርቦት፣ በሥልጠናና ተዛማጅ ድጋፍ ለማድረግ የሚያስችል በጀት በተለያዩ የልማት ፕሮግራሞች በኩል እቅድ በመያዝ ድጋፍ እያደረገ ይገኛል፡፡ በዚሁ መሰረት የውሃ አማራጭን በስፋት ጥቅም ላይ እንዲውል ለማስቻል በግብርና እድገት ፕሮግራም ተጠቃሚ በሆኑ ወረዳዎች አገልግሎት የሚውሉ 12,617 የውሃ መሳቢያ ፓምፖችን በብር 503 ሚ/ን ተገዝተው ለተጠቃሚ አርሶአደሮች እንዲደርሱ ለክልሎች አስረክቧል፡፡ እነዚህ ፓምፖች በአማካኝ 103,965 ሄ/ር ሊያለሙ የሚችሉ ሲሆን በዚህም ከ415,860 አርሶ አደሮች በላይ ተጠቃሚ ሊያደርጉ ይችላሉ ተብሎ ይገመታል፡፡ ከዚህም ሌላ ባለፉት የዕቅድ ወራት ውስጥ ለታቀዱት የልማት ስራዎች ክትትል እና ድጋፍ የሚውሉ 221 ተሽከርካሪዎች (144 በCALM ፕሮጀክት፣ 77 በግብርና ዕድገት ፕሮግራም) እና 1,790 የሞተር ሳይክሎች (1,500 በCALM ፕሮጀክት፣ 290 በግብርና ዕድገት ፕሮግራም) ተገዝቶ ለወረዳዎች እንዲሰራጩ ተደርጓል፡፡

በግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት መሪ ስራ አስፈፃሚ በአፋርና እና ሶማሌ ክልሎች በእርሻ ኢንቨስመንት ዘመናዊ መረጃ ዳታ ቤዝ ለማደራጀት ከመስክ መረጃ ለሚሰበስቡ እና ስራውን ለሚያስተባብሩ አካላት ሶፍትዌር አፕሊኬሽን (KOBOTOOLS MOBILE APPLICATION) በሚመለከት ስልጠና በመስጠት ክህሎት ለማሳደግ በተያዘው ዕቅድ መሰረት በሰመራ ከተማ እና_በጅግጅጋ ከተማ ባለሙያዎች ስልጠና ተሰጥቷል፡፡

የግብርና ምርት ውል አደረጃጀትን በማስፋፋት ብዙ ቁጥር ያላቸውን አርሶ አደሮች (አምራቾች) እና አስመራቾች እንዲሁም የዘርፉ ተዋናይ ባለድርሻ አካላትን ማሳተፍ እንዲቻል በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የፀደቀውን የግብርና ምርት አምራችና አስመራች ግንኙነትን ለመወሰን የወጣ አዋጅን፣ መመሪያና የግብርና ምርት ውል መተግበሪያ መመሪያን በማዘጋጀትና ለባለድርሻ አካላት በማስልጠን በተለያዩ ክልሎች በስልጠና መልክ ተደራሽ የተደረገ ሲሆን ከኦሮሚያ ክልል እና በሲዳማ ክልል ከተለያዩ ተቋማት ለተውጣጡ አመራሮች ባለሙያዎች የአሰልጣኝ ስልጠና እና የግንዛቤ ስልጠና ተሰጥቷል፡፡

ለተለዩ ባለሀብቶች እና ኤክስፖርተሮች ድጋፍና ክትትል ስራ ተሰርቷል፡፡ ከቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል ለመጡ 2 የክልሉ የንብ እርባታ ስለማር ማቀነባበሪያ ማሽን አጠቃቀምና አተካከል ዙሪያ በአዲስ አበባ ዙሪያ ባሉ ፋብሪካዎች በመውሰድ ልምድ ልውውጥ

እንዲያደርጉ እና በፕሮጀክት ድጋፍ በቴክኖሎጂ አጠቃቀም፤ ስለ ንግስት ንብ ማባዛት፤ ስለ ንብ መኖ አዘገጃጀት እና በዘርፉ ላይ ስላሉ ተግዳሮቶችና መፍትሄዎቻቸው ስልጠና የክልልና ዞን ባለሙያዎች ስልጠና ተሰጥቷል። ሙያን መሰረት ያደረገ የማድለብ ስራ የሚሰሩ ማህበራትን ለማቋቋም ከባለድርሻ አካላት ጋር እየተሰራ ይገኛል። ከአደጋ ስጋት ኮሚሽን ጋር በመሆን በድርቅ ወቅት በእንስሳቱ ላይ ያስከተለውን ተፅዕኖ የመለየት ስራ ተሰርቷል። ለዓሣ ጫጩት ማጓጓዝ የሚያገለግሉ 3 ዘመናዊ መኪኖች በእንስሳትና ዓሣ ሀብት ልማት ፕሮጀክት ተገዝቶ ለክልሎች ተሰራጭቷል።

በተያዘው በጀት ዓመት ታትሞ በተዘጋጀው የወተት ከብቶች የስነ-ተዋልዶ ባዮቴክኖሎጂ ዘዴዎች አተገባበር መመሪያ (Application of Reproductive Biotechnology in Dairy Cattle) በመጀመር ዙር ከኦሮሚያ ክልል ከተመረጡ ዞኖችና ወረዳዎች ለተወጣጡ የእንስሳት ጤና፣ አዳቃይ ቴክኒሻን፣ እንዲሁም የወተትና የመኖ ሀብት ልማት ባለሙያዎች እንዲሁም የዝርያ ማሻሻያ ባለሙየዎች በሆለታ ግብርና ምርምር በተመረጡ የዘርፉ ተመራማሪዎችና ባለሙያዎች ስልጠናዉን እንዲያገኙ ለማደድረግ- ተችሏል። ይህ ስልጠና ለአዲስ አባበ ከተማ፣ ለሀረሪ ፣ ለድሬደዋ ከተማ መስተዳደር ፣ ደቡብና ማዕከላዊ ኢትዮጲያ እና ለሲዳማ ክልል በተመረጡ ወረዳዎች ውስጥ ለሚገኙ ባለሙያዎች የጤና፣ የወተት ባለሙያ፣ አዳቃይ ቴክኒሻኖችና የዘርፉ የስራ ኃላፊዎች ስልጠና ተሰጥቷል። ለአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደር ከምግብ ስርዓት ማጠናከርያ ፕሮግራም/FSRP ጋር በመተባባር ለ ሶስት ክፍለ ከተሞች እና ከስድስት ወረዳዎች እንዲሁም አራት ከኮሚሽኑ በድምሩ 28 ለሚሆኑ የጤና፣ የወተት ባለሙያ፣ አዳቃይ ቴክኒሻኖችና የዘርፉ የስራ ኃላፊዎች ስልጠና ተሰጥቷል። እንዲሁም የወተት ከብቶች የስነ-ተዋልዶ ባዮቴክኖሎጂ ዘዴዎች አተገባበር መመሪያ (Application of Reproductive Biotechnology in Dairy Cattle) ሰነድ በሀርድና በሶፍት ኮፒ ተደራሽ እንዲሆን ለማድረግ ተችሏል። በድሬደዋ ከተማ መስተዳዳርከ ከምግብ ስርዓት ማጠናከርያ ፕሮግራም/FSRP ጋር በመተባባርከተለያዩ ወረዳዎች ለተወጣጡ 19 ለሚሆኑየጤና፣ የወተት ባለሙያ፣ አዳቃይ ቴክኒሻኖችና የዘርፉ የስራ ኃላፊዎች ስልጠና ተሰ ጥቷል።

በበጀት ዓመቱ በስድስት ወር ከማህበረሰብ አቀፍ የዝርያ ማሻሻል ስራ ጋር በተያያዘ ለ55 የክልል እና የፌዴራል ባለሙያዎች ስልጠና ለመስጠት ታቅዶ የነበረ ሲሆን በተያዘው እቀድ መሰረት በLLRP ድጋፍ ለ55 የፌዴራል፣ የፕሮጀክቱ እና የክልል ባለሙያዎችና

ስልጠና መስጠት ተችሏል። የተዘጋጀዉን የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን ስትራቴጂና ፍኖታ ካርታ 156 የክልልና ለዞን ባለሙያዎች በስልጠና መልክ የማስተዋወቅ ስራ ተሰርቶዋል። ምርጥ ተሞክሮ ለመለየት ለመቀመርና ለማስፋት ይረዳ ዘንድ የተዘጋጀዉን መመሪያ በማሳተም ለክልሎች እንድዎርድ የማድረግ ሥራ እየተሰራ ይገኛል።በአርብቶ አደርና ከፍልአርቶአደር አካባቢ ማሳልጠኛ ማዕከላት ዉስጥ ስልጠና ለመስጠት የሚረዳ 9 ሞጁሎች ተዘጋጅቶ በመገምገም ላይ ይገኛል። በወተት በመኖ እና በዶሮ ሀብት ልማት ምርጥ ቶሞክሮ ተለይቶ በቀጣይ ለማስፋት የሚረዳ ሰነድ እየተዘጋጀ ይገኛል።የተዘጋጀዉን የእንሳሰትና ዓሣ ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን ሰትራቴጂና ፍኖታ ካርታ ለመተገበር እንድረዳ ወደ አማርኛ እና አፋን ኦሮሞ ተተርጉሞ ለክልሎች ለማዉረድ ዝግጅት ላይ ይገኛል። ከተለያ አጋር ፕሮጀክቶች ጋራ የእንስሳት ኤክስቴንስን ልያሳልጡ የምችሉ ስራዎችን በመለየትና በማቀድ ወደ ስራ ተገብቷል። የተዘጋጀውን የብዙ ተዋንያን (Pluralistic) የኤክስቴንሽን የምክር አገልግሎት አሰራር አዋጅና መመሪያ እንዲጸድቅ እና እንዲተገበር ድጋፍ ተደርጓል። የአቅም ግንባታ ለተሰጠባቸዉ ክልሎች፣ የተፈጥሮ ችግር ለደረሰባቸዉ (በድርቅ ለተመቱ) ክልሎች እና ልዩ ድጋፍ ለሚሽ ክልሎች መሰራጨት የነበረበት ግን ዘሩ ዘግይቶ በመቅረቡ ቀሪ የግብዓት ሳልወሰዱ ክልሎች የግብዓት አቅርቦት የተካሄደ ሲሆን በፕሮጀክት በተገኘ ድጋፍ የተቀረበዉን የመኖ ዘር እንደ አግሮ ኢኮሎጂዉ ተስማሚ የሆኑ 60 ኩ/ል የመኖ ዘሮች እንዲሰራጩ ተደርጓል።

በስንዴ ልማትና በተፈጥሮ ማዳበሪያ ማዘጋጀት በአረንጓዴ አሻራ የላቀ ተሞክሮና ልምድ ያላቸው እና በአሁኑ ወቅት በጥምር ግብርናውን ለማጠናከርና በሀገሪቱ እየተስተዋለ የሚገኘውን ወተትና የወተት ተዋጽኦ አቅርቦት እጥረትን ለመቀነስ የዜግነት ግዴታቸውን ለመወጣት በወተት ከብት እርባታ ኢንቨስትመንት ስራ ላይ ለሚሰሩ ኢንቨስተሮች ድጋፍ በወተት ከብት እርባታው ላይ የአቅም ግንባታ ስልጠና እና በሌሎች ተያያዥ ጉዳዮች ላይ ድጋፍ እንዲደረግላቸው በጠየቁት መሰረት ለልምድ ልውውጡ ሁለት ዘመናዊ የወተት ከብት የእርባታ ጣቢያዎች በጫንጮ እና ቢሾፍቱ ልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ተመቻችቷል። በወተት ላም እርባታ ላይ ለመሰማራት የሚፈልጉ ከደቡብ ወላይታና ከኦሮሚያ ክልል ጉጂ ዞን ከክብረ መንግስት የግል ባለሀብቶች በዘርፉ ለመሰማራት ምክረ ሀሳብና በእርባታው ዙርያ መረጃዎች ፈልገው ወደ ሚኒስቴር መስሪያ ቤታችን ለመጡ ግለሰቦች አስፈላጊውን ምክረ ሀሳብና መረጃ እንዲያገኙ ተደርጓል። የወተት ሀብት ልማት ዘርፉን በማሻሻል፣ በወተትና ወተት ተዋጽኦ አቅርቦት ፍላጎት መካከል ያለውን ተቃርኖ

በማስታረቅ በምግብና ስርዓተ ምግብ ማሻሻል በተለይም በህጻናት ላይ የሚስተዋለውን የመቀንጨር፣ የመቀጨጭ እና ከክብደት በታች መሆንን ለመግታት እንዲሁም ሀገሪቱ ከዘርፉ ክፍለ ኢኮኖሚ ማግኘት የሚገባት እንድታገኝ ዘላቂ የወተት ሀብት ልማት ስራ ላይ በትኩረት በአማራ፣ በኦሮሚያ፣ በደቡብ፣ በሲዳማና በደቡብ ምዕራብ ክልሎች የወተት መንደር ለመመስረት ምቹ አቅም ያላቸው ዞኖችና ወረዳዎችን ልየታ ማድረግ ተችሏል።

በእንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት ለሱማሌ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ለቤኒሻንጉል ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ለክልል አዳቃይ ቴክኒሽያኖች ለትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት እና ከኦሮሚያ ብሔራዊ ክልል ተውጣጥተው ለመጡ 145 ሠልጣኞች የንድፈ ሃሳብና የተግባር ሥልጠና ተሰጥቷቸው በየክልላቸው በሚገኘው የሌማት ትሩፋት መንደር እንዲሰማሩ ተደርጓል። የሌማት ትሩፋቱን ለመደገፍና የግብዓት ተደራሽነትን ለማሳለጥ ለሻሻመኔ፣ ለሆሳዕና፣ ለሀዋሳ አባለዘር የማድረስ ሥራ ተሰርቷል። በ2014 በRPLRP ፕሮጀክት ለክልል አባለዘር ማምረቻ ማዕከላት ከተገዙት የአባለዘር ማምረቻ ላቦራቶሪ መሣሪያዎች ውስጥ የመቀሌ ላቦራቶሪ በወቅቱ በነበረው የፀጥታ ችግር ምክንያት ሳይተከል ቀርቶ የነበረውን በዚህ ስድስት ወር ውስጥ ከፈብራኪ የውጪ ድርጅት ባለሙያ በማስመጣት መሣሪያዎቹ ተገጥመው ወደ ሥራ እንዲገቡ ተደርጓል። በተመሳሳይ መልኩ ይህ ባለሙያ ወደ ባህር ዳር ላለው አባለዘር ማምረቻ ማዕከል የመሣሪያ ጥገና ተደርጓል።

በፌዴራል ደረጃ ለክልሎች (በደቡብ፣ ሲዳማ፣ ኦሮሚያና በአማራ) የተሰራጨ መስራች የተሻሻለ መኖ ዘር ያለበትን ደረጃ በክልሎች በመስክ በመንቀሳቀስ ለመገምገምና የድጋፍና ክትትል ለማድረግ ታቅዶ ማከናወን ተችሏል። በግማሽ ዓመቱ ከተፈጥሮ ሀብት ልማት የፕሮሶፒስ መጤ አረም የማጽዳት ተግባር እና በተሻሻሉ የመኖ ዕጽዋቶች የመተካት እቅድን ለማሳካት ባለሙያ በመላክ ከሌሎች ጋር የተቀናጀ ጉብኝትና ምክረ-ሀሳብ ላይ የጋራ ምክክር ለማድረግ ተችሏል።

በማህበረሰብ ሥራዎች የአቅም ግንባታ ተግባራት አፈፃፀምን በተመለከተ በስርዓተ-ጾታ፣ ማህበራዊ ልማትና ስርዓተ-ምግብ ዕቅድ ማስፈጸሚያ ማንዋል ትግበራ አፈጻጸምን ለማጠናከር. የተዘጋጀውን መመሪያ (Guidance) ለማጽደቅ ከኦሮሚያ፣ አማራ፣ ደቡብ ምዕራብ፣ ሲዳማ፣ ድሬዳዋ፣ ሀረሪ፣ አፋር፣ ሱማሌ፣ ደቡብ ኢትዮጵያ እና ማዕከላዊ ደቡብ የተውጣጡ 32 (11 ሴት) ባለሙያዎችና ኃላፊዎች የተገኙበት የአንድ ዙር አውደ ጥናት ተካሂዷል። በትግራይ ክልል በነበረው ግጭት ምክንያት ሳይተገበር የቆየውን የማህበረሰብ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ግብርና ሚኒስቴር
The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ስራዎች በድጋሚ ለማስጀመር በሶስት ዙር የSocial Safeguard ለ258 (18 ሴት) ስልጠና ተሰጥቷል።

የ2016 ዕቅድ እንዲሁም መሠል ጉዳዮች ላይ ሰፋ ያለ የግንዛቤ ማስጨበጫና የአቅም ግንባታ ስልጠና በመስጠት በባለሙያዎች መካከል ተቀራራቢና የጋራ ግንዛቤ መፍጠር ተችሏል። በተመሳሳይ መልኩ በአየር ንብረት አፈፃፀም የመሬት አያያዝ ፕሮግራም ከሚከናወንባቸው ከ6 ክልሎች ውስጥ በ5 ክልሎች በክልልና በወረዳ ደረጃ ለሚገኙ ተሳታፊዎች በቅሬታ ሰሚ፣ በሥርዓተ ፆታ እና ESMS ሥራ መስኮች ለሚሠሩ ባለሙያዎች ስለ ቅሬታ አፈታት ዘዴ፣ አካባቢያዊና ማህበራዊ አያያዝ እንዲሁም ስርዓተ-ፆታ ርዕሶች ላይ የአቅም ግንባታ ስልጠና ተሰጥቷል። የተጀመሩ የመስኖ አውታሮች በወቅቱ እንዲጠናቀቁ መድረክ በማዘጋጀት ውይይቶች ተካሄዶ ባለሙያዎችና አመራሮች ተሳትፈዋል። እንዲሁም የቅርብ ክትትል የሚፈልጉ ክልሎች ላይ በዚህ ግማሽ ዓመት ባለሙያዎች መስክ በመገኘት ድጋፍ ተደርጓል።

የባለሙያዎችን እውቀትና ክህሎት ለማሳደግ ለዘርፉ ወሳኝ የሆኑ ሶፍትዌሮች (GIS, CIVIL 3D, SPSS, MS office, Hydrology) ላይ ለ54 (4 ሴት) ፣ በመስኖ ግንባታ ኮንትራት አስተዳደር ለ36 ባለሙያዎች ፣ በመስኖ ውሀ አጠቃቀም ለ63 (4 ሴት) እና የመስኖ ፓምፖች አጠቃቀምና ጥገና ለ33 ባለሙያዎች፣የመስኖ መረጃ ማሰባሰብ ላይ ለ61(4ሴት) ባለሙያዎች ስልጠና የተሰጠ ሲሆን በአጠቃላይ ለ247 (12ሴት) የፌደራልና የክልል ባለሙያዎች የሙያ ስልጠና እንዲወስዱ ተደርጓል።

ክልሎችን በጥናትና ዲዛይን ስራ ከመደገፍ አንፃር ባለሙያዎችን መስክ በማሰማራት ዘጠኝ የመስኖ ግንባታ ጥናትና ዲዛይን ሰነዶች በጋምቤላ፣ሶማሊ፣ቤኒሻንጉል ጉሙዝ እና አፋር ክልሎች እንዲዘጋጅ ተደርጓል። የመስኖ ልማት ሽፋን ለማሳደግ የሚደግፉ ፕሮጀክቶች (DRDIP, PACT, EFSRP) ጋር የ2016 በጀት ዓመት የየተናበበ ዕቅድ ተዘጋጅቷል። የስንዴ ልማትን ለመደገፍ በAGP II የበጀት ድጋፍ የግዥ ውለታ ከተገባባቸው 12,617 የመስኖ ፓምፖች ውስጥ 4,920 ለክልሎች ተከፋፍሏል። በቀጣይ ክትትል በማድረግ በተያዘው የጊዜ ገደብ እንዲገቡ ክትትል ይደረጋል።

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

12. በግማሽ ዓመቱ ያጋጠሙ ተግዳሮቶች፣ የተወሰዱ እና በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገቡ መፍትሄዎች

ተ.ቁ	የግብርና ልማት	ያጋጠሙ ዋና ዋና ተግዳሮቶች	የተወሳዱ የመፍትሔ ዕርምጃዎች	በቀጣይ ሊወስዱ የሚገባቸው/የመፍትሄ እርምጃዎች
1	የእርሻና ሆርቲከልቸር ልማት	• በየደረጃው ያሉ አደረጃጀቶች ሪፖርትን ጥራቱን፣ ወቅቱንና ተከታታይነቱን ጠብቆ በተሟላ መረጃ አስደግፎ አለመላክ፣	• በክልሎች የተከናወኑ ስራዎችን በወቅቱ እንዲላኩ በተለያዩ መገናኛ ዘዴዎች በስልክ፤ በኢ-ሜይል በመከታታል በወቅቱ እንዲልኩ ለማድረግ ተሞክሯል፡፡	• በኢ.ኮ.ቴ የዘመነ የግብርና ልማት ሥራዎች የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት መተግበር፣
		• የሰብል ተባይ በሽታዎችን ለመከላከል የተለያዩ የሎጂስቲክስ ዕጥረቶች መኖር፣በተወሰኑ የክልል አካባቢዎች የጸጥታ ችግር በመኖሩ ድጋፍና ክትትል ለማድረግ አለመቻል፣	• ፀረ ሰብል ወፍ (ግሪሳ) በተከሰተባቸው ክልሎች አስፈላጊውን ሎጂስቲክስ በመላክ የመከላከል ስራውን አጠናክሮ ለማስቀጠል ጥረት ተደርጓል፡፡ • አንጻራዊ ሰላም ባለባቸው አካባቢዎች በየብስ ትራንስፖርት፣ እንዲሁም ሌሎች የሠላም ችግር ያለባቸው አካባቢዎች በአየር ትራንስፖርት በመሄድ ለመደገፍ ጥረት ተደርጓል፡፡	• የሰብል ተባይና በሽታን የመከላከል አቅምን ማጠናከር፣ የተገዙ አውሮፕላኖችንና ድሮኖችን፣ እንዲሁም አሰራሮችን በመዘርጋት ማዕከላትን በሙሉ አቅማቸው ወደ ስራ ማስገባት፣ • የበረሃ አንበጣ እና የግሪሳ ወፍ የአሰሳ ስራ የሚሰሩ ባለሙያዎችን ወደ ክልሎች ማሰማራት፣
2	የእንስሳትና ዓሳ ሃብት ልማት	የዶሮ መኖ ዋጋ በየጊዜው እየጨመረ በመምጣቱ በዶሮ እርባታ ተግባር ላይ ተጽእኖ ዓሳድሯል፡፡	በተጠና መንገድ ለሚመለከታቸው አካላት ቀርቦ ውሳኔ እንዲያገኝ አምራቾችን የመለየትና መረጃ የማጠናከር ስራ እየተሰራ ነው፡፡	ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመቀናጀት በመኖ ታክስ ላይ ያለውን ችግር በአሰራር ሥርዓት መፍታት፣
		• በተወሳኑ ክልሎች የጸጥታ አለመረጋጋት ምክንያት የክትትልና ድጋፍ ስራ በተፈለገው ሁኔታ ማስኬድና መረጃ ማግኘት አለመቻሉ፣	• ይመለከታቸዋል የተባሉትን ሰዎች ሁሉ በስልክ እና በኢሜል ለማግኘት ጥረት በማድረግ ሪፖርቱን ለማጠናከር ተሞክሯል፡፡	• የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት መተግበር፣

ተ.ቁ	የግብርና ልማት	ያጋጠሙ ዋና ዋና ተግዳሮቶች	የተወሳዱ የመፍትሔ ዕርምጃዎች	በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገባቸው/የመፍትሄ እርምጃዎች
		• የግብዓት አቅርቦት እጥረት፣ የጥራት ጉድለት እና ዋጋ ውድነት እንዲሁም ወጥ የሆነ የግብዓት ስርጭት በህብረት ስራ ማህበራት አለመኖሩ፤	• ግብዓት የሚያቀርቡ ድርጅቶች /ኢንተርፕራይዞች/ እና ከአጋር መ/ቤቶች ጋር በመነጋገር ለመስራት ጥረት ተደርጓል፡፡	• ግብዓት የሚያቀርቡ ድርጅቶች /ኢንተርፕራይዞች/ ጥራት ያለው ግብዓት በበቂ ሁኔታ እንዲያቀርቡ የመደገፍ የመቆጣጠር ስራ ላይ ከአጋር መ/ቤቶች ጋር በመነጋገር በቅንጅት መስራት፡፡ • ከክልሎች ጋር የሚኖረን የአሰራርና የሥራ ቅንጅት አጠናክሮ ማስቀጠል
		• የተመረተ አባለዘር በተፈለገው መጠን ማሰራጭት ባለመቻሉ ቀጣይ ስራዎችን አሉታዊ ተጽእኖ ማሳደሩና በሕይወት ለማቆየት አላስፈላጊ ወጪ መዳረጉ	• በተቻለው አቅም ለክልሎች የማድረስ እና ቋሚም በኩል ቀርበው እንዲወስዱ ክትትል ማድረግ	• ክልሎች በወቅቱ ቀርበው በመውሰድ ሥራ ላይ እንዲያውሉ ማድረግ፣
	እንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት	• የተለያዩ የምርት ግብዓቶችን ለመግዛት የውጪ ምንዛሪ እጥረት ማጋጠሙ	• በሚኒስትሪው በኩል ለብሔራዊ ባንክ አስፈላጊው ድጋፍ እንዲደረግ በደብዳቤ መጠየቁ	• ከሌሎች መንግስታዊ አስመጪ ድርጅቶች ጋር በቅንድጅት ለመስራት በዕቅድ ለመስራት ታቅዷል፡፡
		• የሌማት ትሩፋቱን ለማሳካት ለአባለዘር ምርት የሚውሉ በቂ ኮርማዎችን ለመግዛት የበጀት እጥረት መኖሩ	• ካሉት ሀገር በቀል እርባታዎች ባለው አነስተኛ በጀት ለማሟላት ጥረት እየተደረገ መሆኑ	• ከፕሮጀክቶች በጀት በማፈላለግ እጥረቱን ለመቅረፍ ጥረት እየተደረገ ነው፡፡
3	የተፈጥሮ ሀብት ልማት	ከክልሎች የሚላኩ ወርሃዊና የግማሽ ዓመት ሪፖርቶች ወቅቱን፣ ጥራቱንና መጠኑን እንዲሁም ወጥነትን በጠበቀ መልኩ ተደራጅቶ አለመምጣት፣	በአረንጓዴ አሻራ መርሀ-ግብር በተከላ ወቅት የሚታየውን የጥራት ጉድለትን ለማስተካከል በተለያየ ደረጃ ለሚገኙ አመራሮችና ባለሙያዎችን የማስገንዘብ ስራ በየመድረኩና በተገኙ አጋጣሚዎች ትኩረት ተሰጥቶ እንዲሰራ ግንዛቤ የማስጨበጥ ስራ እየተሰራ መሆኑ፤	የአረንጓዴ አሻራ አካል የሆነው የጎረቤት አገራት ተከላ ችግኝ ማጓጓዝ ስራዎቹ የከፍተኛ አመራሩን ድጋፍ የሚፈልግ በመሆኑ አመራሩ በነዚህ አገራት እየተገኘ የማስጀመሪያ መርሀ-ግብሩ ላይ ቢገኝ፣ ከገጠር መሬት አንፃር 130,000km2 ስፋት ለሚሸፍን ቦታ አየር ፎቶ ለማስነሳት ከኢትዮጵያ ጂኦስፓሺያል ኢንስቲትዩት ጋር ውል በመግባት የአገልግሎት ክፍያ በተፈጸመው መሠረት እስካሁን ድረስ የአየር ፎቶ የማስነሳት አገልግሎቱ ያልተሰጠ በመሆኑ ጥብቅ ክትትል ቢደረግ፤

ተ.ቁ	የግብርና ልማት	ያጋጠሙ ዋና ዋና ተግዳሮቶች	የተወሳዱ የመፍትሔ ዕርምጃዎች	በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገባቸው/የመፍትሄ እርምጃዎች
		ለአነስተኛ መስኖ ግንባታ ፕሮጀክት የተያዘው በጀት (SHIDEP) በወቅቱ አለመለቀቁ ተግባራትን በድርጊት መርሀ-ግብር መሠረት ማከናወን አለመቻል፤ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ዕቃ አቅርቦት፣ አንድአንድ አካባቢዎች ያሉ የጸጥታ ችግር ምክንያት ግንባታዎቹ በወቅቱ እንዳይጠናቀቁ ክፍተት ፈጥሯል::	ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት በመሥራት ስራውን ማስኬድ	መስኖ አውታሮች በወቅቱ እንዲጠናቀቁ የክልል ሀላፊዎች ትኩረት እንዲሰጡት የቅርብ ክትትልና ድጋፍ ቢደረግ፣
		የአረንጓዴ አሻራ መርሀ-ግብር በዘመቻ የሚሰራ ስራ ከመሆኑ ጋር ተያይዞ በተከላ ወቅት ጥራት ጉድለት መታየቱ፣ አዲሱን የግብርና ኖራ አቅርቦት ስንሰለት ሙሉ ለሙሉ ተግባራዊ ለማድረግ የማስፈፀሚያ በጀት አለመኖር፣ በአፈር ጤንነትና ለምነት ታቅደው የሚከናወኑ ተግባራትን በተያዘላቸው የድርጊት መርሃ ግብር መሰረት ለመፈጸም የሚያስችል የበጀትና የመስክ ተሽከሪካሪ እጥረት ጎልቶ የሚታይ መሆኑ፣	መደበኛ ዋና ዋና ሥራዎችን ከካፒታል ፕሮጀክቶች ጋር አቀናጅቶ በመተግበር በቂ ባይሆንም የበጀት ዕጥረት ለመፍታት ጥረት ተደርጓል::	የማዳበሪያ አጠቃቀማችንን በአፈር ምርመራ ውጤት ላይ የተመረኮዘ ለማድረግ ከግብርና ምርምር ጋር የተጀመረውን የተቀናጀ የማዳበሪያ ማረጋገጫ ምርምር ትኩረት ቢሰጠው፣
4	የግብርና ኢንቨስትመንት፣ ግብይት እና ግብዓት አቅርቦት	የግብርና ግብዓት ዋጋ መናርና የግብዓት መግገ የፋይናንስ ዕጥረት፣	የውጪ ምንዛሪ እጥረት እንዲፈታ ከባንኮች እና ሌሎች የመንግስት አካላት ጋር ውይይት ተደርጓል:: የግብርና ግብዓት ቅድሚያ እንዲሰጥ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ግንኙነት ተደርጓል::	የብድር አቅርቦት ችግርን ለመቅረፍ ከልማት ባንክ፣ ከኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር የጋራ ዕቅድ አውጥቶ በቅንጅት መስራት፣ ጠንካራና ቀጣይነት ያለው የክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣

ተ.ቁ	የግብርና ልማት	ያጋጠሙ ዋና ዋና ተግዳሮቶች	የተወሰዱ የመፍትሔ ዕርምጃዎች	በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገባቸው/የመፍትሄ እርምጃዎች
		• የፌዴራልና የክልሎች የተወሰኑ የግብርና አደረጃጀቶች ወጥ አለመሆን፣ አደረጃጀቱ አለመኖር (ለአብነት ሜካናይዜሽን፣ የከተማ ግብርና እና የግብርና ሥራ ዕድል ፈጠራና አግሪቢዝነስ እና እሴት ሰንሰለት) ፣ የከፍተኛ ባለሙያዎች ዕጥረት	• የባለሙያዎች ዕጥረት ባለበት የግብርና መሪ የስራ አስፈጻሚዎች ውስጥ ክፍት የሥራ መደቦች እንዲሟላ ተደጋጋሚ ግፊት ተደርጓል::. • የክልል አመራሮች አደረጃጀት እንዲፈጥሩ የምክክርና የግንዛቤ ማስጨበጥ ስራ ተሰርቷል:: • ክልሎች አደረጃጀት በግብርና ሥራ እድል ፈጠራ እና አግሪቢዝነስ እና እሴት ሰንሰለት እስኪፈጠርላቸው ድረስ በፎካል ፐርሰን እየሰሩ እንዲቆዩ ተደርጓል::	• ሞዴል የክልል አደረጃጀቶችን በፌዴራል ደረጃ በመዘጋጀት ወደታችው አካላት በተዋረድ በመውረድ ከራሳቸው ነባራዊ ሁኔታ ጋር አናቦና አጣጥሞ አደረጃጀት እንዲያዘጋጁ ማድረግ፣ • በግብርና ኢንቨስትመንት፣ የግብርና ስራ እድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት እና በሜካናይዜሽን አገልግሎት ስራዎች ላይ በክልሎች ያለውን የመዋቅር አለመናበብና የግንኙነት አለመጠናከር ለመቅረፍ ከክልሎች ጋር ተቀራርቦ መስራት፣
		• ቅንጅታዊ አሰራር በየደረጃው የላላ መሆን፣	• ቅንጅታዊ ሥራ የሚጠይቁ ጉዳዮችን ለይቶ በማውጣት አቀናጅቶ ለመፈጸም ጥረት ተደርጓል::	• የግብርና ሴክተር ቅንጅታዊ የአሰራር የስርዓት መዘርጋት፤ • የመፈፀም አቅም ለማጎልበት ቀጣይነት ያለው የአቅም ግንባታ ስራዎችን መስራት::

13.ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

የግብርና ትራንስፎርሜሽንን ለማረጋገጥና ግብር ለሀገራዊ ኢኮኖሚ ዕድገት የሚጠበቅበትን አስተዋጽኦ ለማበርከት በሚደረገው ጥረት በቀጣይ በልዩ ትኩረት ለመስራት የሚፈለጉ ጉዳዮች ተለይተዋል፡፡ በዚሁ መሰረት በየዘርፉ ትኩረት የሚፈልጉ ጉዳዮች እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

በሰብልና ሆርቲካልቸር ልማት፡ የቅድመ እና ድህረ-ምርት ሜካናይዜሽን መሳሪያዎች አቅርቦት፣ በሽታን የሚቋቋሙ የሰብል ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት፣ ከአዕዋት በሽታ ሀገራዊ ችግር መስፋፋት ጋር የተጣጣመ በአደረጃጀት፣ በሰው ሀይል፣ በሎጂስቲክ የተጠናቀረ መዋቅር ከክልሎች ጋር በትኩረት መሥራት፡፡

በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት፡ የዝርያ ማሻሻያ ማዕከላት ማጠናከር፣ የፈሳሽ ናይትሮጂን አምራች ማሽኖች ጥገና፣ የዶሮ ማባዣ ማዕከላት ማሻሻል፣ ላብራቶሪዎች፣ የዶሮ ዝርያ አማራጮች የማፈላለግ፣ የግሉ ዘርፍ ተሳትፎን ማጠናከር፣ የእንስሳት መኖ አቅርቦትና ዋጋ የሚሻሻልበት ዘዴ የማፈላለግ፣ የወተት ላም ዝርያ ማባዣ ማዕከላት የማጠናከር ሥራ፣ የተጀመረውን የሌማት ትሩፋት ኢኒሼቲቭን በግብዓት አቅርቦትና በሥልጠና በመደገፍ ከክልሎች ጋር በቅንጅት መስራት በእንስሳት ዘርፍ በትኩረት የሚሰሩ ናቸው፡፡

በተፈጥሮ ሀብት ልማት፡ የመሬት አሲዳማነት ለመከላከል በቂ የኖራ አቅርቦት እንዲኖር በንቅናቄ የመስራት፤ ለመስኖ አውታር ግንባታ የግንባታ ግብዓት አቅርቦት እጥረትና የዋጋ መናር ለማሻሻል በቅንጅት መስራት፤ ነባር የስነ-አካላዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች ጥገና፣ እድሳት እና ደረጃ ማሳደግ ተግባራት ላይ ከክልሎች ጋር በትኩረት መስራት፣ የተሻሻለው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ረቂቅ አዋጅ በሚኒስትሮች ም/ቤት እንዲጸድቅ ክትትል ማድረግ በተፈጥሮ ሀብት ዘርፍ በልዩ ትኩረትና ቅንጅት የሚሰሩ ይሆናል፡፡

በግብርና ኢንቨስትመንትና ግብርና ግብይት፡ ለግብርና ኢንቨስትመንት የመሬት አቅርቦት አሰጣጥ በፌደራልና ክልሎች ጋር መተግበር ፤ በግብርና ግብዓት አቅርቦትና ሥርጭት፣ የግብርና ግብዓት ብድር አቅርቦት የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት መሻሻል፣ የቀረጥ ነጻ ድጋፍ ማሻሻል፣ የከተማ ግብርናን የመደገፍና የማስፋፋት ሥራዎች በግብርና ኢንቨስትመንት ዘርፍ በልዩ ትኩረት ሊከናወኑ ይገባል፡፡ በተጨማሪም ግብርና ዲጂታላይዝ

ለማድረግ በየዘርፉ የተጀመሩ ሥራዎች በማጠናከር ግብርናን የማዘመን ሥራዎች በልዩ ትኩረት ሊሰሩ ይገባል።

14.ማጠቃለያ

የ2016 በጀት ዓመት በግማሽ ዓመት የግብርና ዘርፍ አፈጻጸም ከተቀመጠው ዒላማ አኳያ አጠቃላይ አፈጻጸሙ አበረታች ነው። በ2015 በበልግ ወቅት የተከሰተውን የዝናብ መቆራረጥና መጥፋት በአጠቃላይ ሀገራዊ በምርት ላይ ሊያደርስ የሚችለውን አሉታዊ ተፅዕኖ ለመቀነስ በመኸር ወቅት በአብዛኞቹ ክልሎች የነበረው ምቹ የዝናብ ስርጭት በተገቢው ለእርሻ ተግባር መጠቀም በመቻሉ የ2015/16 የመኸር ሰብል በመልካም ሁኔታ እንዲገኝ ያስቻለ ከመሆኑም በላይ በየደረጃው የሚገኘው አመራርና ባለሙያው ለተግባሩ የሰጠው ትኩረት ለስኬቱ ከፍተኛ ድርሻ እንደነበረው በመስክ ምልከታ ማረጋገጥ ተችሏል። ከዚህ በተጨማሪ በመኸር ወቅት ከማዳበሪያና ምርጥ ዘር አቅርቦት ጋር በተገናኘ የነበሩ ችግሮችን የተለያዩ ስልቶችን አስቀድሞ በመንደፍ በጠንካራ ዲሲፒሊን መምራትና መደገፍ በመቻሉ በሰብልና የሆርቲካልቸር ልማት የተጣሉ ግቦችን በአግባቡ ማሳካት ተችሏል። በእንስሳት እና ዓሳ ሀብት ልማት ዘርፍ የ2016 ግማሽ ዓመት አፈጻጸም አበረታች የሚባል ነው።

ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ የመጣውን የተፈጥሮ ሃብት መመናመንና መራቆትን፣ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ላይ የሁለተኛ ደረጃ የመሬት ልኬትና ሰርቲፍኬት አሰጣጥ ተግባራትን በተያዘለት ጊዜ ድርጊት መርሀ-ግብር መሠረት ለማስኬድ የማስፈፀሚያ በጀት ውስንነት ምክንያት የሚታዩ ክፍተቶችን እንዲሁም ሌሎችም ዙሪያ መለስ ተግዳሮቶችን በየደረጃው ያሉ ባለድርሻ አካላትን በማሳተፍ ችግሮቹን ደረጃ በደረጃ በመቀነስ የህዝብ ተጠቃሚነትን ከማረጋገጥ አንፃር የተጀመረውን ተግባራት አጠናክሮ ይቀጥላል። በገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ረገድ የተገልጋዮችን ተሳትፎና እርካታን የማሳደግ ሥራዎች ላይ ያተኮረ፣ ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ የአፈር መረጃ ስርዓት በመገንባት ምርትና ምርታማነትን ከማሳደግ አንፃር የተለያዩ ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም ጤንነቱና ለምነቱ የተጠበቀ የመሬት ሽፋን ከማሳደግ አንፃር ሥራዎች ተሰርቷል።

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የግብርና ሚኒስቴር
The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture
ዜና ሀ/ወልድ
የስትራቴጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

ተፈጥሮን የመንከባከብና የመጠበቅ እና መልሶ ከማገገም ረገድ ከባለድርሻና ከተለያዩ ለጋሽ ድርጅቶች ጋር ያለውን ቅንጅታዊ አሠራርን በማጠናከር በመስኖ የሚለማ መሬት ሽፋን በማሳደግ የግብርና ምርትና ምርታማነትን ከማሳደግ አንፃር የላቀ አስተዋጽኦ ከማበርከትም ባሻገር የአረንጓዴ ኢኮኖሚን በመገንባት አየር ንብረት ለውጥ ዙሪያ እየተደረገ ያሉ ተግባራት ተጠናክሮ እንዲቀጥል ይደረጋል፡፡

የግብርና ዘርፍ የ2016 በጀት ዓመት የመጀመሪያ አጋማሽ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት በአጠቃላይ ሲታይ እንደ አገር በአንዳንድ አካባቢዎች ከጸጥታ ጋር በተያያዘ በሥራ ሂደት ላይ ችግሮች የተስተዋሉ ቢሆንም የዘርፉ የበላይ አመራር ለክልሎች ችግር ፈቺ ድጋፎችን በመስጠት ትኩረት ሰጥቶ በመምራቱ አመርቂ ውጤቶች የተመዘገበበት ነው፡፡ ሆኖም ግን በግማሽ ዓመቱ አፈጻጸም ዝቅተኛ ውጤት የታየባቸውን ተግባራት ላይ በቀሪ ግማሽ ዓመት በእቅድ ተይዞ ትኩረት በመስጠት ርብርብ የሚደረግ ይሆናል፡፡

ዜና ሀ/ወልድ
የስትራተጂክ ጉዳዮች
ሥራ አስፈጻሚ

The Federal Democratic Republic of Ethiopia Ministry of Agriculture

15. የግብርና ሴክተር የ2016 የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት የአፈፃፀም ሪፖርት

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
I	ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርትና ምርታማነት በበልግ፣ መኸርና መስኖ 2015/16							
1.1	ጠቅላላ ሰብል፣ ሆርቲካልቸርና ጥጥ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	25,977.36	3,616.59	4,298.91	25,677.26	25,804.79	100+
1.2	ጠቅላላ ሰብል፣ ሆርቲካልቸርና ጥጥ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	1,120,025.20	552,274.08	407,398.07	654,742.23	542,588.20	83
1.3	ጠቅላላ ሰብል መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	24,128.43	2,700.00	3,317.67	23,828.43	23,815.50	100
1.4	ጠቅላላ ሰብል ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	723,584.53	434,057.18	244,839.64	497,767.53	341,954.62	69
1.5	ጠቅላላ ጥጥ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	105.10	21.80	47.97	105.00	84.04	80
1.6	ጠቅላላ ጥጥ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	2,113.10	893.30	886.89	1,965.00	1,541.90	78
1.7	ጠቅላላ ሆርቲካልቸርመሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	1,743.83	894.79	933.27	1,743.83	1,905.25	100+
1.8	ጠቅላላ ሆርቲካልቸር ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	394,327.57	117,323.60	161,671.54	155,009.70	199,091.68	100+
1.9	በአነስተኛ አርሶ አደር በበልግ 2015/16 በዘር ከተሸፈነው የተሰበሰበ የስብል ምርት በመሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	2,700.75	-	492.02	2,700.75	2,680.15	99
1.9.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ሄ/ር	2,137.86	-	434.95	2,137.86	2,150.00	100+
1.9.2	ቅባት እህል	በሺ.ህ ሄ/ር	63.12	-	2.41	63.12	57.81	92
1.9.3	ጥራጥሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	499.77	-	54.66	499.77	472.34	95
1.10	በአነስተኛ አርሶ አደር በበልግ በሰብል የተገኘ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	63,710.35	-	12,326.46	63,710.35	60,438.54	95
1.10.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ኩ/ል	56,247.90	-	11,810.48	56,247.90	53,353.18	95
1.10.2	ቅባት እህል	በሺ.ህ ኩ/ል	504.74	-	10.71	504.74	445.53	88
1.10.3	ጥራጥሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	6,957.71	-	537.53	6,957.71	6,639.83	95
1.11	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተሸፈነ የሰብል መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	17,390.81	-	-	17,390.81	17,548.70	100+
1.11.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ሄ/ር	12,833.81	-	-	12,833.81	13,331.43	100+
1.11.2	ጥራጥሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	2,068.46	-	-	2,068.46	2,017.85	98

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
1.11.3	ቅባት እህል	በሺ.ህ ሄ/ር	2,488.54	-	-	2,488.54	2,199.42	88
1.12	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተገኘ የሰብል ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	513,355.95	410,684.76	220,457.35	410,684.76	269,460.25	66
1.12.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ኩ/ል	443,296.81	354,637.45	186,077.13	354,637.45	229,626.02	65
1.12.2	ጥራጥሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	32,795.80	26,236.64	17,030.41	26,236.64	20,224.81	77
1.12.3	ቅባት እህል	በሺ.ህ ኩ/ል	37,263.34	29,810.67	17,349.81	29,810.67	19,609.42	66
1.13	በመኸር በሰፋፊ እርሻ በሰብል የተሸፈነ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	1,036.87	-	-	1,036.87	761.00	73
1.13.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ሄ/ር	392.34	-	-	392.34	350.00	89
1.13.2	ቅባት እህል	በሺ.ህ ሄ/ር	644.53	-	-	644.53	411.00	64
1.14	በመኸር በሰፋፊ እርሻ ሰብል የተገኘ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	29,215.53	23,372.42	12,055.83	23,372.42	12,055.83	52
1.14.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ኩ/ል	17,819.57	14,255.66	6,129.93	14,255.66	6,129.93	43
1.14.2	ቅባት እህል	በሺ.ህ ኩ/ል	11,395.96	9,116.77	5,925.90	9,116.77	5,925.90	65
1.15	በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ በሰብል በመስኖ የተሸፈነ መሬት		3,000.00	2,700.00	2,825.65	2,700.00	2,825.65	100+
1.15.1	ብርዕና አገዳ (የመስኖ ስንዴ)	በሺ.ህ ሄ/ር	3,000.00	2,700.00	2,825.65	2,700.00	2,825.65	100+
1.16	በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ሰብል የተገኘ ምርት		117,302.70	-	-	-	-	-
1.16.1	ብርዕና አገዳ	በሺ.ህ ኩ/ል	117,302.70	-	-	-	-	-
1.17	በአነስተኛ አርሶ አደርና ሲፋፊ እርሻ 2015/16 የተሸፈነ የጥጥ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	105.10	21.80	47.97	105.00	84.04	80
1.18	በአነስተኛ አርሶ አደርና ሰፋፊ እርሻ 2015/16 የተመረተ የጥጥ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	2,113.10	893.30	886.89	1,965.00	1,541.90	78
1.19	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተሸፈነ የጥጥ መሬት		39.80	-	7.60	39.80	21.01	53
1.19.1	ጥጥ	በሺ.ህ ሄ/ር	39.80	-	7.60	39.80	21.01	53
1.20	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተገኘ ጥጥ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	671.00	-	125.59	671.00	340.20	51
1.20.1	ጥጥ	በሺ.ህ ኩ/ል	671.00	-	125.59	671.00	340.20	51

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
1.21	በመኸር በስፋፊ እርሻ በጥጥ የተሸፈነ መሬት	በሺ.ሀ ሄ/ር	43.40	-	40.37	43.40	55.73	100+
1.21.1	ጥጥ	በሺ.ሀ ሄ/ር	43.40	-	40.37	43.40	55.73	100+
1.22	በመኸር በስፋፊ እርሻ ጥጥ የተገኘ ምርት	በሺ.ሀ ኩ/ል	782.00	381.30	761.30	782.00	1,007.10	100+
1.22.1	ጥጥ	በሺ.ሀ ኩ/ል	782.00	381.30	761.30	782.00	1,007.10	100+
1.23	በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ጥጥ በመስኖ የተሸፈነ መሬት		21.80	21.80	-	21.80	7.30	33
1.23.1	ጥጥ	በሺ.ሀ ሄ/ር	21.80	21.80	-	21.80	7.30	33
1.24	በአነስተኛ አርሶ አደርና በሰፋፊ እርሻ ጥጥ በመስኖ የተገኘ ምርት		660.10	512.00	-	512.00	194.60	38
1.24.1	ጥጥ	በሺ.ሀ ኩ/ል	660.10	512.00	-	512.00	194.60	38
1.25	በአነስተኛ አርሶ አደርና ሰፋፊ እርሻ 2015/16 የተሸፈነ የሆርቲካልቸር መሬት	በሺ.ሀ ሄ/ር	1,743.83	894.79	933.27	1,743.83	1,905.25	100+
1.26	በአነስተኛ አርሶ አደርና ሰፋፊ እርሻ 2015/16 የተሸፈነ የሆርቲካልቸር ምርት	በሺ.ሀ ኩ/ል	394,327.57	117,323.60	161,671.54	155,009.70	199,091.68	100+
1.27	በአነስተኛ አርሶ አደር 2015/16 በበልግ በዘር ከተሸፈነ የተሰበሰበ የሆርቲካልቸር ምርት በመሬት	በሺ.ሀ ሄ/ር	403.33	284.25	291.50	403.33	411.19	100+
1.27.1	አትክልት	በሺ.ሀ ሄ/ር	119.08	-	-	119.08	119.69	100+
1.27.2	ስራስር በበልግ	በሺ.ሀ ሄ/ር	284.25	284.25	291.50	284.25	291.50	100+
1.28	በአነስተኛ አርሶ አደር በበልግ ሆርቲካልቸር የተገኘ ምርት	በሺ.ሀ ኩ/ል	60,984.90	50,401.00	47,690.00	60,984.90	60,102.70	99
1.28.1	አትክልት	በሺ.ሀ ኩ/ል	10,583.90	-	-	10,583.90	12,412.70	100+
1.28.2	ስራስር በበልግ	በሺ.ሀ ኩ/ል	50,401.00	50,401.00	47,690.00	50,401.00	47,690.00	95
1.29	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተሸፈነ ሆርቲካልቸር መሬት		719.06	-	122.25	719.06	949.18	100+
1.29.1	አትክልት	በሺ.ሀ ሄ/ር	145.96	-	7.09	145.96	305.70	100+
1.29.2	ስራ ስር	በሺ.ሀ ሄ/ር	295.70	-	88.75	295.70	518.13	100+
1.29.3	ፍራፍሬ	በሺ.ሀ ሄ/ር	277.40	-	26.41	277.40	125.35	45
1.30	በአነስተኛ አርሶ አደር በመኸር የተገኘ ሆርቲካልቸር ምርት	በሺ.ሀ ኩ/ል	238,488.00	65,656.24	112,713.94	92,758.44	122,253.94	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
1.30.1	አትክልት	በሺ.ህ ኩ/ል	23,884.70	21,780.70	28,378.90	23,884.70	33,148.90	100+
1.30.2	ስራ ስር	በሺ.ህ ኩ/ል	181,543.60	37,263.60	69,677.30	62,261.80	74,447.30	100+
1.30.3	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	33,059.70	6,611.94	14,657.74	6,611.94	14,657.74	100+
1.31	በመኸር በስፋ እርሻ በሆርቲካልቸር የተሸፈነ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	10.90	-	-	10.90	10.90	100
1.31.1	አትክልት	በሺ.ህ ሄ/ር	3.20	-	-	3.20	3.20	100
1.31.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	7.70	-	-	7.70	7.72	100+
1.32	በመኸር በስፋ እርሻ ሆርቲካልቸር የተገኘ ምርት	በሺ.ህ ኩ/ል	1,967.00	1,266.36	2,077.30	1,266.36	2,077.30	100+
1.32.1	አትክልት	በሺ.ህ ኩ/ል	1,091.20	1,091.20	1,127.30	1,091.20	1,127.30	100+
1.32.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	875.80	175.16	950.00	175.16	950.00	100+
1.33	በአነስተኛ አርሶ አደርና በስፋ እርሻ በሆርቲካልቸር በመስኖ የተሸፈነ መሬት		610.54	610.54	533.98	610.54	533.98	87
1.33.1	አትክልት	በሺ.ህ ሄ/ር	305.47	305.47	348.67	305.47	348.67	100+
1.33.2	ስራ ስር	በሺ.ህ ሄ/ር	138.61	138.61	134.94	138.61	134.94	97
1.33.3	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	166.46	166.46	50.37	166.46	50.37	30
1.34	በአነስተኛ አርሶ አደርና በስፋ እርሻ ሆርቲካልቸር በመስኖ የተገኘ ምርት		92,887.67	-	-	-	14,657.74	
1.34.1	አትክልት	በሺ.ህ ኩ/ል	44,857.87	-	-	-	-	
1.34.2	ስራ ስር	በሺ.ህ ኩ/ል	21,513.00	-	-	-	-	
1.34.3	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	26,516.80	-	-	-	14,657.74	
1.35	በአነስተኛ አርሶ አደር በመህር የተገኘ ቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም መሬት		1,563.43	-	9.69	1,563.43	1,593.79	100+
1.35.1	ቡና	በሺ.ህ ሄ/ር	1,113.96	-	-	1,113.96	1,109.30	100
1.35.2	ሻይ	በሺ.ህ ሄ/ር	3.73	-	-	3.73	3.34	89
1.35.3	ቅመማ ቅመም	በሺ.ህ ሄ/ር	445.74	-	9.69	445.74	481.16	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
1.36	በአነስተኛ አርሶ አደር በመሀር የተገኘ ቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ምርት		17,316.30	10,317.04	17,025.36	13,267.08	17,025.39	100+
1.36.1	ቡና	በሺ.ህ ኩ/ል	8,970.00	6,020.00	8,331.34	8,970.00	8,331.34	92.88
1.36.2	ሻይ	በሺ.ህ ኩ/ል	149.30	0.04	0.02	0.08	0.05	57
1.36.3	ቅመማ ቅመም	በሺ.ህ ኩ/ል	8,197.00	4,297.00	8,694.00	4,297.00	8,694.00	100+
1.37	በአነስተኛ አርሶ አደር የተስፋፋ የኩታ ገጠም እርሻ ሰብል	በሺ.ህ ሄ/ር	9,377.50	-	-	7,033.12	8,657.16	100+
1.37.1	ብርዕ አገዳ ጥራጥሬና ቅባት	በሺ.ህ ሄ/ር	9,377.50	-	-	7,033.12	8,657.16	100+
1.38	በአነስተኛ አርሶ አደር የተስፋፋ የኩታ ገጠም እርሻ ሆርቲካልቸር	በሺ.ህ ሄ/ር	109.05	-	11.10	109.05	103.65	95
1.38.1	አትክልት	በሺ.ህ ሄ/ር	14.00	-	0.85	14.00	13.35	95
1.38.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	95.05	-	10.25	95.05	90.30	95
1.38.3	በኩታ ገጠም እርሻ ተሳታፊ አርሶ/አርብቶ አደር	በሺ.ህ ቁጥር	9,208.75	-	-	9,208.75	10,085.49	100+
1.39	ጠቅላላ የመስኖ ተጠቃሚ	በቁጥር	2,313,339.00	1,735,003.00	1,377,027.00	1,735,003.00	1,377,027.00	79
1.39.1	ወንድ	"	1,967,221.00	1,475,415.00	1,120,078.00	1,475,415.00	1,120,078.00	76
1.39.2	ሴት	"	346,118.00	259,588.00	256,949.00	259,588.00	256,949.00	99
1.40	በሆርቲካልቸር ኤክስፖርት የተሸፈነ መሬት		6.77	-	-	6.77	6.77	100
1.40.1	አበባ	በሺ.ህ ሄ/ር	2.50	-	-	2.50	2.50	100
1.40.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ሄ/ር	0.66	-	-	0.66	0.66	100
1.40.3	አትክልት	በሺ.ህ ሄ/ር	3.61	-	-	3.61	3.61	100
1.41	በሆርቲካልቸር ኤክስፖርት የተገኘ ምርት		3,798.50	962.40	1,311.12	1,870.80	2,022.33	100+
1.41.1	አበባ	በሺ.ህ ኩ/ል	1,349.50	350.90	316.99	647.80	516.83	80
1.41.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ኩ/ል	456.00	114.00	147.03	228.00	252.73	100+
1.41.3	አትክልት	በሺ.ህ ኩ/ል	1,993.00	497.50	847.10	995.00	1,252.77	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
2.00	በከተማ የተመረተ ሰብልና ሆርቲካልቸር ምርት		148,441.81	51,950.00	51,238.00	81,630.00	78,061.00	96
2.1	ብርዕና አገዳ	በኩ/ል	45,754.50	16,012.50	15,900.00	25,162.50	24,678.00	98
2.2	ጥራጥሬ	በኩ/ል	9,150.90	3,202.50	3,165.00	5,032.50	4,822.00	96
2.3	ቅባት እህል	በኩ/ል	6,100.60	2,135.00	2,100.00	3,355.00	3,230.00	96
2.4	አትክልት	በኩ/ል	69,772.01	24,420.00	24,001.00	38,370.00	35,871.00	93
2.5	ፍራፍሬ	በኩ/ል	17,663.80	6,180.00	6,072.00	9,710.00	9,460.00	97
3.00	የሰብልና ሆርቲካልቸር የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽነት							
3.1	የሰብልና ሆርቲካልቸር የኤክስቴንሽን ተጠቃሚ አርሶ/አርብቶ አደር (አባወራ/እማወራ)	በቁጥር	14,151,000.00	12,974,940.00	13,323,000.00	12,974,940.00	13,323,000.00	100+
3.1.1	**አርሶ አደር**	**በቁጥር**	**12,107,000.00**	**11,266,520.00**	**11,726,000.00**	**11,266,520.00**	**11,726,000.00**	100+
3.1.1.1	አባወራ	በቁጥር	8,366,000.00	7,785,165.00	9,540,000.00	7,785,165.00	9,540,000.00	100+
3.1.1.2	እማወራ	በቁጥር	3,741,000.00	3,481,355.00	2,186,000.00	3,481,355.00	2,186,000.00	63
3.1.2	**አርብቶ አደር**	**በቁጥር**	**1,127,000.00**	**875,420.00**	**707,000.00**	**875,420.00**	**707,000.00**	**81**
3.1.2.1	አባወራ	በቁጥር	827,000.00	642,558.00	486,000.00	642,558.00	486,000.00	76
3.1.2.2	እማወራ	በቁጥር	300,000.00	232,862.00	221,000.00	232,862.00	221,000.00	95
3.1.3	**ከፊል አርሶ አደር**	**በቁጥር**	**917,000.00**	**833,000.00**	**890,000.00**	**833,000.00**	**890,000.00**	**100+**
3.1.3.1	አባወራ	በቁጥር	654,000.00	593,929.00	728,000.00	593,929.00	728,000.00	100+
3.1.3.2	እማወራ	በቁጥር	263,000.00	239,071.00	162,000.00	239,071.00	162,000.00	68
3.1.4	**የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚ አርሶ/አርብቶ አደር**	**በቁጥር**	**9,509,000.00**	**8,045,000.00**	**6,402,000.00**	**8,045,000.00**	6,402,000.00	**80**
3.1.4.1	አባወራ	በቁጥር	6,656,300.00	5,631,500.00	4,646,000.00	5,631,500.00	4,646,000.00	83
3.1.4.2	እማወራ	በቁጥር	2,852,700.00	2,413,500.00	1,756,000.00	2,413,500.00	1,756,000.00	73
3.1.5	**ሞዴል አርሶ /አርብቶ አደር**	**በቁጥር**	4,066,800.00	3,918,000.00	4,201,000.00	3,918,000.00	4,201,000.00	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
3.1.5.1	አባወራ	በቁጥር	2,846,760.00	2,742,600.00	2,956,000.00	2,742,600.00	2,956,000.00	100+
3.1.5.2	እማወራ	በቁጥር	1,220,040.00	1,175,400.00	839,000.00	1,175,400.00	839,000.00	71
3.1.5.3	ወጣት				406,000.00	-	406,000.00	
4	የሰብልና ሆርቲካልቸር ተባይ አሰሳና መከላከል							
4.1	መደበኛ ተባይ አሰሳና ቁጥጥር	በሄ/ር	713,828.00	206,914.00	79,814.00	413,828.00	147,417.00	36
4.2	ተዛማጅ ተባዮች አሰሳና ቁጥጥር	በሄ/ር	403,282.00	81,840.00	70,140.00	234,852.00	305,808.00	100+
4.3	የመጤ አረም መከላከልና ቁጥጥር	በሄ/ር	110,000.00	5,000.00	-	77,000.00	283,363.55	100+
4.4	በተባይ ምክንያት የሚደርስ የምርት ብክነትን መቀነስ	በመቶኛ	14.00	-	-	-	-	-
5	የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርምር							
5.1	የቴክኖሎጂ እና መረጃ አቅርቦት							
5.1.1	ቴክኖሎጂ	በቁጥር	60.00	1.00	3.00	2.00	4.00	100+
5.1.2	መረጃ አቅርቦት	በቁጥር	230.00	32.00	27.00	38.00	34.00	89
5.1.3	የቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ	በቁጥር	16,966.00	11,537.00	2,628.00	11,537.00	13,193.00	100+
5.1.4	ለቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የሚሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠና	በቁጥር	12,559.00	1,481.00	1,250.00	1,881.00	8,801.00	100+
5.2	የቴክኖሎጂ ብዜት							
5.2.1	የሰብል ዘር	በኩ/ል	33,843.71	345.30	377.15	345.30	379.40	100+
5.2.2	የሰብል ችግኝ	በሚ/ን ቁጥር	2.14	0.70	0.54	1.42	1.41	99
II	ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት							
6	የእንስሳትና ዓሳ ምርት							
6.1	ወተት	በሚ/ን ሊ/ር	9,873.00	2,468.00	2503	5,924.00	5817	98
6.2	ስጋ	በሺህ ቶን	603.00	140.50	109.9	298.50	413.92	100+
6.3	የዶሮ ስጋ	በሺህ ቶን	135.75	40.00	36.4	65.00	69	100+
6.4	ቆዳና ሌጦ	በሚ/ን ቁጥር	20.59	4.41	4.48	10.20	10.62	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
6.5	ማር	በሺ.ህ ቶን	207.49	93.36	94.1	103.76	102	98
6.6	ዓሳ	በሺ.ህ ቶን	138.13	41.44	36.62	62.16	60.20	97
6.7	እንቁላል	ሚ/ን ቁጥር	6,184.00	1,850.00	1,767	3,150.00	2,634	84
6.8	ሰም	በቶን	13.75	6.19	6.482	6.88	6.951	100+
6.9	ሀር	በቶን	42.67	19.20	18.05	25.60	23	90
7	የእንስሳትና ዓሳ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽነት							
7.1	የእንስሳትና ዓሳ የኤክስቴንሽን ተጠቃሚ አርሶ/አርብቶ አደር (ሴቶች 30.4%)	በቁጥር	6,004,800.00	1,801,440.00	1,784,477	3,002,400.00	2,944,098	98
7.1.1	ወንድ	ቁጥር	4,179,341.00	1,253,802.00	1,241,996	2,089,670.00	2,049,092	98
7.1.2	ሴት	ቁጥር	1,825,459.00	547,638.00	542,481	912,730.00	895,006	98
7.2	የሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚ አርሶ /አርብቶ አደር (ሴቶች 35%)	በቁጥር	2,401,920.00	560,448.00	547,379	1,281,024.00	1,256,813	98
7.2.1	ወንድ	ቁጥር	1,561,248.00	364,291.00	355,796.35	832,665.00	816,928.45	98
7.2.2	ሴት	ቁጥር	840,672.00	196,157.00	191,582.65	448,359.00	439,884.55	98
7.3	ሞዴል አርሶ /አርብቶ አደር (ሴቶች 35%)	በቁጥር	720,576.00	216,173.00	208,277	360,288.00	349,477	97
7.3.1	ወንድ	ቁጥር	468,374.00	140,512.00	135,380.05	234,187.00	227,160.05	97
7.3.2	ሴት	ቁጥር	252,202.00	75,661.00	72,896.95	126,101.00	122,316.95	97
8	የእንስሣት መኖ ልማትና ምርት							
8.1	ከሁሉም የመኖ ምንጭ የተመረተ የመኖ ምርት	በሚ/ን ቶን	181.54	63.76	57.538	116.47	108.878	93
8.2	የተመረተ የመኖ ዘር	በሺ.ህ ቶን	4.67	1.50	2.136	2.06	2.792	100+
8.3	በመስኖ የለማ መኖ	በሄ/ር	38,123.00	13,343.00	10,613	22,351.50	20,013	90
9	የእንስሳት ዝርያ ማሻሻል							
9.1	የተዳቀሉ የወተት ላሞች	በሚ/ን ቁጥር	2.27	0.69	1.07	0.89	1.50	100+
9.2	የተሻሻሉ የወተት ላሞች የተጠቀሙ አርሶ/አርብቶ አደሮች	በቁጥር	2,201,920.00	200,960.00	-	1,401,920.00	-	-

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
9.3	የተመረተ አባላዘር	በሚ/ን ዶዝ	2.20	0.55	0.48	1.10	1.86	100+
9.4	ከውጭ የገባ ጾታው የተለየ አባላዘር	በዶዝ	15,000.00	15,000.00	16,921.00	15,000.00	16,921.00	100+
9.5	ከውጭ የገባ ሆርሞን	በዶዝ	70,000.00	70,000.00	-	70,000.00	-	-
9.6	የተመረተ ፈሳሽ ናይትሮጅን	በሚ/ን ሊ/ር	0.58	0.15	0.17	0.29	0.22	75
9.7	ለአበላዘር ምርት የተመረጠ የተሻሻለ ኮርማ	በቁጥር	150.00	40.00	6.00	60.00	6.00	10
9.8	ለአዳቃይ ቴክኒሻያኖች የተሰጠ ስልጠና	በቁጥር	600.00	100.00	55.00	200.00	145.00	73
9.9	በዝርያ ማሻሻል የተወለዱ ጥጃዎች	በቁጥር	700,000.00	175,000.00	138,965.00	350,000.00	265,718.00	76
9.10	ከውጭ የገቡ የተሻሻሉ የዶሮ ፓረንት ስቶክ	በቁጥር	180,133.00	50,000.00	-	80,000.00	-	-
9.11	የተባዙና የተሰራጩ የተሻሻሉ የዶሮ ዝርያዎች	በሚ/ን ቁጥር	33.35	10.00	-	15.35	-	-
9.12	በመረጣ የተገኙና የተሰራጩ የበግና ፍየል ዝርያዎች	በቁጥር	8,146.00	1,529.00	3,735.00	2,344.00	8,397.00	100+
9.13	የተመረጠና የተባዛ የዓሳ ዝርያ	በሚ/ን ቁጥር	3.63	1.00		1.63	0.13	8
9.14	የተሻሻሉ ጊደሮች ማባዣ ጣቢያ	በቁጥር	7.00	-	-	-	6.00	-
10	የእንስሳት ዓሳ ጤና አገልግሎት							
10.1	የእንስሳትና ዓሳ ጤና አገልግሎት ሽፋን	በመቶኛ	87.00					
10.2	ለድንበር ዘለል የእንስሳት በሽታ የተሰራጨ ክትባት	በሚ/ን ዶዝ	160.00	40.00	38.45	75.00	64.40	86
10.3	ድንበር ዘለል ላልሆኑ በሽታዎች የተሰራጨ የመከላከያ ክትባት	በሚ/ን ዶዝ	80.00	15.00	16.42	45.00	44.00	98
10.4	ለድንበር ዘለል የእንስሳት በሽታ የተከተቡ እንስሳት	በሚ/ን ቁጥር	174.00	42.00	36.81	84.00	66.80	80
10.5	ድንበር ዘለል ለሆኑና ላልሆኑ ክትባት የተከተቡ እንስሳት ሚሊን ቁጥር	በሚ/ን ቁጥር	254.00	63.00	53.23	135.00	114.00	84
10.6	የፒፒአር በሽታ የተከተቡ በግና ፍየል	በሚ/ን ቁጥር	11.00	3.00	1.00	6.00	6.30	100+
10.7	የቀነሰ የጥጃ ሞት	በመቶኛ	20.00	-	-	-	-	-
10.8	የቀነሰ የዶሮ ሞት	በመቶኛ	40.00	-	-	-	-	-
10.9	ከውሻ በሽታ የተከተቡ ውሾች	በቁጥር	350,000.00	100,000.00	24,290	150,000.00	118,508.00	79

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
10.10	ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የፀዳ መሬት ስፋት	በካሬ ኪ/ሜ	35,000.00	8,750.00	11,974	17,500.00	11,974	68
10.11	መሠረታዊ መረጃ በማሰብሰብ ቁጥጥር የተጀመረባቸው አዳዲስ መሬቶች ስፋት	በካሬ ኪ/ሜ	9,346.00	3,000.00	1,491	4,000.00	1,491	37
10.12	የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ዳግም ወረራ ለመከላከል የተሸፈነ መሬት ስፋት	በካሬ ኪ/ሜ	55,000.00	12,500.00	32,842	27,500.00	37,869	100+
11	የእንስሳትና ዓሳ ምርምር							
11.1	**የቴክኖሎጂ እና መረጃ አቅርቦት**							
11.1.1	ቴክኖሎጂ	በቁጥር	24.00	2.00	2.00	2.00	2.00	100
11.1.2	መረጃ አቅርቦት	በቁጥር	51.00	3.00	2.00	6.00	5.00	83
11.1.3	የቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ	በቁጥር	3,104.00	847.00	1,983.00	1,470.00	2,553.00	100+
11.1.4	ለቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የሚሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠና	በቁጥር	3,615.00	753.00	1,346.00	753.00	1,387.00	100+
11.2	**የቴክኖሎጂ ብዜት**							
11.2.1	የተሻሻለ መኖ ዘር	በኩ/ል	535.16	1.00	4.00	2.00	5.00	100+
11.2.2	የመኖ ችግኝ	በሚ/ን ቁጥር	6.27	0.12	0.14	5.96	6.52	100+
11.2.3	የተሻሻለ እንስሳት ዝርያ	በቁጥር	745.00	236.00	308.00	478.00	596.00	100+
11.2.4	ዶሮ	ቁጥር	99,000.00	20,000.00	34,796.00	30,000.00	46,626.00	100+
11.2.5	የዓሳ ጫጩት	በሚ/ን ቁጥር	1.57	0.26	0.24	0.32	0.30	94
11.2.6	ኩብኩባ	በቁጥር	1,600.00	400.00	390.00	900.00	1,190.00	100+
11.2.7	እናት ንብ	በቁጥር	50.00	25.00	25.00	25.00	25.00	100
12	በከተማ ግብርና የተመረተ የእንስሳትና ዓሳ ምርት							
12.1	ወተት	በሚ/ሊ/ር	400.00	113.00	115.00	226.00	241.50	100+
12.2	የዳልጋ ከብት ስጋ	በሺ.ህ ቶን	34.46	9.00	8.20	17.46	40.53	100+
12.3	በግና ፍየል ስጋ	በሺ.ህ ቶን	40.00	18.00	7.90	34.00	86.34	100+
12.4	የዶሮ ስጋ	በሺ.ህ ቶን	35.00	8.75	6.00	17.50	29.69	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
12.5	ቆዳና ሌጦ	በሚ/ን ቁጥር	1.50	0.52	0.82	0.82	1.01	123
12.6	ማር	በቶን	2,000.00	1,300.00	1,370.00	1,300.00	1,503.00	100+
12.7	ዓሳ	በኪ/ግ	12,500.00	3,125.00	3,008.00	6,250.00	5,708.00	91
12.8	እንቁላል	በሚ/ን ቁጥር	845.00	212.00	265.00	423.00	468.00	100+
12.9	እንስሳት መኖ	በቶን	110.00	25.00	42.00	65.00	98.00	100+
III	ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም							
13	የተፈጥሮ ሀብት ጥበቃና ልማት							
13.1	ዕቅድ የተዘጋጀላቸው ተፋሰሶች ብዛት	በቁጥር	1,200.00	600.00	600.00	1,200.00	1,200.00	100
13.2	ህጋዊ ሰውነት ያገኙ ተፋሰሶች	በቁጥር	1,000.00	500.00	483.00	1,000.00	983.00	98
13.3	በሥነ-አካላዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ የተሸፈነ መሬት	በሺ.ሀ ሄ/ር	2,000.00	300.00	300.00	300.00	300.00	100
13.4	በሥነ-ህይወታዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ የተካሄደባቸው የማህበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት	በሺ.ሀ ሄ/ር	471.00	-	386.80	-	386.60	-
13.5	ጥገናና ዕድሳት የተደረገላቸው የማህበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት	በሺ.ሀ ሄ/ር	250.00	-	-	-	-	-
13.6	የቀረበ ዘርፈ-ብዙ ጥቅም የሚሠጥ የደን ዕፅዋት ዘር	በኩ/ል	500.00	500.00	736.18	500.00	736.18	100+
13.7	ለአረንጓዴ አሻራ መርሀ-ግብር የተዘጋጁ ዕፅዋት ችግኞች ብዛት በ2016/17	በሚ/ን ቁጥር	6,500.00		3,489.00		3,489.00	
13.8	ዘርፈ-ብዙ ጥቅም የሚሰጡ የጥምር-ደን እርሻ ዕፅዋት ችግኞች ብዛት	በሚ/ን ቁጥር	3,200.00	-	-	-	-	-
13.9	በምግብ ንጥረ-ነገር የበለፀጉ ዕፅዋት - በጋምቤላ ክልል የሺአ ዛፍ ችግኞች ዝግጅት ብዛት	በሺ.ሀ ቁጥር	20.00	-	-	-	-	-
13.10	በጥምር ደን እርሻ የተሸፈነ መሬት ስፋት	በሺ.ሀ ሄ/ር	1,400.00	-	-	1,400.00	1,010.00	72
13.11	ከንክኪ ነጻ የተደረገና ተከልለው እንዲያገግሙ የተደረጉ አካባቢዎች ስፋት	በሺ.ሀ ሄ/ር	300.00					
14	የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም							
14.1	የመሬት አስተዳደር መረጃ ሥርዓት የተዘረጋላቸው ወረዳዎች	በቁጥር	50.00	15.00	29.00	15.00	45.00	100+
14.2	የተለካ ማሳ ብዛት	በሚ/ን ቁጥር	1.00	0.30	0.19	0.45	0.34	76
14.3	የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት የተሰጠ ማሳ	በሚ/ን ቁጥር	1.20	0.50	0.72	0.60	1.22	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
14.4	የሁለተኛ ደረጃ የገጠር መሬት የይዞታ ማረጋገጫ ተጠቃሚዎች (አባወራ/እማወራ)	በሚ/ን ቁጥር	0.34	0.14	0.21	0.17	0.35	100+
14.5	አባወራ	በሚ/ን ቁጥር	0.24	0.10	0.14	0.12	0.24	100+
14.6	እማወራ	በሚ/ን ቁጥር	0.10	0.04	0.06	0.05	0.11	100+
14.7	አሳታፊ የገጠር መሬት አጠቃቀም ዕቅድ ያዘጋጁ ቀበሌዎች ብዛት	በቁጥር	200.00	-	27.00	-	27.00	-
14.8	የተተገበረ የተቀናጀ የቀበሌ አሳታፊ የመሬት አጠቃቀም ዕቅድ ብዛት	በቁጥር	90.00	-	30.00	-	30.00	-
14.9	የተመሰረቱ የገጠር ቀበሌ ማዕከላት ብዛት	በቁጥር	60.00	10.00	7.00	10.00	7.00	70
15	የአፈር ለምነትና ጤንነት							
15.1	በግብርና ኖራ ታክሞ የለማ አሲዳማ አፈር መሬት ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	0.30	-	-	-	0.00350	-
15.2	የለማ ጨዋማ አፈር መሬት ስፋት	በሄ/ር	10,000.00	-	-	-	5.00	-
15.3	መሬትን በማንጣፈፍ የለማ የኮትቻ አፈር	በሚ/ን ሄ/ር	0.70	-	-	0.65	0.56	86
15.4	በኮምፖስት የለማ መሬት ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	4.21		0.88	1.43	0.90	63
15.5	በቨርሚ ኮምፖስት የለማ መሬት ስፋት	በሄ/ር	250,000.00	45,500.00	46,498.00	85,500.00	46,762.00	55
15.6	በባዮ ስለሪ የለማ መሬት ስፋት	በሄ/ር	120,000.00	45,000.00	45,189.20	80,000.00	46,000.00	58
15.7	በህየወ ማዳበሪያ የለማ መሬት ስፋት	በሄ/ር	120,000.00		50,345.75	75,000.00	103,116.75	100+
15.8	በእቀባ እርሻ እርሻ የለማ መሬት ስፋት	በሄ/ር	140,000.00	15,000.00	1,844.50	50,000.00	12,700.50	25
15.9	የአፈር ዓይነት ካርታ የተዘጋጀላቸው ወረዳዎች	በቁጥር	30.00				30.00	
15.10	የጨዋማ አፈር ካርታ የተዘጋጀላቸው ወረዳዎች	በቁጥር	10.00	3.00	4.00	3.00	4.00	100+
16	የአነስተኛ መስኖ ልማት							
16.1	ያደገ የመስኖ ሽፋንና አጠቃቀም							
16.2	ለመስኖ ልማት ዝግጁ የሆነ የመሬት ስፋት	በሺ.ህ ሄ/ር	30.10	5.00	6.80	5.30	7.18	100+
16.3	የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ አርሶ/ከፊል አርብቶ አደር	በሺ.ህ ቁጥር	77.90	13.00	14.24	14.17	15.20	100+
	የተስፋፋ የመስኖ መሰረተ ልማት							

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
16.4	በማህበረስብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ብዛት	በቁጥር	97.00	16.00	25.00	18.00	30.00	100+
16.5	በቤተሰብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ብዛት	በሺ.ህ ቁጥር	44.00	7.50	-	7.50	10.00	100+
	የተሻሻለ የመስኖ አውታር አስተዳደርና ውሀ አጠቃቀም							
16.6	በማህበረሰብ የሚተዳደሩ ነባር የመስኖ አውታሮች መልሶ ማቋቋምና ማሻሻያ የተደረገላቸው	በቁጥር	25.00	-	-	-	-	-
16.7	የአቅም ግንባታ የተሰጣቸው የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ ማህበራት ብዛት	በቁጥር	50.00	13.00	31.00	14.00	32.00	100+
17	**የተፈጥሮ ሀብት ምርምር**							
17.1	**የቴክኖሎጂ እና መረጃ አቅርቦት**							
17.1.1	ቴክኖሎጂ	በቁጥር	5.00	-	-	-	-	-
17.1.2	መረጃ አቅርቦት	በቁጥር	33.00	-	2.00	-	2.00	-
17.1.3	የቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ	በቁጥር	1,151.00	611.00		611.00	2,395.00	100+
17.1.4	ለቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የሚሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠና	በቁጥር	3,072.00	120.00	279.00	184.00	529.00	100+
17.2	**የቴክኖሎጂ ብዜት**							
17.2.1	ራሀይዚቢየም ሀያው ማዳበሪያ	በፓኬት	50,000.00	-	-	1,000.00	-	-
17.2.2	ቨርሚ ኮምፖስት (ትል)	በኩ/ል	4.00	1.00	1.40	2.00	2.40	100+
17.2.3	ቨርሚ ኮምፖስት (ተፈጥሮ ማዳበሪያ)	በኩ/ል	90.00	22.50	28.00	45.00	58.00	100+
17.2.4	የግብርና ማሽነሪ	በቁጥር	7.00	-	-	-	-	-
18	**በተፈጥሮ ሀብት የከተማ ግብርና**							
18.1.1	ችግኝ ዝግጅት	በሚ/ን ቁጥር	31.00	7.00	4.12	15.00	4.60	31
18.1.2	ኮምፖስት ዝግጅት	በቶን	341,882.40	256,411.80	20,970.26	256,411.80	34,485.26	13
19	**ሀገራዊ የደን ሽፋንን ማሳደግ**							
19.1	ከደን ልማት የቀነሰ ሙቀት አማቂ ጋዝ	በሚ/ን ሜ/ቶን	9.00	-	-	-	-	-
19.2	ለተጠቃሚዎች የተሰራጨ የዛፍ ዘር መጠን	በቶን	200.00	130.00	295.99	150.00	311.23	100+
19.3	የተዘጋጁ ችግኞች ብዛት	በቢሊየን ቁጥር	3.00					100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
				0.25	0.73	0.25	0.73	
19.4	የተጠበቀ ነባር፣ የተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ ደን መሬት ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	19.20	19.20	19.20	19.20	19.20	100
19.5	በደን የተሸፈነ መሬት ድርሻ	በሚ/ን ሄ/ር	18.00	-	-	-	-	-
19.6	እንዲያገግም የተደረገ የተራቆተ የደን መሬት ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	1.00	0.25	0.82	0.25	0.82	100+
19.7	በቀርከሀ ደን እንዲለማ የተደረገ መሬት ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	0.04			0.04	0.09	100+
19.8	ቆጠራ የተካሄደበት ደን ሽፋን	በመቶኛ	60.00	25.00	11.77	25.00	11.77	47
19.9	የደን ማኔጅመንት ፕላን የተዘጋጀላቸው ደኖች ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	0.20	0.01	0.11	0.01	0.11	100+
19.10	ነባር የአሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓት ተግባራዊ የተደረገለት የተፈጥሮ ደን ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	2.48	2.48	2.48	2.48	2.48	100
19.11	አዲስ የአሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓት ተግባራዊ የተደረገለት የተፈጥሮ ደን ስፋት	በሚ/ን ሄ/ር	0.50	0.10	0.16	0.10	0.16	100+
19.12	ለሀገር ውስጥና ለውጭ ገበያ የቀረበ የደን ምርት መጠን	በሚ/ን ቶን	4.00	0.60	1.15	0.70	1.61	100+
19.13	ከደን ሮያሊቲ የተገኘ ሀብት መጠን	በሚ/ን ብር	350.00	80.00	98.05	110.00	149	135
19.14	ከደን ምርት ኤክስፖርት የተገኘ እና በሃገር ውስጥ የደን ምርት ምክንያት የዳነ የውጭ ምንዛሪ መጠን	በሚ/ን ዶላር	27.00	7.00	24.35	9.00	29.75	100+
19.15	በደን ዘርፍ ስራ ዕድል የተፈጠረላቸው ዜጎች ብዛት	በሚ/ን ቁጥር	0.40	0.09	0.08	0.12	0.12	98
19.16	በደን ምርምር የቴክኖሎጅ እና መረጃ አቅርቦት	በቁጥር	27.00	5.00	5.00	5.00	5.00	100
19.17	በቴክኖሎጂ ቅድመ ማስፋፋት ስልጠና ላይ የተሳተፉ ተጠቃሚዎች ብዛት	በቁጥር	200.00	-	-	-	-	-
19.18	በደን ቴክኖሎጅ የተሰጠ ስልጠና	በቁጥር						
20	ብዝሀ ህይወት ጥበቃ							
20.1	አሰሳና ቅኝት የተደረገባቸው	ዝርያ	2.00			1.00	1.00	100
		ቦታ	10.00	2.00	2.00	5.00	4.00	80
		ናሙና	-	-	-	-	-	-
20.2	ለጥቅም የዋሉ ብዝሀ ህይወት እና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች	ዝርያ	1.00	-	1.00	-	1.00	-
		ጥናት ቁጥር	3.00	-	3.00	-	3.00	-

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
20.3	ለቀጣይ ምርምር፣ልማትና መልሶ ለመተካት የተሰራጩ የብዝሀ ሕይወት ሀብት	ዝርያዎች በቁጥር	55.00	15.00	12.00	25.00	26.00	100+
		ናሙና በቁጥር	10,200.00	3,000.00	43.00	7,020.00	6,380.00	91
		አባላዘር በቀሰም	1,000.00	500.00	1,000.00	500.00	1,000.00	100+
20.4	በብዝሀ ህይወት እና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ላይ የተካሄደ ምርምርና ልማት	ቁጥር	7.00	-	-	-	-	-
20.5	በዘቦታና በኢዘቦታ የተነበሩ ዝርያ/ናሙናዎች	ዝርያ ቁጥር	385.00	80.00	92.00	168.00	202.00	100+
		ናሙና ቁጥር	2,930.00	825.00	773.00	1,541.00	1,401.00	91
		አባላዘር/ቀሰም	5,000.00	1,400.00	1,400.00	2,400.00	2,400.00	100
20.6	ለምርምር ዓላማ እና ጥቅም ተጋሪነት የተሰጠ የአርክቦት ፈቃድ	ቁጥር	135.00	34.00	39.00	67.00	75.00	100+
20.7	ከወራሪ መጤ ዝርያዎች ነፃ የተደረጉ ቦታዎች ሽፋን	ሄ/ር	22,000.00	7,333.00	11,000.00	7,333.00	11,000.00	100+
IV	የግብርና ኢንቨስትመንትና የግብርና ግብይት							
21	በሰብል፣ በሆርቲካልቸርና በእንስሳት ዘርፍ የተስፋፋ የግብርና ኢንቨስትመንት							
21.1	ለኢንቨስትመንት የተለየ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	105.00	52.50	90.40	52.50	90.40	100+
21.2	ለሰብልና ሆርቲካልቸርና ኢንቨስትመንት የተላለፈ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	100.80	50.80	80.46	50.80	80.46	100+
21.3	ለእንስሳትና ዓሳ ልማት ኢንቨስትመንት የተላለፈ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	151.41	75.41	8.19	75.41	8.19	11
21.4	ለሰፋፊ እንስሳት እርባታ (ranch) ኢንቨስትመንት የተላለፈ መሬት	በሺ.ህ ሄ/ር	110.00	60.00	-	60.00	-	-
22	የሰብልና ሆርቲካልቸር ኤክስፖርት							
22.1	የተላከ የሰብልና ሆርቲካልቸር ምርት							
22.1.1	አትክልት	በሺ.ህ ቶን	171.71	39.42	41.09	83.21	79.53	96
22.1.2	ፍራፍሬ	በሺ.ህ ቶን	44.32	9.88	11.92	16.51	22.96	100+
22.1.3	አበባ	በሺ.ህ ቶን	135.00	29.56	23.28	70.73	46.94	66
22.1.4	ቡና	በሺ.ህ ቶን	350.04	73.56	50.30	167.12	117.96	71
22.1.5	ሻይ	በሺ.ህ ቶን	1.9	0.60	0.08	1.25	0.70	56

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
22.1.6	ቅመማ ቅመም	በሺ.ህ ቶን	9.36	1.72	1.77	2.97	4.25	100+
22.2	ከሰብልና ሆርቲካልቸር ኤክስፖርት የተገኘ ገቢ		2,511.49	561.34	351.79	1,274.78	838.82	65.80
22.2.1	አትክልት	በሚ/ን ዶላር	91.08	42.11	18.52	57.82	24.07	42
22.2.2	ፍራፍሬ	በሚ/ን ዶላር	28.99	16.15	0.15	20.29	12.30	61
22.2.3	አበባ	በሚ/ን ዶላር	621.77	147.09	113.45	330.65	225.73	68
22.2.4	ቡና	በሚ/ን ዶላር	1,750.22	350.43	217.38	856.84	571.48	67
22.2.5	ሻይ	በሚ/ን ዶላር	3.19	1.02	0.72	2.02	1.44	71
22.2.6	ቅመማ ቅመም	በሚ/ን ዶላር	16.24	4.54	1.56	7.16	3.80	53
23	የእንስሳትና ዓሳ ምርት ኤክስፖርት							
23.1	የተላከ የእንስሳትና ዓሳ ምርት መጠን							
23.1.1	ስጋ (በግና ፍዬል፤ዳልጋ ከብትና ዓሣ)	በሺ.ህ ቶን	20.90	4.94	1.86	9.19	3.70	40
23.1.2	እርድ ተረፈ ምርት	በሺ.ህ ቶን	5.30	1.32	1.12	2.49	1.62	65
23.1.3	ማር	በሺ.ህ ቶን	0.81	0.22	0.001	0.39	0.006	2
23.1.4	ሰም	በሺ.ህ ቶን	0.34	0.09	-	0.17	0.05	32
23.1.5	ወተትና የወተት ተዋፅዖ	በሺ.ህ ሊ/ር	4,512.12	1,173.15	185.68	2,188.38	371.48	17
23.2	ከእንስሳትና ዓሳ ምርት ኤክስፖርት የተገኘ ገቢ		140.14	33.30		62.29	32.14	52
23.2.1	ስጋ (በግና ፍየል፤ዳልጋ ከብትና ዓሣ)	በሚ/ን ዶላር	121.34	28.55	14.59	53.37	27.57	52
23.2.2	እርድ ተረፈ ምርት	በሚ/ን ዶላር	14.01	3.50	2.35	6.58	3.99	61
23.2.3	ማር	በሚ/ን ዶላር	1.92	0.52	0.01	0.92	0.10	11
23.2.4	ሰም	በሚ/ን ዶላር	2.48	0.63	-	1.23	0.43	35
23.2.5	ወተትና የወተት ተዋፅዖ	በሚ/ን ዶላር	0.39	0.10	0.03	0.19	0.05	26

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
24	የግብርና ግብዓት አቅርቦት							
24.1	ማዳበሪያ አቅርቦት	በሚ/ ሜ/ክ ቶን	2.31	1.20	0.531	1.20	1.37	100+
24.2	ማዳበሪያ ስርጭት	በሚ/ ሜ/ክ ቶን	1.75	0.91	0.03	0.91	0.03	3
24.3	አግሮ ኬሚካል	በሚ/ሊ/ር/ኪ/ግ	11.13	2.78	3.41	4.45	4.71	100+
24.4	ኖራ	በሚ/ ኩ/ል	9.00	-	-	-	-	-
24.5	ምርጥ ዘር አቅርቦት	በሚ/ ኩ/ል	2.00	-	-	-	0.27	-
24.6	ምርጥ ዘር ስርጭት	በሚ/ ኩ/ል	1.50				0.07	
24.7	የአንድ ቀን ጫጩት	በሚ/ን ቁጥር	62.00	18.00	23.40	28.00	32.90	100+
24.8	ዘመናዊ /ባለፍሬም/ ቀፎ	በሺ.ህ ቁጥር	1,100.00	275.00	730.44	550.00	931.44	100+
24.9	የዓሳ ጫጩት	በሚ/ን ቁጥር	6.78	2.16	2.09	2.54	2.86	100+
24.10	የመኖ ዘር	በሺ.ህ ቶን	2.98	0.41	2.00	0.41	2.01	100+
24.11	የግብዓት ብድር	በቢ/ን ብር	110.88	-		110.88	71.50	64
25	የግብርና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጅ አቅርቦትና አገልግሎት							
25.1	የእርሻ መሬት ማዘጋጀት፣መዝራት እና የመስኖ ውሃ መሳቢያ ቴክኖሎጂዎች							
25.1.1	የእርሻ ትራክተር ከነሙሉ የመሬት ዝግጅት ተቀጣይ መሳሪያዎች	በቁጥር	21,000.00	1,500.00	80.00	3,000.00	403.00	13
25.1.2	የመስኖ ፓምፖች፣ ሆዞች፣ እና የአፈር መሸርሸርና ጨዋማነት እንዳይከሰት የሚረዱውሃ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎች	በቁጥር	572,187.00	83,444.00	22,036.00	166,888.00	99,331.00	60
25.1.3	የነፍስ ወከፍና በትራክተር ተቀጣይ የመርጫ ቴክኖሎጂዎች	በቁጥር	1,320,000.00	192,500.00	25,216.00	385,000.00	178,343.00	46
25.2	የሰብል ድህረ ምርት የቴክኖሎጂ	በቁጥር						
25.2.1	የሰብል አጭዶ መውቂያ እና በነዳጅ/ኤሌክትሪክ ሞተር እና/ወይም በትራክተር ፒቲኦ የሚሰራ ሁለገብ መውቂያና መፈልፈያ	በቁጥር	35,362.50	5,305.00	88.00	10,609.00	373.00	4
25.2.2	የሰብል/የዘር ማበጠሪያና ደረጃ መለያ ቴክኖሎጂዎች	በቁጥር	165.00	25.00	7.00	49.00	18.00	37
25.2.3	የአትክልትና ፍራፍሬ ውጤቶች ማቀነባበሪያ	በቁጥር	37.50	6.00	15.00	11.00	15.00	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
25.2.4	ዘመናዊ የእህል ማከማቻ ጎተራ (Metal Silo, Hermetic/Pix bags)	በቁጥር	6,967,667.50	1,045,150.00	545,124.00	2,090,300.00	892,415.00	43
25.2.5	የሰብል ምርት ማጓጓዣ ቴክኖሎጂዎች (በእንስሳትና በትራክተር ተጎታች ጋሪዎች)	በቁጥር	5,000.00	750.00	-	1,500.00	36.00	2
25.3	የእንስሳት ልማት እና የእንስሳት መኖ ማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂ	በቁጥር						
25.3.1	ሞወር እና ቤለር (ለሳርና መኖ ማጨጃ እና ማሰሪያ)	በቁጥር	625.00	95.00	8.00	188.00	27.00	14
25.3.2	መኖ መፍጫ (ሃመር ሚል) እና መኖ መማቀነባበሪያ (አነስተኛ፣ መካከለኛና፣ ከፍተኛ)	በቁጥር	1,542.50	232.00	-	463.00	47.00	10
25.3.3	የእንስሳት እርባታ ቴክኖሎጅ (incubatr, checken feeder, Kages,...etc)	በቁጥር	133,595.00	20,040.00	-	40,079.00	14,687.00	37
25.3.4	የወተት ሃብት ልማት ቴክኖሎጂዎች (Milking machine, Milk cans,milk churners...etc)	በቁጥር	3,345.00	502.00	786.00	1,003.00	1,157.00	100+
25.3.5	የንብ ማንቢያ ቴክኖሎጂዎች (beehive, nests, separator/processor...etc)	በቁጥር	4,230.00	635.00	-	1,269.00	1,957.00	100+
25.3.6	የአሳ ማርቢያ እና ምርት ማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂዎች	በቁጥር	12.00	3.00	-	5.00	1.00	20
25.3.7	የሃር ምርት ልማትና ማቀናበሪያ ቴክኖሎጂዎች	በቁጥር	6.00	1.00	1.00	2.00	1.00	50
25.4	የግብርና መካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች ምርትና የአገልግሎት አሰጣጥ ጥራት ማረጋገጥ							
25.4.1	የጥራትና ብቃት ደረጃ የፍተሻና ብቃት ማረጋገጫ ተቋም	በቁጥር	1.00	1.00	-	1.00	-	-
24.4.2	የግ/መካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች ላይ የሰለጠነ ሰው ሃይል (Mantainance, Testing, Design)	በቁጥር	2,200.00	50.00	81.00	100.00	169.00	100+
25.4.2	በአጫጭርና በሌብል የተጀመሩ የሜካናይዜሽን ስልጠና ፕሮግራሞች	በቁጥር	7.00	1.00	1.00	1.00	1.00	100
24.4.3	የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት መስጫ ማዕከል ማቋቋም የአርሶ/አርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት እና የሀ/ስራ ዩኒየኖች)	በቁጥር	10.00	2.00	-	4.00	2.00	50
25.5	ግብርና መካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች የተፈጠረ ስራ ዕድል፣ የሴቶች የወጣቶችና ተሳትፎ፣ የቀነሰ ያካባቢ ብክለት							
25.5.1	በገጠርና በከተማ በግብርና ሜካናይዜሽን አቅርቦት የተፈጠረ ስራ እድል	በቁጥር	12,160.00	3,040.00	7,173.00	6,080.00	7,175.00	100+
25.5.2	የግብርና መካናይዜሽን ተጠቃሚ ሴት እማወራዎችና ወጣቶች	በቁጥር	4,864.00	1,216.00	2,869.00	2,432.00	2,871.00	100+
25.5.3	የግብርና መካናይዜሽን በመጠቀም የቀነሰ የእንስሳት የሚቴን ጋዝ ልቀት መጠን (Methane emissions)	በመቶኛ	5.00	-	-	-	-	-
26	የከተማ ግብርናና አግሪቢዝነስ							
26.1	የከተማ ግብርና የግብዓት አቅርቦት መመሪያ ማዘጋጀት	በቁጥር	1.00					

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
27	የከተማ ግብርና ኤክስቴንሽን							
27.1	የኤክስቴንሽን ተጠቃሚ አባወራ	በቁጥር	58,000.00	14,500.00	13,920.00	29,000.00	26,420.00	91
27.2	የኤክስቴንሽን ተጠቃሚ እማወራ	በቁጥር	25,200.00	6,300.00	5,920.00	12,600.00	11,640.00	92
27.3	ሙሉ ፓኬጅ ተጠቃሚ አበወራ/እማወራ	በቁጥር	13,012.00	3,253.00	3,260.00	6,506.00	5,990.00	92
27.4	ለከተማ ግብርና ልማት አዳዲስ ቴክኖሎጂ መለየት	በቁጥር	1.00	1.00	-	1.00	-	
27.5	ለከተማ ግብርና ልማት አዳዲስ ቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ	በቁጥር	2.00					
27.6	ለከተማ ግብርና ልማት አዳዲስ ፓኬጆችን ማዘጋጀትና ነባሮችን መከለስ	በቁጥር	2.00	2.00	-	2.00	-	-
27.7	በከተማ ግብር ልማት ዙርያ ኤግብዚሽንና ባዛር ማዘጋጀት	በቁጥር	2.00	1.00	-	1.00	-	-
27.8	ለከተማ ግብርና ሰርቶ ማሳያ ማቋቋም	በቁጥር	4.00	-	-	-	-	-
27.9	በከተሞች ከሚሰበሰብ ተፈጥሮዊ ደረቅ ቆሻሻ በመጠቀም ለከተማ ግብርና ልማት ኮፖስት የሚዘጋጅበት የአሰራር ስርዓት መዘርጋት	በቁጥር	1.00	-	-	-	-	-
28	ህብረት ስራ ማህበራት ለግብርና ግብይት ያላቸውን ድርሻ ማሳደግ							
28.1	የተጠናከሩ የኀብ/ሥራ ማህበራት	ቁጥር	16,557.00	4,967.00	8,215.00	7,451.00	12,456.00	100+
		በዩኒየን	170.00	51.00	35.00	77.00	66.00	86
28,2	አዲስ የተደራጁ መሰረታዊ የኀብ/ሥራ ማህበራት	በቁጥር	1,805.00	542.00	1,355.00	813.00	1,700.00	100+
28.3	አዲስ የተደራጁ የዩኒየን ኀብ/ሥራ ማህበራት	በቁጥር	7.00	2.00	3.00	3.00	7.00	100+
28.4	**የህብረት ስራ ማህበራት አባላት**	**በቁጥር**	**2,076,782.00**	**623,034.00**	**653,357.00**	**934,552.00**	**945,176.00**	**100+**
28.4.1	ወንድ	በቁጥር	1,127,258.00	338,177.00	407,186.00	507,266.00	585,333.00	100+
28.4.2	ሴት	በቁጥር	949,524.00	284,857.00	246,181.00	427,286.00	359,853.00	84
28.5	ያደገ የካፒታል መጠን	በቢ/ን ብር	3.50	1.10	1.16	1.60	1.90	100+
28.6	በገ/ቁ/ብ ኀብረት ስራ ማህበራት የተሰበሰበ ቁጠባ	በቢ/ን ብር	11.11	4.44	4.00	5.55	5.20	94
28.7	በገ/ቁ/ብ ኀብረት ስራ ማህበራት የተሰራጨ ብድር	በቢ/ን ብር	13.60	4.07	6.34	6.10	7.15	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
28.8	በህብረት ስራ ማህበራት የተሰራጨ ግብዓት	በመቶኛ	94.00	93.00		93.00	-	-
28.9	የኅብረት ስራ ማህበራት የአገር ውስጥ ግብይት አገልግሎት ድርሻ በመቶኛ	በመቶኛ	21.00	19.00		19.00	-	-
28.10	የውጪ ግብይት አገልግሎት ድርሻ	በመቶኛ	9.00	8.00		8.00	-	-
28.11	የኅብረት ስራ ማህበራት የውጪ ግብይት አገልግሎት ድርሻ በመቶኛ (በዶላር ገቢ)	በመቶኛ	6.00	5.50		5.50	-	-
28.12	የኦዲት አገልግሎት ያገኙ የኅብ/ሥራ ማህበራት ሽፋን	በመቶኛ	52.00	20.80		26.00	-	-
28.13	የሜካናይዜሽን አገልግሎት የሚሰጡ ማህበራት	በቁጥር	300.00	120.00	48.00	150.00	78.00	52
28.14	አግሮ ኢንዱስትሪ ያቋቋሙ ማህበራት	በቁጥር	20.00	8.00	8.00	10.00	11.00	100+
29	የግብርና ቁጥጥር ስራዎች							
29.1	የሰብልና ሆርቲካልቸር የግብዓት ቴክኖሎጅ አገልግሎትና ምርት ጥራት ቁጥጥር							
29.1.1	ውጤታማ ጥራቱና ድህንነቱ የተጠበቀ ፀረ ተባይና ማዳበሪያ							
29.1.1.1	ለሙከራ ምርምር ፈቃድ የተሰጣቸው ፀረ-ተባይና ማዳበሪያዎች ብዛት	በቁጥር	100.00	20.00	51.00	50.00	80.00	100+
29.1.1.2	ተገምግመው የተመዘገቡ ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያዎች ብዛት	በቁጥር	225.00	60.00	60.00	120.00	107.00	89
29.1.1.3	የቅድመ ወደ ሀገር ውስጥ ማስገቢያ ፈቃድ የተሰጣቸው ፀረ ተባይ እና ማዳበሪያዎች ብዛት	በቁጥር	1,900.00	350.00	350.00	950.00	932.00	98
29.1.1.4	የሀገር ውስጥ ኢንስፔክት ተደርገው የመልቀቂያ ፈቃድ ያገኙ የፀረ ተባይና የአፈር ማዳበሪያዎች መጠን	በቶን	30,000.00	7,000.00	7,000.00	15,000.00	14,669.00	98
29.1.1.5	ድንገተኛ ፍተሻ የተደረገባቸው የፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት ብዛት	በቁጥር	4.00	1.00	1.00	2.00	1.00	50
29.1.1.6	የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው እና እድሳት የተደረገላቸው ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ ተቋማት	በቁጥር	130.00	35.00	35.00	70.00	118.00	100+
29.1.2	ወደ ውጭ ለሚላኩና ለሚገቡ የእጽዋት ምርቶች የጤና ማረጋገጫ ሰርተፊኬት							
29.1.2.1	የጤናና የጥራት ምርመራ ተደርጎላቸው ወደ ውጭ የሚላኩ የእጽዋት ምርቶች	በሜ/ክ ቶን	509,885.64	127,471.41	127,471.41	254,942.82	127,471.41	50
29.1.2.2	ወደ ውጭ ለሚላኩ የእጽዋት ምርቶች የጤና ማረጋገጫ ሰርተፊኬት	በቁጥር	25,300.00	6,325.00	6,325.00	12,650.00	18,914.00	100+
29.1.2.3	ለውጭ ገበያ በሚቀርቡ በተመረጡ የዕጽዋት ምርቶች ላይ የማዕጠንት/Fumigation/ክትትል ማድረግ፣	በሜ/ክ ቶን	78,196.40	19,549.10	19,549.00	39,098.20	62,221.00	100+
29.1.2.4	ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕፅዋትና የዕፅዋት ዉጤቶች ደህንነታቸዉን ጠብቀዉ እንዲገቡ በላብራቶሪ የተደገፈ ምርመራ ማከናወን፣	በቁጥር	2,345.00	586.00	566.00	1,172.00	5,216.00	100+

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
29.1.3	በቁጥጥር ሰንሰት ውስጥ ያለፈ ጥራት ያለው ዘር							
29.1.3.1	ከተለያዩ የምርምር ተቋም ዩኒቨርስቲዎች የግል ኩባንያዎች የቀረቡ ዝርያዎችን በመስክ እንዲገመገሙ ማስተባበር እና መገምገም	በቁጥር	100.00	60.00	60.00	75.00	75.00	100
29.1.3.2	ጥያቄ ለሚያቀርቡ ዘር አስመጪዎች አምራቾችና አዘጋጆዎች የብቃት ማረጋገጫ መስጠትና ማደስ	በቁጥር	25.00	8.00	8.00	10.00	14.00	100+
29.1.3.3	በላቦራቶር የዘር ጥራት ፍተሻ የሚደረግባቸው የዘር ናሙናዎች	በቁጥር	200.00	50.00	50.00	100.00	140.00	100+
29.1.4	የእንስሳትና ዓሳ የግብዓት ቴክኖሎጅ አገልግሎትና ምርት ጥራት ቁጥጥር							
29.1.4.1	ደህንነቱና ጥራቱ ተረጋግጦ ለውጭ ገበያ የተላከ የሥጋና ተረፈ ሥጋ ምርት	በቶን	23,000.00	5,750.00	5,750.00	11,500.00	8,337.00	72
29.1.4.2	ቅድመ ዕርድ ምርመራ	በቁጥር	1,866,000.00	466,500.00	466,500.00	933,000.00	701,950.00	75
29.1.4.3	ድህረ ዕርድ ምርመራ	በቁጥር	1,834,000.00	458,500.00	458,500.00	917,000.00	688,940.00	75
29.1.4.4	ለስጋና ተረፈ ስጋው የተሰጠ ዓለም ዓቀፍ የጤና ማረጋገጫ ሰርፊኬት፣	በቁጥር	9,500.00	2,375.00	2,375.00	4,750.00	3,622.00	76
29.1.4.5	የኳራንቲንአገልግሎትተሰጥቶትወደ ውጭየተላከ የቁም እንስሳ	በቁጥር	125,000.00	31,250.00	31,250.00	62,500.00	57,668.00	92
29.1.4.6	በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት ውስጥአልፎ የቨተርነሪሳኒተሪሰተፍኬትየሚሰጠውማርብዛት	በቶን	210.00	50.00	50.00	110.00	56.70	52
29.1.4.7	በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተ ሪሰተፍኬት የሚሰጠው ሰም ብዛት	በቶን	210.00	50.00	50.00	110.00	86.00	78
29.1.4.8	በላቦራቶሪ ምርመራ ጥራትና ደህንታቸው የተረገጋገጠ የእንስሳት ምርት ናሙናዎች	በቁጥር	550.00	20.00	20.00	500.00	20.00	4
29.1.4.9	በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተ ሪሰተፍኬት የሚሰጠው የአንድ ቀን ጫጩት	ቁጥር	1,000,000.00	250,000.00	250,000.00	500,000.00	250,000.00	50
29.1.4.10	በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት አልፎ የቨተርነሪ ሳኒተሪ ሰርተፍኬት የሚሰጠው የለማ እንቁላል	ቁጥር	520,000.00	130,000.00	130,000.00	260,000.00	262,200.00	100+
29.1.4.11	በላቦራቶሪ ምርመራ ጥራትና ደህንታቸው የተረገጋገጠ የእንስሳት ምርት ናሙናዎች	ቁጥር	570.00	190.00	190.00	190.00	190.00	100
29.1.5	ጥራቱ ደህንነቱና ፈዋሽነቱና የተረገጋገጠ የእንስሳት መድሃኒት							
29.1.5.1	የተገመገሙ የእንስሳት መድኃኒትና የህክምና መሳሪያዎች ምዝገባ ሰነዶች	በቁጥር	186.00	47.00	47.00	93.00	81.00	87
29.1.5.2	የተገመገሙ የእንስሳት ክትባት ምዝገባ ሰነዶች	በቁጥር	10.00	3.00	3.00	5.00	5.00	100
29.1.5.3	የብቃት ማረጋጋጫ የተሰጣቸው ወይም የታደሰላቸው የእንስሳት መድኃኒት ተቋማት	በቁጥር	367.00	206.00	206.00	296.00	232.00	78

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
29.1.5.4	የተፈቀደ የእንስሳት መድሃኒት የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ	በቁጥር	500.00	125.00	125.00	250.00	281.00	100+
29.1.5.5	የተደረገ አጠቃላይ የኢንስፔክሽን ብዛት	በቁጥር	580.00	146.00	146.00	290.00	238.00	82
29.1.5.6	ለቅድመ ምዝገባ፣ከኮንሳይንመንት እና ከድህረ ገበያ ለምርመራ የተላከ የእንስሳት መድሃኒት ብዛት	በቁጥር	325.00	102.00	102.00	147.00	124.00	84
29.1.5.7	በላቦራቶሪ ምርመራ ጥራትና ደህንታቸው የተረጋገጠ የእንስሳት መድሃኒት ናሙናዎች	በቁጥር	480.00	161.00	161.00	161.00	191.00	100+
29.1.5.8	በላቦራቶሪ ምርመራ ጥራትና ደህንታቸው የተረጋገጠ የእንስሳት ክትባት ናሙናዎች	በቁጥር	271.00	60.00	60.00	64.00	60.00	94
29.1.6	ጥራቱ ደህንነቱና የተረገጋገጠ የእንስሳት መኖ							
29.1.6.1	የእንስሳት መኖ ንግድ ተቋማትና ባለሙያዎች የብቃት ማረጋገጫ መስጠትና ማደስ፣	በቁጥር	361.00	74.00	74.00	86.00	92.00	100+
29.1.6.2	የመኖና መኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገሮች የግኘና ማስገቢያ ፈቃድ በአንድ መስኮት አገልግሎት መስጠት፣	በቶን	3,000.00	900.00	900.00	1,350.00	1,488.24	100+
29.1.6.3	በእንስሳት መኖ እና ተቋማት ኢንስፔክሽን ማካሄድ፤	በቁጥር	213.00	71.00	71.00	93.00	94.00	100+
29.1.6.4	በላቦራቶሪ ምርመራ ጥራትና ደህንታቸው የተረጋገጠ የመኖ ናሙናዎች	በቁጥር	120.00	30.00	40.00	60.00	62.00	100+
29.1.6.5	የላቦራቶሪ ጥራት ማኔጅመንት	በመቶኛ	15.00	5.00	5.00	10.00	11.00	100+
V	ተቋማዊ የመፈፀም አቅም፣ ውጤታማ የሀብት አጠቃቀምና አገልግሎት አሰጣጥ							
30	የስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ሪፖርት ዝግጅት፣ ክትትል፣ ግምገማ እና ግብረ-መልስን ማሻሻል							
30.1	የተሻሻለ የዕቅድ፣ክትትልና ግምገማና የመረጃ አስተዳደር ስርዓት	በመቶኛ	10.00	-	-	-	-	-
30.2	ወቅቱንና ጥራቱን የጠበቀ ዕቅድና ሪፖርት ሰነድ ማዘጋጀት	በቁጥር	6.00	1.00	1.00	4.00	4.00	100
30.3	የክትትልና ግምገማ ስርዓት መዘርጋት	በመቶኛ	25.00	5.00	5.00	5.00	5.00	100
31	የሰው ሀብት ልማት እና አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ማሻሻል							
31.1	ግልጽነት የሰፈነበት የሰው ኃይል ስምሪት ማካሄድ	በመቶኛ	100.00	25.00	25.00	50.00	50.00	100
31.2	ለአመራር እና ለሰራተኞች የሚሰጡ ሥልጠናዎችን ማሳደግ	በቁጥር	900.00	300.00	411.00	450.00	611.00	100+
31.3	የውስጥ የማበረታቻ ስርዓት መዘርጋት	በቁጥር	1.00	-	-	-	-	-
31.4	የሰራተኛ እርካታን በማሳደግ ፍልሰትን መቀነስ	በመቶኛ	0.50	-	-	0.50	0.50	100

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
32	የፋይናንስ ግዥና ንብረት አስተዳደር							
32.1	የተመደበ በጀት በአግባቡ ሥራ ላይ ማዋል (ድርሻ)	በመቶኛ	100.00	50.00	31.95	80.00	51.12	64
32.2	ነቀፌታ ያለበትን የኦዲት ግኝት መቀነስ	በመቶኛ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100
32.3	የመንግስት ኤሌክትሮኒክ ክፍያን ድርሻ ማሳደግ	በመቶኛ	75.00	-	-	-	-	-
32.4	የመንግስት ኤሌክትሮኒክ ግዢን ድርሻ ማሳደግ	በመቶኛ	50.00	-	-	-	-	-
32.5	መሰረታዊ አገልግሎትን በቅልጥፍና በመስጠት የደንበኞችን እርካታ ማሻሻል	በመቶኛ	86.00	85.50	95.40	85.50	95.40	100+
32.6	የንብረት አያያዝ እና የጥገና ወጪዎችን መቀነስ	በመቶኛ	65.00	55.00	55.00	55.00	55.00	100
	የኢንፎርሜሽን፣ ኮሙኒኬሽን እና ቴክኖሎጂ አሰራርንና ለውጤታማነትን ማሻሻል							
32.7	መረጃ ቋት ማደራጀት	በመቶኛ	80.00	65.00	70	65.00	70	100+
32.8	በተቋሙ ወረቀት አልባ አሰራርን መተግበር	በመቶኛ	50.00	30.00	30	30.00	30	100.00
32.9	በተቋሙ የሚሰጡ አገልግሎቶችን አቶሜት ማድረግ	በመቶኛ	50.00	30.00	30	30.00	30	100.00
32.10	የተገልጋዮችን እርካታ ደረጃ ማሳደግ	በመቶኛ	85.00					
33	አጋርነትና ህዝብ ግንኙነት							
33.1	ለተቋም አቅም ግንባታ በሀገር ውስጥ አጋርነት የተገኘ ድጋፍ	በቢ/ን ብር	1.20	-	-	-	-	-
33.2	ለተቋም አቅም ግንባታ በውጭ ሀገር አጋርነት የተገኘ ድጋፍ	በሚ/ን ዶላር	10.00	10.00	-	10.00	72.50	100+
33.3	መረጃዎችን በተለያዩ የተግባቦት ዘዴዎች ተደራሽ ማድረግ	በመቶኛ	95.00	93.00	-	93.00	92.75	99.73
34	ለተጠሪ ተቋማት እና ለክልሎች የሚደረገውን ድጋፍና ክትትል ለማሻሻል							
34.1	የተጠሪ ተቋማት ዕቅድን ከዘርፍ ዕቅድ ጋር ማናበብና ማጣጣም	በቁጥር	1.00	-	-	1.00	1.00	100.00
34.2	የየሩብ ዓመት የተጠሪ ተቋማት ሪፖርት መገምገም	በቁጥር	4.00	1.00	1.00	2.00	2.00	100.00
34.3	የክልሎችን ዕቅድ ከዘርፍ ዕቅድ ጋር ማናበብና ማጣጣም	በቁጥር	1.00			1.00	1.00	100.00
34.4	በየሩብ ዓመት ከክልሎች ጋር የዘርፍ አፈጻጸም በጋራ መገምገም	በቁጥር	4.00	1.00	-	2.00	1.00	50.00
34.5	ለክልሎች ወቅታዊ የአቅም ግንባታ ድጋፍ መስጠት	በቁጥር	13.00	4.00	2.00	4.00	2.00	50.00

ተ.ቁ	የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2016 ዕቅድ	የ2ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ2ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የመጀመሪያ ግማሽ ዓመት ዒላማ	አፈፃፀም	በመቶኛ
35	ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና							
35.1	በብልሹ አሰራር ዙርያ ጥቆማ ከተደረገባቸው ውስጥ ማስተካከያ የተደረገባቸው	በመቶኛ	80.00	75.00	75.00	75.00	75.00	100.00
35.2	ለብልሹ አሰራር የተጋለጡ አሰራሮች በጥናት በመለየት የማሻሻያ ሀሳብ ማቅረብ	በቁጥር	1.00	-	-	-	-	-
35.3	የሀብት ምዝገባ ያካሄዱ አመራሮች እና ባለሞያዎች ድርሻ ማሳደግ	በመቶኛ	90.00	85.00	85.00	85.00	85.00	100.00
36	ማህበራዊ አካታችነትና የሴቶች ተጠቃሚነት							
36.1	የህጻናት ማቆያ አገልግሎት ተጠቃሚ ሴት ሰራተኞች ብዛት ማሳደግ	በቁጥር	5.00	-	-	-	-	-
36.2	ወደ አመራር የመጡ ሴት ሰራተኞች ብዛት ማሳደግ	በቁጥር	2.00	-	-	2.00	-	-
36.3	ሥልጠና ያገኙ ሴት ሰራተኞች ድርሻ ማሳደግ	በቁጥር	1,516.00	379.00	803.00	758.00	1,253.00	100+
36.4	ለአካል ጉዳተኛ ሰራተኞችና ተገልጋዮች ምቹ የስራ ሁኔታና ቦታ መፍጠር	በመቶኛ	70.00			65.00	65.00	100.00
37	በጎ አድራጎትና ማህበረሰብ አገልግሎት							
37.1	የአረንጓዴ አሻራ ተግባራትን ማካሄድ/ችግኞችን መትከል	በቁጥር	100,000.00	-	-	-	-	-
37.2	የአቅመ ደካማ ማህበረሰቦች የመኖሪያ ቤቶች መገንባት	በቁጥር	5.00	-	-	-	-	-
37.3	የአቅመ ደካማ ማህበረሰቦች የመኖሪያ ቤቶች መገንባት	በብር	16,137,856.00	-	-	-	-	-
37.4	የአቅመ ደካማ ቤተሰብ ተማሪዎች ድጋፍ	በቁጥር	350.00		448.00	350.00	774.00	100+
37.5	የአቅመ ደካማ ቤተሰብ ተማሪዎች ድጋፍ	በብር	550,000.00		1,437,200.00	550,000.00	2,474,400.00	100+
37.6	ለተለያዩ ማህበራዊ ቀውሶች የተደረገ ድጋፍ	በብር	150,000.00	37,500.00	185,000.00	75,000.00	220,000.00	100+
37.7	የተደረገ ደም ልገሳ (ከሰራተኛ ብዛት)	በቁጥር	15.00		26.00	15.00	53.00	100+
37.8	ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናትን መደገፍ	በቁጥር	450.00	112.00	130.00	224.00	253.00	100+
37.9	ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናትን መደገፍ	በብር	230,000.00	57,500.00	265,950.00	115,000.00	510,900.00	100+